

**SAKU VALLA 2018. a
KONSOLIDEERIMISGRUPI
MAJANDUSAASTA ARUANNE**

Aruandekohustuslase nimetus:	Saku vald
Aadress:	Teaduse 13, Saku, Harjumaa, 75501
Telefon:	3726712431
Faks:	3726712433
E-posti aadress:	saku@sakuvald.ee
Kodulehekülg:	www.sakuvald.ee
Majandusaasta algus:	01.01.2018
Majandusaasta lõpp:	31.12.2018
Audiitorfirma:	Audiitorbüroo ELSS OÜ

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Tegevusaruanne.....	4
1.1. Ülevaade Saku vallast.....	4
1.2. Konsolideerimisgrupi struktuur	4
1.3. Ülevaade konsolideerimisgrupi tähtsamatest finantsnäitajatest	6
1.4. Ülevaade üldisest majanduskeskkonnast.....	7
1.5. Ülevaade Saku valla peamistest arengusuundadest.....	7
1.6. Arengukava täitmine ja olulisemad tegevused	9
1.6.1. Loodus- ja elukeskkond.....	9
1.6.2. Infrastruktuur ja kommunaalmajandus	10
1.6.3. Haridus.....	12
1.6.4. Kultuur, sport, noorsootöö.....	18
1.6.5. Sotsiaaltoetused ja tervishoid	24
1.6.6. Turvalisus	28
1.7. Konsolideeritud üksus AS Saku Maja	29
1.8. Ülevaade finantsriskide juhtimisest.....	30
1.9. Ülevaade sisekontrollisüsteemist.....	30
2. Konsolideerimisgrupi 2018. a. raamatupidamise aastaaruanne	33
2.1. Konsolideeritud bilanss	33
2.2. Konsolideeritud tulemiaruanne.....	34
2.3. Konsolideeritud rahavoogude aruanne	35
2.4. Konsolideeritud netovara muutuste aruanne	36
2.5. Eelarve täitmise aruanne.....	37
2.6. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	41

Sissejuhatus

Käesolev Saku valla 2018. aasta majandusaasta aruanne koosneb kahest osast:

- 1) tegevusaruandest;
- 2) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest.

Tegevusaruandes antakse ülevaade Saku vallast, konsolideerimisgrupist, struktuurist ja juhtimisest. Aruanne kirjeldab Saku valla arengukavas ettenähtud eesmärkide täitmist aruandeaastal ning annab ülevaate peamistest finantsnäitajatest ja sisekontrollisüsteemist.

Tähelepanu pööratakse arengukava täitmisele ja tulevastele arengusuundadele. Arengukava ülevaade on toodud valdkondade lõikes, välja on toodud püstitatud eesmärk ja selle saavutamiseks aruandeaastal tehtud tegevused. Põhjalikumad Saku Vallavalitsuse hallatavate asutuste tegevusaruanded on kättesaadavad asutuste veebilehtedel.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud konsolideerituna koos AS Saku Maja aruandega ning koosneb finantsaruannetest (bilanss, tulemiaruanne, rahavoogude aruanne, netovara muutuste aruanne) ja neid selgitavatest lisadest. Arvandmed on toodud võrdluses eelmise majandusaasta andmetega.

Raamatupidamise aruande koosseisu kuulub Saku valla konsolideerimata eelarve täitmise aruanne koos selgitustega. Eelarve täitmise aruandes on toodud andmed esialgse ja lõpliku eelarve kohta ning eelarve täitmise kohta. Võrdlusandmeid eelmise majandusaasta kohta toodud ei ole. Selgitused sisaldavad võrdlust lõpliku eelarve ja täitmise vahel.

Majandusaasta aruande juurde kuuluvad sõltumatu vandeaudiitori aruanne, vallavalitsuse protokolliline otsus majandusaasta aruande heakskiitmise kohta ning Saku Vallavolikogu otsus majandusaasta aruande kinnitamise kohta.

1. Tegevusaruanne

1.1. Ülevaade Saku vallast

Saku vald, pindalaga 170 km², asub Harjumaa keskosas, jäädes Tallinna lõunapiiri ja Rapla maakonna põhjapiiri vahele. Saku vallas on kaksikümmend küla ja kaks alevikku, kus elas 31. detsembri 2018. aasta seisuga 10 206 elanikku. Saku valla keskus on Saku alevik.

Vald moodustati 1866. aastal, vallaõigused taastati 16. jaanuaril 1992. aastal.

Naabrid on Tallinna linn ning Saue, Kohila, Kose ja Kiili vald. Olulised transiiditeed - Pärnu maantee, Tallinna ringtee ja Rapla-Türi maantee – on loonud soodsa pinnase ettevõtluse arenguks.

Saku valla tunnuslause on "Läbi rohelise akna". Rohelisest aknast välja vaadates näeme kaunist loodus- ja elukeskkonda – kaitstud metsi ja loodusväärtusi, heakorrastatud asulaid, otstarbekat teedevõrku, hästi toimivat olmet ning keskkonnasõbralikku ettevõtlust. Rohelisest aknast sisse vaadates näeme rahul olevaid, kodukohast lugu pidavaid, tervislike eluviisidega Saku valla elanikke.

Soodne asukoht ja meeldiv elukeskkond on teinud Saku vallast soositud elupaiga.

1.2. Konsolideerimisgrupi struktuur

Saku vallavolikogu koosseisu kuulub 19 liiget. Volikogu töö korraldamiseks on moodustatud alalised komisjonid: eelarvekomisjon, revisjonikomisjon, hariduskomisjon, kultuuri- ja külaelukomisjon, sotsiaalkomisjon, arendus- ja ettevõtluskomisjon, keskkonnamisjon, spordikomisjon.

Saku valla eelarvelisel finantseerimisel on 13 asutust:

- Saku Vallavalitsus, kui ametiasutus, mis teostab avalikku võimu;
- Vallavalitsuse hallatavad asutused:
 - Saku Valla Spordikeskus
 - Saku Muusikakool
 - Saku Vallaraamatukogu
 - Saku Huvikeskus
 - Kiisa Rahvamaja,
 - Saku Lasteaed Päikesekild
 - Saku Lasteaed Terake
 - Kurtina Kool (lasteaed-põhikool)
 - Kajamaa Kool (põhikool)
 - Saku Gümnaasium
 - Saku Päevakeskus
 - Saku Valla Noortekeskus.

Saku valla konsolideerimisgruppi kuulub tütarettevõtte AS Saku Maja, milles Saku vallal on 100%-line osalus. Aruandeaastal konsolideerimisgrupi struktuuris muudatusi ei toimunud.

Järgnevalt on esitatud asutuste töötajate keskmine arv, ametialade põhigrupid ja arvestatud töötasu.

1) Konsolideeriv üksus Saku vald

Nimetus	Töötajate keskmine arv	Kokku töötasu	Sh töötasud võlaõiguslike lepingute alusel
Vallavolikogu	0,3	67 750	
Vallavalitsus	38,85	829 775	480
Majandusteenistus	37,40	385 251	26 774
Toitlustusteenistus	7,97	93 287	2 300
Saku Valla Spordikeskus	17,28	201 175	16 708
Saku Muusikakool	18,60	299 971	3 328
Saku Valla Noortekeskus	5,08	63 562	60
Saku Vallaraamatukogu	6,16	94 823	7 522
Saku Huvikeskus	4,80	112 676	40 557
Kiisa Rahvamaja	4,38	84 229	20 650
Saku Lasteaed Päikesekild	63,48	750 859	11 897
Saku Lasteaed Terake	43,05	519 320	6 301
Kurtna Kool	45,15	681 728	12 942
Kajamaa Kool	17,17	295 522	1 354
Saku Gümnaasium	89,99	1 724 630	15 858
Saku Päevakeskus	6,76	128 365	38 158
Muud	-	1 457	1 457
Kokku, sh:	406,42	6 334 380	206 346
Valitavad ametnikud	2,00	80 881	0
Valitavad (volikogu)	-	50 722	0
Juhid (ATS)	4,94	136 704	0
Juhid	20,18	415 989	0
Tippspetsialistid (ATS)	10,83	216 581	0
Tippspetsialistid	51,60	724 781	0
Keskastmespetsialistid (ATS)	7,34	142 968	0
Keskastme spetsialistid	83,13	837 464	0
Õpetajad	193,45	3 141 411	0
Nooremspetsialistid (volikogu)	0,30	3 928	0
Nooremspetsialistid	3,00	44 789	0
Tugispetsialistid	10,84	161 533	0
Töölised	18,81	147 583	0
Muude isikute töötasud (volikogu)	-	13 100	0
Muude isikute töötasud (vallavalitsus)	-	9 600	0
Võlaõiguslike töölepingute alusel töötajad	-	206 346	206 346

Vallavalitsuse ja vallavalitsuse hallatavate asutuste palgafondid suurenesid 2018. aastal kokku 14,8%, millele lisandusid koosseisu muudatustest tulenevad muudatused.

Palgafondide arvutamisel võeti aluseks üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäär ning sellega võrreldavalt kavandati muusikakooli ja lasteaia õpetaja töötasu määrad vastavalt 1100 eurot ning 1050 eurot. Asutuste ringijuhtide tasu määraks oli 1000 eurot ning treenerite töötasud olid vastavalt kvalifikatsioonile 800 (kategooriata) kuni 1150 eurot. Samas ühtlustati kõikide töötajate, kelle töötasu arvestus käib üldtöaja ning kontaktundide alusel (kooliõpetajad, ringijuhid ning treenerid) töötasu arvutamise põhimõtted. Teiste töötajate töötasu määrad arvestati nii, et sarnased töökohad erinevates asutustes oleksid vastavalt ametikohal vajalikele kvalifikatsiooninõuetele, vastutusele ja tööülesannetele võrreldavad.

2) Konsolideeritud üksus AS Saku Maja

Nimetus	Töötajate keskmine arv	Töötasu
Nõukogu liikmed	-	16 723
Juhatuse liikmed	2,00	63 818
Juhid	1,80	48 630
Tippspetsialistid	5,40	84 530
Keskastme spetsialistid	5,1	79 592
Töölised, teenistujad	18,2	268 063
Kokku	32,5	625 530

Töötajate keskmine arv vähenes võrreldes 2017. aastaga 7,5 kohta. Ühe töötaja keskmine kuutöötasu oli 2018. aastal 1561 eurot (2017. aastal 1 231 eurot), suurenemine võrreldes 2017. aastaga 27%.

3) Saku valla konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna töötasu eurodes

Nimetus	Töötasu	Töötajate ja teenistujate keskmine arv	Liikmete arv
Vallavolikogu esimees ja liikmed	50 722	-	19
Vallavanem ja abivallavanem	80 520	2	-
Vallavalitsuse liikmed	9 600		2
AS Saku Maja nõukogu esimees ja liikmed	16 723	-	5
AS Saku Maja juhatuse liikmed	63 818	2	-
Kokku	221 383	4	26

1.3. Ülevaade konsolideerimisgrupi tähtsamatest finantsnäitajatest

Näitaja	2014	2015	2016	2017	2018
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpul	42 365 476	44 737 851	45 623 405	48 997 441	51 502 870
Kohustised aasta lõpul	6 224 516	7 824 986	7 632 910	7 654 922	6 789 384
Netovara aasta lõpul	36 140 961	36 912 865	37 990 495	41 342 519	44 713 486
Tulemiaruaude näitajad					
Tegevustulud	14 499 963	15 479 152	16 610 472	20 539 882	21 722 185
Tegevuskulud	13 749 926	14 857 430	15 709 820	17 183 047	18 444 353
Tulem	681 266	621 722	900 652	3 356 835	3 277 832
Muud näitajad					
Investeeringute maht	1 325 204	4 417 904	1 792 451	6 047 493	2 800 841
Likviidsus*	0,53	0,42	0,74	0,31	0,87
Lühiajaline maksevõime**	1,22	0,92	1,22	0,91	1,42
Kohustiste osakaal varadest	14,70	17,49	16,73	15,62	13,18
Laenukohustiste osakaal varadest	10,84	13,89	12,60	11,00	8,49

*Likviidsus: likviidsed varad/lühiajalised kohustised

**Lühiajaline maksevõime: käibevara/lühiajalised kohustised

Netovõlakkoormus on toodud peatükis 1.7 Ülevaade finantsriskide juhtimisest.

1.4. Ülevaade üldisest majanduskeskkonnast

Majanduse olukord oli hea ja sisemised riskid madalad. Eesti sisemajanduse koguprodukt (SKP) suurenes 2018. aastal võrreldes 2017. aastaga 3,9%. 2018. aastal oli hinnakasv keskmiselt 3,4 protsenti, tööhõive määr 68,1% ja töötuse määr 5,4%.

Statistikaameti andmetel enamikku valdkondi haaravat kasvu mõjutas kõige rohkem ehituse, töötleva tööstuse ning kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus. Märkimisväärse osa andsid majanduskasvu veel veonduse ja laonduse ning info ja side tegevusalad. Kõikidel nimetatud tegevusaladel olid 2018. aastal head tulemused. Aasta kokkuvõttes pidurdas majanduskasvu märgatavalt vaid põllumajandus, metsandus ja kalandus. Eelkõige oli selle põhjus tegevusala näitajate tagasimineku aasta teisel poolel.

Statistikaameti andmetel tööturul aktiivsete inimeste aastakeskmine arv kasvas võrreldes 2017. aastaga ja töötute aastakeskmine arv oli väiksem kui aasta varem. Töötus vähenes kõikides vanuserühmades. Parimas tööeas ehk 25–49-aastaste töötuse määr oli 4,5% ning vanemaelistel ehk 50–74-aastastel 5,2%.

Tarbijahinnaindeks tõusis 2018. aastal võrreldes 2017. aasta keskmisega 3,4%. Aastamuutuse suurimaks mõjutajaks oli eluase, mis moodustas kogu tõusust veerandi (10,9% kallinenud elekter, 15,3% kallinenud tahkekütused ja 7% kallinenud üürid). Mootorikütus ning toit ja mittealkohoolsed joogid andsid kogutõusust kumbki viiendiku. Sealjuures kallines bensiin 12,3% ja diislikütus 11,4%.

Keskmine brutokuupalk oli 2018. aastal 1310 eurot ja brutotunnipalk 6,90 eurot. 2017. aastaga võrreldes tõusis brutokuupalk 7,3%. Keskmine brutokuupalk suurenes kõikidel tegevusaladel.

Reaalpalk, milles on arvesse võetud tarbijahinnaindeksi muutuse mõju, tõusis 2017. aastaga võrreldes tarbijahindade tõusu tõttu aeglasemalt kui brutokuupalk. Reaalpalk tõusis eelmise aastaga võrreldes 3,7%. Võrreldes eelmise aastaga oli käesoleval aastal reaalpalga kasv 0,7 protsendipunkti suurem.

1.5. Ülevaade Saku valla peamistest arengusuundadest

Saku valla arengut toetavaks ja elanike arvu kasvu ning maksumaksjate arvu mõjutavaks teguriks on soodne geograafiline asend. Pealinna lähedus võimaldab elanikel Tallinnas tööl käia. Vallas on esindatud peaaegu kõik majandusharud.

Saku valda iseloomustavad järgnevad näitajad:

Näitajad	Kogus või summa euro
<u>Elanike arv vallas</u>	
Elanike arv seisuga 01.01.2018	9 864
Elanike arv seisuga 01.01.2019	10 206
Elanike arvu kasv 2018. aastal	342
<u>Maksumaksjate arv</u>	
Maksumaksjate arv aastal 2017 (detsember)	4 715
Maksumaksjate arv aastal 2018 (detsember)	5 136
Maksumaksjate arvu kasv 2018. aastal	421

Maksumaksjate arvu prognoositav kasv 2019. aastal	80
Maksumaksjate prognoositav arv 2019. aastal	4 875
<u>Sissetulek ja tulumaks</u>	
2018. aastal laekunud tulumaks	10 764 078
Tulu valla ühe maksumaksja kohta 2018. aastal	2 283
Prognoositav keskmine brutokuupalga kasv 2019. aastal	5%
Tulumaksu prognoositav laekumine 2019. aastal, 11,93% eraldamise järgselt	11 390 040

Ülaltoodud tabeli andmete alusel, mis põhineb rahandusministeeriumi prognoosil ning rahandusministeeriumi kodulehel avaldatud maksumaksjate andmetele, on tulumaksu kasvuks prognoositud 2019. aastal 6%.

2018. aastal suurenes elanike arv võrreldes 2017. aastaga 3,5% ehk lisandus 342 elanikku, tulumaksu laekumine suurenes 12,8% ehk 1 218 283 eurot.

Valla poolt pakutavate avalike teenuste maht ja võimalused sõltuvad kõige enam tulumaksu laekumisest.

2018. aasta olulisemad investeeringud olid:

- Alustati Teaduse 1, Saku alevik asuva hoone rekonstrueerimist. Pärast tööde teostamist alustab 1. septembril 2019. aastal hoones tööd Saku Gümnaasiumi gümnaasiumiosa. 2018. aastal kasutati vahendeid 1 266 670 eurot, 2019. aasta eelarves on ette nähtud 2 100 000 eurot.
- Teede ehituseks ja rekonstrueerimiseks kasutati vahendeid 265 325 eurot.
- Vahetati välja Saku koolistaadioni amortiseerunud kunstmurukate, kogumaksumusega 223 555 eurot.
- Vallavalitsusele uute tööruumide rajamiseks omandati Juubelitammede tee 15 kinnistu. Investeeringu kogumaksumuseks on kavandatud 1 875 000 eurot, millest 2018. aastal kasutati vahendeid 185 581 eurot ja 2019. aasta eelarves on 1 689 419 eurot.
- Kiisa alevikku rajati jäätmepunkt (75 320 eurot).

2019. aasta olulisemad investeeringud:

- Ehitatakse uus spordihoone (4 999 064 eurot).
- Lõpetatakse Teaduse 1 hoone rekonstrueerimine kooli ruumideks (2 100 000 eurot).
- Ehitatakse uued tööruumid vallavalitsusele (1 689 419 eurot).
- Saku alevikku rajatakse uus esmatasandi tervisekeskus 1 941 684 eurot).
- Saku alevikku rajatakse jäätmejaam (300 000 eurot).

2018. aasta tuludest, kuludest, investeeringutest majandusliku sisu ja tegevusalade järgi ning finantseerimistingutest annab ülevaate Saku valla 2018. aasta konsolideerimata eelarve täitmise aruanne koos seletustega, mis kuulub Saku valla 2018. aasta majandusaasta aruande juurde. 2019. aasta tegevused on kajastatud 2019. aasta eelarves koos seletuskirjaga.

1.6. Arengukava täitmine ja olulisemad tegevused

Arengueesmärgid ja tegevused arengukava elluviimiseks tegevusvaldkondade järgi on esitatud vastavalt Saku Vallavolikogu 21. septembri 2017. aasta määrusele nr 7 „Saku valla arengukava 2012–2025“.

Järgnevalt on esitatud ülevaade Saku valla arengukavast 2012–2025 tulenevatest arengueesmärkidest ja nende elluviimisest ning olulisemad tegevused 2018. aastal valdkondade ja eelarveklassifikaatorite järgi.

1.6.1. Loodus- ja elukeskkond

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

- **Avalikku (üldkasutatavat) ruumi on säilitatud ja tekitatud juurde.**
 - Mittetulundusühing Sakukad tellimusel on koostatud Saku alevikku Raudtee tn 2 maaüksusele koorte harjutus- ja mänguväljaku projekt. Ehitusloa menetlus on pooleli. Vallavalitsus tellis geodeetilise alusplaani.
 - Saku alevikus Ülase tänava terviseradade taastamiseks on RMK-ga sõlmitud radade kasutamise leping.
 - Männiku piirkonna puhkeala arendamiseks toimus huvigruppide koosolek, kus arutati läbi erinevate osapoolte huvid ja võimalikud arengud.
 - Valdeku karjääri kujundamiseks, avalikuks supuskohaks, on volikogu otsusega kehtestatud detailplaneering.
 - Saku kelgu-suusamäe edasiarendamiseks kavandatakse ÜVK raames pinnase juurdevedu ja sellega mäeprofiili arendamist.
 - Turukaubanduse korraldamiseks Kiisal, tehakse koostööd MTÜ-ga Kodukoht Kiisa.
- **Valla territoorium on heakorrastatud ning toimib jäätmete liigiti kogumine.**
 - Saku alevikku rajatav jäätmepunkt sai Euroopa Regionaalarengu Fondi toetuse ning rajatakse 2019. aastal.
 - Kiisa alevikku rajatav jäätmepunkt on valmis ning alustab tööd 2019. aasta kevadel.
- **Veekogud ja põhjavesi on heas seisundis.**
 - Valla väikeasulate veemajandusprojektide teostamist alustati Kurtna piirkonnas.
 - 2018. aasta hajaasustuse programmist toetati kahe majapidamise vee- ja kanalisatsiooni rajamist.
 - Vallavalitsuse ametnikud ja töötajad koristasid talgute korras Väana jõge.

Olulisemad tegevused

Jäätmemajandus

2018. aastal rajati Kiisa alevikku jäätmepunkt. 2019. aasta kevadest saavad valla lõunapiirkonna elanikud kodu lähedal tasuta ära anda plasti, klaasi, erinevaid pakendeid, paberit ja kartongi, elektroonika jäätmeid ja ohtlikke jäätmeid.

Haljastus ja heakord

2018. aastal hooldati üldalasid, mis asuvad asulate ja külade keskustes, üle 86 hektaril. Hekke hooldati ca 1,5 km ulatuses. Jätkati Laane ja Laulu tn haljaku korrastamist. Heakorratöid tehti Kiisa ja Saku lähiümbruses ning Kajamaal ja Kurtnas. Eemaldati ohtlikke puid ja viidi läbi hoolduslöikusi. Korrastati Lukussepa tee ja Sarapiku tee vaheline haljasala ning kraavide servad Tamme teel ja Laane tn lõpus. Paigaldati uusi pinke ja prügikaste, remonditi vanemaid.

Laiendati päevakeskuse juures asuvat istutusala ning lisati istutusi erinevatele valla haljasaladele.

Heakorraldus raames varustati erinevaid Saku vallas toimunud talguid 18 suure jäätmekonteineriga ning töökinnaste ja prügikottidega.

Mõisapargi hooldus ja arendamine

Jätkati mõisapargi puude hooldusloikusi ja raiet. Niideti mõisapargi tiigi ja Vääna jõe veetaimestikku.

1.6.2. Infrastruktuur ja kommunaalmajandus

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

- **Valla kohalike teede teehoole on nõuetekohaselt korraldatud.**
 - Teid ja tänavaid rekonstrueeritakse vastavalt teehoiukavale.
- **Suurematesse asulatesse, asulate vahele ja Tallinna linnani on rajatud kergliiklusteede võrgustik. Tähtsamad kergliiklusteed on valgustatud säästlikkuse põhimõtteid arvestades.**
 - Kanama tee (T 11425) äärde lõigul Murumäe tee kuni Kanama tee on kergliiklustee projekteerimisel, projekt valmib 2019;
 - Laane ja Taevakaare tänavaid ühendava jalgraja töödega on alustatud, valmib 2019;
 - Männiku Tooma tee (T 7180330) äärde on välja ehitatud I etapp Käbliku teeni, II etapp on projekteerimisel, projekt valmib 2019;
 - Rahula-Saku (T 11345) ja Kanama-Üksnurme (T 11344) äärde rajatav kergliiklustee lõigul Saku-Üksnurme mõis-Rehe küün on projekteerimisel, projekt valmib 2019;
 - Tiigi tänava kergliiklustee pikendamine jõuväljakuni/staadionini või raudteeäärse teeni (Staadioni tn) kuulub teostamisele 2019;
- **Tiheasustusaladele on rajatud energiasäästlik tänavavalgustusvõrgustik.**
 - Valgustus rajati Saku-Kasemetsa raudteejaama kergliiklustee äärde, Kiisa aleviku ülekäigukohale ja Saku alevikus Asula tn, Kүүtsu tn ja Kingu tn ülekäigukohtadele.
 - Jätkati tänavavalgustusprojekti ettevalmistusega, mis sai Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi rahastuse. 2019. aastal alustatakse projekteerimistöödega.
- **Valla halduses olev ühistranspordi infrastruktuur võimaldab pakkuda reisijate vajadusi arvestatavat ühistransporditeenust ning vallasisene ühistransport toimib reisijate vajadusest lähtuvalt.**
 - Kirdalu-Kiisa tee äärde paigaldati 5 bussiootepaviljoni ja Rahula-Saku tee äärde Lukussepa teeristile 1 bussiootepaviljon.
 - Ühistranspordi sujuvuse tagamiseks toimusid kohtumised Tallinna linna ja Kohila vallaga.
- **Energiamajanduses on kasutusele võetud säästlikud lahendused, soodustatud on taastuvate energiakandjate kasutamist.**
 - Saku valla 20+ aasta vanuse tänavavalgustusvõrgu renoveerimiseks saadi rahastus Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist.
 - Alustati Teaduse 1 hoone energiatõhusaks rekonstrueerimisega.
 - Uue spordikeskuse ja Kajamaa Kooli maakütte väljaehitamine on pooleli, valmib 2019.
 - Juubelitamme tee 15 hoonele projekteeriti lisaküttena päikesepaneelid.

Olulisemad tegevused

Majanduse haldus

Majandusteenistuse tegevuse eesmärgiks on võimaldada hallatavatel asutustel keskenduda oma põhitegevusele, muuta halduspersonali tööjõukasutus efektiivsemaks, kasutada haldustegevuse korraldamisel omal alal pädevaid spetsialiste, omandada parem ülevaade halduspersonali koolitusvajadustest, parandada heakorda välihooldetegevuse koondumise läbi.

Teede ehitus ja hooldus

Teeseaduse kohaselt on kohustatud teehoidu korraldama ja ohutuks liiklemiseks tingimused looma teomanik. Vallale kuuluvate teede hoolet korraldab vallavalitsus lähtudes ehitusseadustikust ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetest.

Suvine teede hooldus hõlmab sõltuvalt liiklussagedusest kruusateede greiderdamist ja katematerjali pealevedu, tolmutõrjet kloriididega, mustkatete aukude lappimist, teede puhastamist imurautoga ja teeservade niitmist. Jätakuvalt on vallal kruusateid, mille katend on amortiseerunud, muldkehad on välja ehitamata või amortiseerunud ning kus vald ei suuda, eriti kevadperioodil, tagada tee sõidetavust. Sõidetavuse parandamiseks korraldasime hanke ning tegime eeltööd 2,5km kruusatee remontimiseks ning pindamiseks.

Teede talihoolduseks on valla territoorium jagatud kaheksaks hooldepiirkonnaks. Kuigi teede talihooldeteenuse tellimiseks on töövõtjatega sõlmitud hankeleping kuni 2020. aasta 31. märtsini, kallines talihoole 3%, sest 2018 a. anti vallale üle või seati kasutusvaldus enam kui 10km teedele.

Jätakuvalt panustati jalgsi ja jalgrattal liiklejate liiklemise turvalisusesse, alustati 6,1km uute kergliiklusteede projekteerimisega.

Elamu- ja kommunaalmajandus

2018. aastal jätkus tiheasustusaladele ja ohtlikele kohtadele energiasäästliku valgustuse rajamine ja välisvalgustusvõrgu rekonstrueerimine. Jätkus ka energiasäästu meetmete rakendamine, energeetilise sõltumatuse ja taastuvenergia kasutamise soodustamine nii rekonstrueeritavatel kui uutel hoonetel ja rajatistel.

Ühistransport, transpordikorraldus

Kohalik omavalitsus korraldab omavalitsusesisest ühistransporti ehk nn vallaliinide tööd. Saku valla õpilastele on sõit vallaliinidel tasuta. Invatranspordi teenust abivajajale korraldatakse läbi Saku Päevakeskuse ja teenust osutatakse vallale kuuluva invabussiga. Saku vald on jätakuvalt maakonnaliinide tööd korraldava MTÜ Harjumaa Ühistranspordikeskus liige. Koostöös ühistranspordikeskusega jätkati valla lõunaosa Laagri asulaga ühendava maakonna avaliku bussiliini nr 113 finantseerimist.

Hulkuvad loomad

Hulkuvaid koeri viidi hoiupaika 14 ja kasse 43, kes kokku viibisid hoiupaigas 614 tasulist päeva. Nendest 11 koera ja 2 kassi leidsid tee tagasi oma omaniku juurde. 2 koera ja 8 kassi said endale uue omaniku. Lemmikloomaregistrisse kanti Saku valla aadressiga 157 looma.

1.6.3. Haridus

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

- **Saku vallas tagatakse kõigile elanike registris olevatele soovijatele (vanuses 1,5 -7.a) lasteaiakohad ja antakse nõuetele vastavat alusharidust.**
 - Lasteaias Päikesekild renoveerimise ja uue rühmakorpuse ehituse vaegtööd viidi lõpule: staadionitele paigaldati tartaankate, e-korpuse õuealale paigaldati 4 rippkiike. Garantiitöödest teostati ujula klaasseina niiskuskahjustuse likvideerimine ja d-korpuse koridori põrandakatte vahetus. Muusikakabinetti ja õppekööki soetati mööbel.
- **Saku vallas elavatel koolikohustuslikel õpilastel on põhihariduse omandamise võimalus oma valla koolides, nõuetele vastava õppekavaga ja nõuetele vastavates koolimajades.**
 - Alustati Teaduse 1 hoone renoveerimisega Saku Gümnaasiumi gümnaasiumiosa hooneks. Uus Gümnaasium alustab tööd alates 2019/2020 õppeaastast. Selgunud on õpetajad, kes uues gümnaasiumi hoones tööd alustavad.
 - Kajamaa Koolis tehti värskendusremonti kahes klassis. Kahele ruumile paigaldati helikindlamad uksed. Koolimaja katusele paigaldati renniküte, et vältida ohtlikke jääpurikaid talvel.
 - Kurtna koolihoones teostati enamus planeeritud hooldus-, remondi- ja ehitustööd.
- **Saku valla õpilastele on tagatud võimalus omandada statsionaarses õppes üldkeskharidus kas Saku Gümnaasiumis või mujal koolides.**
 - 2018. aastal jätkus gümnaasiumi õppesuundade täiendamine ja atraktiivsemaks muutmine. Arvestati õpilaste soovidega. Neil oli võimalus valida 21 erineva valikkursuse vahel.
 - Väljaspool valda õppivatele lastele tagati sõidusoodustus 50% ja vene koolide lastele 100%.
- **Saku valla hariduslike erivajadustega (HEV) lastele on tagatud vajalikud tugiteenused ja/või võimalus käia lapse võimetele vastava õppekavaga haridusasutuses.**
 - Vallas on loodud tugisüsteemide võrgustik. Kõikides koolides on tagatud tugiteenused. Tugisüsteemide koordinaatorid ja vastavad spetsialistid teevad tihedat koostööd.
 - Tugiteenuseid osutatakse nii koolis kui lasteaias. Kolmanda kooliastme HEV lapsed õpivad väikeklassis, vajadusel rakendatakse individuaalset õppekava.
 - Kajamaa Kooli kõik 45 õpilast on haridusliku erivajadusega. Nõustamiskomisjoni otsuse alusel on neile tagatud vajalik õppevorm. Õpitakse väikeklassi vormis liitklassi süsteemis, sh ka lihtsustatud õppekavaga õpilased. Tihedat koostööd tehakse Põhja-Eesti Rajaleidja Keskuse, Laste Vaimse Tervise Keskuse ja Keila Rehabilitatsioonikeskuse meeskondadega.
- **Saku valla lastele on tagatud võimalus muusikaalase huvihariduse omandamiseks Saku Muusikakoolis.**
 - Saku Muusikakooli tegevuse kaasajastamiseks soetati uusi õppevahendeid, infotehnoloogilist inventari ning teostati sanitaarremonti.

Olulisemad tegevused

Alusharidus

2018. aastal omandas alusharidust 757 Saku valla last. Saku valla lasteaedades käis kokku 705 (Lasteaias Päikesekild 335, Lasteaias Terake 233 ja Kurtina Kooli lasteaias 137).

Saue valla Nõlvaku ja Tuleviku lasteaias oli koostöölepingute alusel Saku valla lapsi kokku 30. Teiste omavalitsuste munitsipaallasteaedades käis 22 Saku valla last, neist 16 Tallinna linna lasteaedades. Saku valla munitsipaallasteaedade teenuseid kasutas kokku erinevatel kuudel 23 teiste omavalitsuste last. Saku lasteaedades käivad teiste omavalitsuste lapsed tulenevalt lasteaia käimise aja vältel toimunud elukoha muutumisest.

Lapsehoiuteenuse osutamiseks sõlmiti raamleping kolme Saku vallas ja kahe Saue valla Laagri piirkonnas paikneva hoiuteenust pakkuva lapsehoiuga. Lapsevanema nõusolekul asendati ajutiselt puuduv lasteaiakoht lapsehoiukohaga 66 lapsel.

Valla lasteaedades on lastele loodud kasvamiseks ja arenemiseks soodsad tingimused. Lasteaedades töötavad pädevad õpetajad ja erialaspetsialistid, kelle taseme- ja täienduskoolitus võimaldab neil täita oma professionaalset rolli. Toetavad töötingimused, sealhulgas professionaalne eestvedamine, on loonud võimalused meeskonnatööks ja koostööks vanematega.

Lasteaedade prioriteet on täita alushariduse õppekava nõudmisi, mida teostatakse mänguliselt ning alternatiivpedagoogilisi meetodeid kasutades. Õppekavad tuginevad pedagoogilistele eesmärkidele, väärtustele ja lähenemisviisidele, mis on lapsekesksed ja võimaldavad laste arengut. Arendatakse laste looduskasvatust, pärimuskultuuri teadvustamist, liikumistegevust, tervisekasvatust ja lavastusõpet.

Lasteaedade tugikeskusesse on koondunud erialaspetsialistid, kes tegelevad arenguliste erivajadustega lastega. Pakutakse järgmisi tugiteenuseid: logopeedilist abi, kõneravi, eripedagoogilist abi ja eesti keele kui teise keele tugiõpet.

Töösse kaasatakse lapsevanemaid arenguveestluste, õppekava tutvustamise, pereürituste ja avatud mänguaja organiseerimise kaudu.

Saku Lasteaed Päikesekild

31.12.2018 seisuga käis lasteaias 335 last (2017. aastal 334 last). Lasteaias oli 17 rühma, neist kaheksa aiarühma, viis liitrühma, kaks söimerühma ja üks 12-lapseline aiarühm. Töökohti oli kokku 64,3, neist 43 pedagoogilist personali.

2018. aastal väljastati 69 koolivalmiduskaarti, 1 laps jäi koolipikendusele, 1 koolivalmiduskaart väljastati koolisooviga ennetähtaegselt.

Tugiteenust vajas 100 last, kellest kõneravi 62, eripedagoogilist abi 21, nii kõneravi kui eripedagoogilist ravi 17 last. Eesti keele õppes osales 15 last, töö toimus kolmes grupis.

Arenguveestlused viidi läbi kõigis rühmades, osalemistulemus 93,4%.

Olulisemad tegevused

Suurematest ühisüritustest viidi lisaks rahvakalendri tähtpäevalistele üritustele ja jõuluaegsetele hommikutele läbi iseseisvuspäeva "Eesti 100" pidulik tähistamine Saku Valla Maja saalis, hoolekogu eestvedamisel sõbrapäevaüritus "Sõbralt sõbrale" ja heategevusüritus "Killuke head", 7-aastaste päeva pidulik tähistamine, Päikesekilli matkamäng, XIII Laulu- ja tantsupäev "Jõgi voolab".

Toimus projekt "Tulest targem" ja tvo.keskkonnaalane etendus, suuhügieeni teabetund 4-7-aastastele, SA Aitan Lapsi ja Eesti Pandipakendi keskkonnateemaline projekt "Teater lasteaeda" 4-7-aastastele lastele etendusega "Pobiseja". SA Keskkonnainvesteeringute Keskus rahastas projekti "Õppekäigud Nõmme Loodusmajja ja Pääsküla rabasse". Projekti

„Õppekäigud Eesti Loodusmuuseumi ja Nõmme Loodusmajja“ tegevused jätkuvad ka 2019. aastal. SA Innove toetas projekti „HLÕM X „Lood loodi““.

Eesti keelest erineva emakeelega ja/või mitmekeelsele lapsele eesti keele omandamiseks iseseisva keelekasutaja tasemel saadi toetust Haridus- ja Teadusministeeriumist.

Investeeringud

Õuealale soetati mängulinnak ja ronimisatraktsioon. Neljale rippkiigele rajati liiva-alused. Ehitati prügimaja. Likvideeriti A ja C-korpuse siseruumide sadevete niiskuskahjustused. C-korpuse terrassidele rajati piirded. Lasteaia hoolekogu eestvedamisel toimunud heategevuspäeval "Killuke head" kogutud toetuse eest soetati õuealale pesakiik. Huvikeskuse ringide tegevusteks kohandati lasteaia 0 korruse ruumid.

Renoveerimise ja uue rühmakorpuse ehituse vaegtööd viidi lõpule: staadionitele paigaldati tartaankate, e-korpuse õuealale paigaldati 4 rippkiike. Garantiitöödest teostati ujula klaasseina niiskuskahjustuse likvideerimine ja D-korpuse koridori põrandakatte vahetus. Muusikakabinetti ja õppekööki soetati mööbel.

Saku Lasteaed Terake

31.12.2018. aasta seisuga oli lasteaia neljas sõime- ja kaheksas aiarühmas 233 last. Kõik sõime- või aiakohti soovinud lapsed said koha. Lasteaed tegutses kolmes erinevas hoones. Hoolekogu ettepanekul oli laste piirarv aia- ja sõimerühmades suurendatud maksimumini.

Asutuse 44,1 ametikohast 27,5 ametikohta olid õpetajad, üks logopeed ning üks eripedagoog. Ametikohti täitsid 31 pedagoogi, kellest üks omandas bakalaureuse kraadi Tallinna Ülikoolis. Lasteaias töötas 12 õpetaja abi ning tervishoiutöötaja. Alushariduse õppekava läbis ja läks kooli 40 last, kolm jäi koolipikendusele.

Olulisemad tegevused

EV100 egiidi ning „pereväärtused läbi põlvkondade“ moto all toimus lasteaia kevadkontsert ning teatrifestivalil lavastati pedagoogide poolt 11 etendust. Anti välja almanahh „Terakese Teatrirallid 10 aastat sõnas ja pildis“. Aastatepikkune järjepidev lavastusõppe läbiviimine on andnud Terakesele omanäolisuse.

Terakese Kolmiku raames toimusid liikumisüritused lastele, peredele ja töötajatele. Toimused Saku valla kolme lasteaia koolieelikute spordipäevad. Lasteaia valikrühm osales Harjumaa võimlemispeol ja Audentese Spordikooli korraldatud vabariiklikul lasteaedade spordipäeval.

Kõikides rühmades toimusid traditsioonilised jalgsi- ja jalgrattamatkad, 2018. aasta detsembriks saadi 100 km täis.

Lasteaia 13 last osales rahvusvahelises alushariduse ja laste heaolu uuringus IELS, mille eesmärk oli koguda üksikasjalikku teavet 5–6-aastaste laste varaste õpioskuste ja pädevuste kohta.

Lasteaia kolmes sobitusrühmas käisid erivajadusega lapsed. Eripedagoog ja logopeed tagasid erivajadustega lastele tugiõppe, sh andekate laste arendamise. Eripedagoogi ja logopeedi juures käis õppimas 65 last. Kahel lapsel oli tugiisik. Kaasava hariduse rakendamiseks koolitas lasteaed kõik pedagoogid ja õpetaja abid.

Muukeelsete laste eesti keele õpet toetas Haridus- ja Teadusministeerium.

SA Keskkonnainvesteeringute Keskus toetas 96 lapse osalemist õppekäikudel Eesti Loodusmuuseumis. Lasteaia õuele rajati looduse õpperada.

Lasteaed oli praktikabaasiks Tallinna Ülikoolil, TalTech ja Tartu Tervishoiuülikooli üliõpilastele.

Laste arengut käsitlevatel arenguevestlustel osales 87% vanematest. Hoolekogu ja lastevanemate kaasabil toimus heategevuslik Päkapikukohvik ning kevadine heakorrapäev.

Personal osales erivajadustega laste varajase märkamise ja arendamise, psühholoogia ja pedagoogika, töötervishoiu, evakuatsiooni ning toidu- ja hügieenikoolitustel.

Lastevanematele toimus koolitus „Lapse õigused, vanemate kohustused ja lasteaia vastutus“.

INNOVE poolt läbiviidud rahuloluküsitlustest selgus, et töötajate rahulolu tööga oli 4,6 punkti ja vanemate rahulolu lasteaia 4,5 punkti viie palli skaalal.

Investeeringud

Õpikavukeskkonna ja töötingimuste parendamiseks ning vallavara heaperemeheliku kasutamise huvides viidi ühes rühmas, saalis, köögis, fuajees ja koridoris läbi remont. Soetati nii õpi- kui ka mänguvara ja IT-vahendeid.

Kurtna Kool (lasteaed)

2018. aastal oli lasteaia 7 rühma, neist 4 aiarühma, 2 sõimerühma ja üks liitrühm. Kokku käis lasteaia 137 last.

Lasteaia 24,5 töökohast oli 16 õpetaja kohta.

Lasteaia nimekirjas oli üks erivajadusega laps. 2018. aasta kevadel lõpetas lasteaia 24 last, kaks last jäi koolipikendusega lasteaeda. Lasteaed on olnud tudengitele praktikakohaks.

Täiendkoolitusi läbisid kõik pedagoogid. Erinevaid tööalaseid täiendkoolitusi läbiti 268 tunni ulatuses. Lisaks läbisid töötajad tuleohutus- ja evakuatsiooni täiendkoolituse.

Olulisemad tegevused

2018. aasta esimesel poolaastal lõppes SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse projekt „Mesilased ja maailm“. 2017/2018. õppeaasta üldteema oli „Eesti Vabariik 100“.

Eesmärgiks oli, et laps teab Eesti asukohta, naabreid, sümboolikat, tutvub eesti traditsioonidega, väärtustab oma kodumaad ja tunneb Eesti loodust.

Koostati uus kooli arengukava järgneviks neljaks aastaks 2018–2022.

Investeeringud, suuremad remondi- ja ehitustööd

- Valgustuse täiendamine lasteaia saalis;
- Kuivatuskappide paigaldamine lasteaia rühmaruumidesse;
- Mobiiltelefonide soetamine igasse rühma;
- Ühe lasteaia rühmaruumi sanitaarremont;
- Hoone sadeveesüsteemi korrastamine.

Põhi- ja keskharidus

2018. aastal omandas põhi- ja keskharidust kokku 1835 valla noort. Saku valla munitsipaalkoolides oli õpilasi kokku 1573 (Saku Gümnaasiumis 1315, Kurtna Koolis 213, Kajamaa Koolis 45). 199 õpilasele võimaldati hariduse omandamist teiste omavalitsuste munitsipaalkoolides, 58 lapsele erakoolis, 5 last õppis riigikoolis. Saku valla koolide teenuseid kasutas 38 teiste omavalitsuste õpilast. Valla koolides on loodud tingimused õpilaste arenguks ja eneseteostuseks.

Riikliku õppekava täitmiseks töötavad koolides kvalifitseeritud õpetajad. Paikkonna eripäradest ja võimalustest, õpilaste vajadustest ja huvidest lähtuvalt kujundatakse koolide õppekavad ning rakendatakse individuaalseid õppekavu, töötavad eriliiki klassid.

Hariduslike ja sotsiaalsete erivajaduste korral on õpilastele tagatud vajalikud tugiteenused. Vallas on loodud tugisüsteemide võrgustik, kõikides valla koolides töötavad vastavad tugispetsialistid. Koolide õppekavu toetavad õppekavavälised tegevused – pikapäevarühmad ja erinevad huviringid.

Saku Gümnaasium

31.12.2018. aasta seisuga õppis Saku Gümnaasiumis 1315 õpilast (2017.a. 1235).

1.-9. klassini oli põhikoolis 45 klassi, õpilasi 1106; gümnaasiumis kolm lendu kolmes õppesuunas, õpilaste arv 209. Koolis on 104 töötajat, neist 93 õpetajat. Tegutseb 16 huviringi, millest võttis osa 380 õpilast.

2018. aasta kevadel lõpetas gümnaasiumi 36 õpilast, neist 4 kuldmedaliga ja 3 hõbemedaliga. Põhikooli lõpetas 87 õpilast, neist kiituskirjaga 2, hinnetega „4“ ja „5“ 13 õpilast.

Olulised tegevused

Koostati uus arengukava, toimusid erinevad kokkusaamised ja arutelud, korraldati küsitlus õpetajatele, õpilastele ja lastevanematele.

Aasta jooksul võeti osa kahest rahvusvahelisest projektist ning õpilasvahetusest Jaapani Sakuga. Võeti osa Jaapani klubi tegevusest. Toimus Jaapani nädal. Kevadel toodi lavale muusikal „Pipi Pikksukk“.

Jätkus SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse toetusel keskkonnateemaline projekt õpilastele. 6. klassid osalesid projektis "Kaitse end ja aita teist" ja markeerimisprojektis „Peatu, vaata, veendu“. Detsembris toimus suur moeshow ja talvekontsert. Jätkati lauluvõistlus „Kevadkraaks“ korraldamisega. 9. klassi õpilastel oli võimalus osaleda töövarjupäeval lasteaias Terake.

Personalile toimusid erinevad koolitused. Õpetajad käisid ka individuaalsetel koolitustel ning haridustehnoloog viis läbi digiõppe koolitusi. Koolitused viidi läbi ka eelkooli lastevanematele. Kolleegid tutvustasid omavahel erinevaid meetodeid, millest koostati meetodite kaust. Koolis toimus kevadel koristuspäev „Teeme Ära“.

Investeeringud

Kool sai Haridus- ja Teadusministeeriumi hanke raames õppetundide läbiviimiseks 26 sülearvutit, 26 lauaarvutit ja 2 nutiprojektorit.

Kurtna Kool

01.09.2018. aasta seisuga õppis koolis 213 õpilast. Koolis oli 27 ametikohta, neist 14,6 õpetajat.

01.10.2018. aasta seisuga tegutses koolis 18 huviringi, mille tegevuses osales 125 õpilast, lisaks tasulised ringid.

Olulisemad tegevused

2017/18 õppeaasta teema nii lasteaias kui ka koolis on Eesti Vabariik 100. Jätkuvalt pöörati tähelepanu erivajaduse varajasele märkamisele.

2018/2019. õppeaasta teema on traditsioonilise ja innovaatilise omavaheline lõimimine õppe- ja huvitegevuses.

Koolis töötasid eripedagoog ja logopeed (osalise koormusega). Peaaegu kogu õppeaasta oli täitmata psühholoogi ametikoht. EHIS-e andmetel õppis õppeaasta lõpus 21 arengu toetamist vajavat last.

Õppetegevuse mitmekesistamiseks toimusid aine- ja teemanädalad, korraldati õppekäike ja viidi läbi projektipäevi, osaleti konkurssidel ja võistlustel. Parimad maakondlikud tulemused tulid spordivõistlustelt.

Rahvusvahelise koostöö arendamisel peeti kirjavahetust Kerava linna Kurkela kooliga Soomes, millele järgnesid külaskäigud, toimus õpilaste reis Jaapanisse ning Jaapani kooliõpilaste võõrustamine Eestis. Alates 2018. aasta oktoobrist liitus Kurtna Kool Erasmus+ projektiga, kus järgneva kahe aasta jooksul külastatakse kooli erinevate klassidega kuute välisriiki.

Investeeringud

- Valgustuse täiendamine aatriumis ja kooli laval;
- Kooli jalgpalliväljaku kunstmurukatte hooldus;
- Kooli hoovi ronimis- ja tasakaaluvahendite paigaldamine;
- HITSA toetusmeetme Digipeegel toel sülearvutite ostmise;
- HITSA toel 12 miniarvuti RaspberryPi 3 komplektide soetamine;
- Kahe klassi sanitaarremont;
- Hoone sadeveesüsteemi korrastamine ja fassaadi sokli remont.

Kajamaa Kool

31.12.2018 aasta seisuga õppis Kajamaa koolis 45 hariduslike erivajadustega õpilast, kellest üks õpilane õpib kodusõppel. Nendest 20 õpilast olid eritoe ja 25 õpilast tõhustatud toe õpilast. Koolis õppis 40 Saku valla õpilast ja viis naabervalla õpilast.

Koolis toimivasse ja tulemuslikku tugisüsteemi kuulusid sotsiaalpedagoog (sh HEVKO rollis ehk hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija), eripedagoog ja psühholoog. Jätkuvalt puudub logopeed. Toimivad regulaarsed tugisüsteemiliikmete kokkusaamised ja tugisüsteemi infotunnid õpetajatele. Tugisüsteemi liikmed osalevad erialastel kovisoonidel, mis toimuvad regulaarselt. Sotsiaalpedagoogi ja psühholoogi eestvedamisel toimuvad regulaarsed lastevanemate vestlusõhtud. Jätkatakse koostööd Keila Rehabilitatsiooni Keskusega, kus Kajamaa Koolis õppivad REHA plaani omavad õpilased käivad alates 2018. aasta sügisest keskuses koha peal, et saada neid toetavaid teenuseid.

Olulisemad tegevused

2018. aastal osales Kajamaa Kool koos Kurtna Kooliga arendusprojektis, mis oli seotud uueneva õpikäsitusega ja piirkondliku kaasava haridusega seotud koostöö alustamiseks kahe kooli vahel. Arendusprojekti kaasabil arendatakse edasi tugisüsteemi töömudelit.

Meeskonnana osaleti Tartu Herbert Masingu Kooli aastakonverentsil, kus räägiti mitmikdiagnoosidega lastest nagu on seda ka sarnaselt Kajamaa Koolis õppivad õpilased. Toimib pidev kooli töötajaskonna enesetäiendamine ja erialastel koolitustel osalemine.

Osaleti projektis "Igal lapsel oma pill". Traditsiooniliselt osalevad Kajamaa Kooli III kooliastme õpilased ja õpetajad noorte oskusfestivalil „Noor Meister“, et tulevikus osata teha elukutse valikuid. Samuti külastatakse õppeaastas kuni kolme kutsekooli.

Õppimisvõimaluste avardamiseks toimuvad iga aasta november–detsember Töötukassa karjäärispetsialistide nõustamised koolis 9. klassi õpilastega ja nende vanematega.

Õppetöö huvitavamaks muutmiseks ja mitmekesistamiseks osteti interaktiivsete õppematerjalide TEBO Õpiveeb litsents. Lisaks soetati koolile OfficeProPlusEdu tarkvara, mis toetab õpilasi ja õpetajaid õppetöö läbiviimisel ning arendab IKT alaseid pädevusi.

Investeeringud

Kooli infotehnoloogilise baasi tõhusamaks muutmisele aitas kaasa HITSA projekt koolidele. Kool sai lisaks oma soetustele juurde sülearvuteid, kuvareid, lauaarvutid, digiprojektori. Omaosalusega soetati veel tahvelarvutid, vahetati välja printerkoopiamasin.

Saku Muusikakool

2018. aastal töötas Saku Muusikakoolis 20 õpetajat, kontsertmeister (ametikoht jagatud kolme klaveriõpetaja vahel), dirigent, klaverihäälestaja ning direktor.

31.12.2018 seisuga õppis muusikakoolis 175 (põhiõppes 156 ja eelõppes 16 ja üldõppes 3) õpilast. I-VII klassis õppis kokku 38 rühma. Muusikakoolis tegutses huviringina puhkpilliorkester Saku, millele lisaks toimetasid erinevad ansamblikoosseisud, kus õppureid koos musitseerimas 6-10: rahvamuusika-, viiuli- ja lauluansambel, ühtlasi mitmed teised,

veidi väiksemad ansamblid, kus liikmeid 2-6. Muusikakooli viiuliõpilased osalesid aktiivselt ka Harjumaa Noorte Keelpilliorkestri ning puhkpilliõppurid Harjumaa Noorte Puhkpilliorkestri tegemistes.

Olulisemad tegevused

2018. aasta septembrist on Saku Muusikakoolis lisaks akordionile, flöödile, klarnetile, klassikalisele kitarrile, klaverile, kromaatilisele kandlele, löökpillidele, saksofonile, tenorile, trompetile, viiulile ja viiolale võimalik õppida ka metsasarve ja tšellot.

Koolisisesed (sealhulgas külalisesinejate) kontserte leidis aset 40. Puhkpilliorkester Saku korraldas 21 avalikku kontserti. Lisaks eelkirjeldatule toimusid kõikidel erialadel õppekava järgselt kaks korda aastas tehnilised arvestused, IV klassis üleminekueksamid ja VII klassis lõpueksamid ning kevadised vastuvõtukatsed järgnevas õppeaastaks, millele esmakordselt eelnesid ka muusikakooli õppetegevust tutvustavad lahtiste uste päevad. Õppurite arengu seisukohalt on alati tähtsal kohal olnud konkursid, kus pillimänguuskuse taset hindab eriala tippspetsialistidest koosnev žürii. Osaleti erinevatel konkurssidel ja saadi auhinnalisi kohti.

Investeeringud

Saku Muusikakooli tegevuse kaasajastamiseks soetati infotehnoloogilist inventari, uusi õppevahendeid ning teostati remonditöid. Osteti viis vähekasutatud lauaarvutikomplekti, kaks sülearvutit, projektor, mobiiltelefon, kuus klarnetit, väiksemas mõõdus tiibklaver (minjooon), metsasarv, kolm tšellot, kolm väikekannelt. Remonditi kammersaali. Sanitaarremont teostati trepikoridoris, II korruse koridoris, õpetajate toas ja direktori kabinetis.

1.6.4. Kultuur, sport, noorsootöö

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

Kultuur

- **Saku valla elanikel on võimalused mitmekülgseks huvitegevuseks.**
 - Vallas tegutsevad ringid erinevatele huvigruppidele, huvitegevuse laiendamisel arvestatakse võimalusel elanike soovidega. Soodustatakse lasteringide tegevust.
 - Huvitegevuse lisarahastus on andnud võimaluse uute huviringide loomiseks.
 - Alustatud on Kiisa Rahvamaja ja Saku Huvikeskuse ühendamise protsessiga.
- **Rahvakultuuriga tegelemine on toetatud ja soositud.**
 - Toetatakse rahvakultuurikollektiivide tegevust. Puuduvad ringitasud, ringijuhid on tasustatud, soodustatakse ning võimaldatakse kollektiivide osalemist maakondlikel ja vabariiklikel ülevaatusel, ühisüritustel.
- **Heal tasemel raamatukoguteenus on piirkondlikult kättesaadav**
 - Kataloogi täiendamine linkidega täistekstidele; täistekstide lisamine kirjetele.
 - Jätkati teavikute kataloogimist. Lugejatel on võimalus kataloogi kasutada nutitelefonis (windows phone ja android). Juurdepääsu võimaldamine võrgu- ja litsenseeritud väljaannetele.
- **Saku valla ajalugu on väärtustatud ja seda säilitatakse.**
 - Raamatukogu kodulehel on rubriik "Saku valla kodulugu", kuhu on koondatud peamised infoallikad koduloolise info leidmiseks. Infot kogutakse jooksvalt ja retrospektiivselt. Kõiki andmekogusid täiendatakse jooksvalt.
 - Ajaloolise info kogumine ja säilitamine toimub järgmiste tegevuste kaudu:
 - 1) kodulooliste artiklite andmebaas, 2018. aasta lõpu seisuga andmebaasis on kirjeldatud 1204 artiklit 1880ndatest aastatest kuni tänapäevani;

- 2) koduloo-wiki, mis koondab infot Saku valla koduloo kohta;
 - 3) Sakut käsitlevad raamatud on kataloogis eraldatud rubriiki „Kodulooline kogu“;
 - 4) ajalooliste fotode galerii, 1076 fotot;
 - 5) digiteerimine, kokku digiteeritud faile 2016. Käsikirju hoitakse vallavalitsuse arhiivis, kus on säilimiseks kõige paremad tingimused.
- Kasutajaile on avatud koduloo-wiki. Kujunenud on väike kaasautorite ring, kes panustavad koduloo kirjalikku talletamisse. 2018. aasta lõpuks oli wikis 1711 lehekülge, 135 digiteeritud käsikirja, kaarti jm ning 816 pilti. Allalaadimisi 6959 ja pilte vaadatud 16 964 korda.
 - Elanikele tutvustati kõiki eelnimetatud vahendeid ning viidi läbi koolitusi. Alustati ettevalmistusi trükise tööpealkirjaga "100 Saku lugu" väljaandmiseks 2019. aastal - koguti mälestusi ja artikleid.
- **Avaliku, era- ja kolmanda sektori koostöös on elanikele loodud mitmekülgsed võimalused vaba aja veetmiseks.**
 - Kultuurivaldkonnas toetati mittetulundusliku tegevuse toetusfondist 12 projekti ning muus tegevusvaldkonnas 19 projekti.

Sport

- **Saku vallas on edendatud ja korraldatud rahvasporditegevus valla elanike vaimse ja füüsilise vormi saavutamiseks ja hoidmiseks ning sportlike eluviiside propageerimise edendamiseks.**
 - Saku valla uue spordihoone ehitamiseks viidi läbi hange, sõlmiti ehitusleping ja hoone valmib 2019. aasta lõpuks.
 - Saku tenniseväljakute tribüünid ja aed korrastati, järeltegevused viiakse ellu 2019. aastal.
 - Remonditi Saku koolistaadioni kunstmuruväljak.
 - Koostöös Saku Lions Klubiga rajati väljõusaal.
 - Valgustus rajati suusaraja 2,7 km ringile.
 - Saku Valla Spordikeskus korraldas koostöös mittetulundusühendustega erinevaid ülevallalisi üritusi (Laste mitmevõistlus, suusapäev, valdade tali- ja suvespordimängud, Jüriöö jooks jne.)
 - Mittetulundusliku tegevuse toetusfondist toetati kuute projekti, mis olid suunatud valla elanike vaimse ja füüsilise vormi saavutamiseks ja hoidmiseks ning sportlike eluviiside propageerimise edendamiseks.
- **Soositud on vallas tegutsevad elujõulised spordiklubid, mis tegelevad eelkõige laste ja noortega, liikumisharrastuste kujundamisega.**
 - Spordiklubide tegevusi tutvustati Saku Valla Spordikeskuse koduleheküljel www.sakuvallaspordikeskus.ee ja Saku laadal.
 - Mittetulundusliku tegevuse toetusfondist toetati eelisarendatavate alade spordiklubisid tegevustoetusega ning seitset projekti, mis olid suunatud klubide meistrivõistluste ja teiste spordiürituste korraldamiseks.
 - 2018. aastal avati Saku Valla Spordikeskuses eelisarendatavate spordialade laste- ja noorte treeningrühmad järgmiselt: neli korvpalli treeningrühma, kolm võistlustantsu treeningrühma ja üksteist jalgpalli treeningrühma.
- **Toetatud on vallaelanike sportlikku eneseteostust.**
 - Noori ja üksiksportlasi toetati mittetulundusliku tegevuse toetusfondist kahel korral.

Noorsootöö

- **Saku valla elu edendamisel osalevad noored aktiivselt.**
 - Saku Valla Noortekeskuse aktiivi kuuluvad vabatahtlikud noored, kes on otseselt kaasatud noorsootöö otsuste tegemisse ja tegevuste planeerimisse. Läbi aktiivi on otseselt toetatud noorte omaalgatuslikud projektid ja ettevõtmised.
 - Esimest korda viidi läbi noorte osaluse ja kaasatuse teemaline seminar.
- **Saku Valla Noortekeskuse töö hõlmab kogu valla noori, on noortele huvipakkuv ja pidevalt arenev.**
 - Pidev koostöö toimub Metsanurme külaga. Mobiilset noorsootööd tehakse jätkuvalt ürituste raames, mis viiakse noortekeskusest välja ja mida korraldatakse külakeskustes antud piirkonna noortele.
 - Saku valla noored osalesid 2018. aastal erinevates rahvusvahelistes projektides (Ylöjärvi sõprusvalla laagris Eestis, Jaapani noortevahetuses Eestis ja Jaapanis). Lisaks tegutsesid Saku Valla Noortekeskuses 2018. aastal vabatahtlikud Itaaliast ja Soomest ning praktikant Saksamaalt.
- **Noorsootöö korraldamise on kaasatud vallavalitsuse hallatavad asutused, mittetulundusühendused ja vabatahtlikud.**
 - 2017. aastal loodud Saku valla noorte tugivõrgustik tegutses aktiivselt ka 2018. aastal. Võrgustiku olemasolu tagab kvaliteetsema erinoorsootöö kättesaadavuse Saku vallas, lähtudes igast juhtumist individuaalselt.
 - Saku vallas toimib juba mitmendat aastat töömalev, mis pakub tööd Saku valla noortele paariks nädalaks.
 - 2018. aastal anti noortekeskuse taotluse alusel Saku valla tänukiri kahele noorele.

Olulisemad tegevused

Kultuur

Rahvakultuuri säilitamine, huvi- ning kultuuriringide tegevuse koordineerimine on Kiisa Rahvamaja ja Saku Huvikeskuse põhiülesandeks. Pakutakse võimalusi võimete ja oskuste arendamiseks erinevatele huvigruppidele. Valla raamatukogu korraldab aastaringselt erinevaid üritusi, näitusi ja kohtumisõhtuid.

Vallavalitsuse eestvedamisel korraldati koostöös Saku Huvikeskusega Eesti Vabariigi aastapäeva aktus, kus tunnustati väarikaid Saku valla elanikke ning korraldati valla jaanipäev Kajamaa külas. Koostöös hallatavate asutustega viidi läbi Jaapani nädal.

Saku Huvikeskus

2018. aastal tegutses huvikeskuses 16 rahvakultuurikollektiivi: segakoor, mandoliiniorkester, 3 lauluansamblit ning kapell, 8 rahvatantsurühma ja 2 eakate tantsurühma. Kokku 253 osalejat.

Huvikeskuses tegutsevad muud huviringid on kunsti-, käsitöö-, keraamika-, portselanimaali- ning muusikaringid, tarbekunsti-, robotika-, mudelismi-, male-, skautide- ja teatriringid. 2018. a rahastati riiklikust huvitegevuse programmist täiendavalt tehnika, male ja kitarriringide jätkamist. Muudes huviringides oli osalejaid 2018. a kokku 406, neist lapsi 294.

Olulisemad tegevused

2018. aastal alustati huvikeskuse ruumides renoveerimistöid, mistõttu on keskuse poolt korraldatud avalikud üritused toimunud väga erinevates kohtades (Lastekaitsepäeva Trall lasteaed Päikesekild õuealal, Jaanipäev Küla Villas, lastehommikud ja mitmed suuremad kontserdid ja peod Saku Gümnaasiumis, mõisas jms kohtades). Kokku korraldas huvikeskus 2018. a 60 erinevatele vanuserühmadele suunatud avalikku üritust ja 6 õpituba/kursust. Lisaks

andsid huvikeskuse kollektiivid mitmeid kontserte mujal Eestis ning esindasid Saku valda 33 korral. Väga aktiivselt osaleti Eesti Vabariik 100 projektides ja Harjumaa ühisüritustel.

Kiisa Rahvamaja

2018. aastal oli Kiisa rahvamaja koosseisus 7,15 töötajat, nendest 2,25 on ringijuhid kohad. Neid kohti täitsid 12 erinevat juhendajat. Majas töötas 25 huviringi, milles osales 469 inimest (sh lapsed 194 – eelkooliealisi 87 ja kooliealisi 107). Erineva sisu ja vormiga sündmusi korraldati 81, milles osales 5 910 külastajat.

Olulisemad tegevused

Kiisa rahvamajas korraldati teenuspäevi. Teatritega koostöös toimus etenduste vahendamine ja oma näiteringide lavastuste esitamine. Käidi ka väljaspool etendusi andmas. Näidati kinofilme, korraldati müügipäevi, laatasid, teabepäevi, erinevaid õppepäevi ja peoõhtuid. Jätkuvalt võimaldati ruumide kasutamist Kiisa-Kurtna-Tagadi-Roobuka Pensionäride Ühendusele. Vahendati erinevaid teenuseid kohalikele elanikele (silmaarst, sotsiaaltöötaja vastuvõtt jne.).

Novembri alguses avati lastele huvitegevuse lisarahastusega filmi ja valguse ring.

Saku Vallaraamatukogu

2018. aastat iseloomustab töö remondi tingimustes Sakus, mis tõi kaasa nii raamatukogu kasutamise teatava languse kui näitustegevuse kokkutõmbumise. Liikumispuudega inimesed kaotasid võimaluse raamatukogu külastada. Näituste ja ürituste raskust kannavad harukogud. Jooksvalt täiendatakse nelja andmebaasi: e-kataloog, kodulooliste artiklite andmebaas, ajalooliste fotode galerii ja kodulooWiki. Kahe viimase andmebaasi puhul on märksõnaks „kaasamine“, s.t. vallaelanikele on antud võimalus osaleda andmebaaside täiendamisel. Toimus mitmeid huvitavaid üritusi ja näitusi. Eksponeeriti kunsti- ja käsitöönäitusi nii kohalike kui välisautoreilt, valla koolide õpilastelt jm. Saku Vallaraamatukogu harukogudes.

Raamatukogu osales kahes projektis:

- 1) Saku Valla Noortekeskusega koostöös projektis „Raamatukogud-muuseumid-noored“, mille eesmärk oli noorte kultuuriteadlikkuse tõstmine.
- 2) Tallinna Keskraamatukogu koordineeritud projektis „Kunst raamatukokku“, mille raames eksponeerisid oma töid raamatukogu ruumides Saku valla noored kunstnikud.

Koostöölepingut pikendati Eesti Abi- ja Teraapiakoorte Ühingu (lugemiskoeratiim töötas Kiisa harukogus); korraldati lugemisvõistlusi ja kohtumisi huvitavate inimestega. Laste- ja noorteüritustel oli kokku 951 osalejat.

Tööd jätkas raamatuklubi. Koolitustegevuses oli peamiseks sihtrühmaks lapsed, kellele õpetati kasutama raamatukogu, kataloogi, teatmeteoseid. Individuaalkoolitust vajavad täiskasvanud peamiselt IT vahendite ja andmebaaside kasutamisel. Õpetati kasutama kodulooWiki.

Raamatukogus töötasid praktikandid, vabatahtlikud ja noortekeskuse õpilasmalevlased. Tööd alustas uus raamatukogu nõukogu.

	Seisuga 31.12.17	Seisuga 31.12.18
Kogude suurus	62 029	63 359
Lugejate arv (aktiivsed)	2 894	2 874
Hölve ¹	30,3%	29,2%
s.h. lapsed	861	838
laste % lugejaist	29,8%	29,1%
Külastuste arv	53 340	55 478
külastusi elaniku kohta	5,6	5,6
Laenutuste arv	65 956	62 839
laenutusi elaniku kohta	6,9	6,4
Virtuaalraamatukogu		
Omaloodud andmebaaside arv	3	3
Andmebaaside maht kokku (kirjete arv)	4 117	4 987
Otsingud/dokumentide allalaadimised	71 138	68 025
Digiteeritud dokumentide arv kokku andmebaasides	1 857	2 061
Korraldatud		
üritusi	43	26
näitusi ja väljapanekuid	82	52
koolitusi	88	19
Komplekteerimiskulud elaniku kohta	3,02	
s.h. riigi toetus	1,37 eurot	1,39 eurot
s.h. KOV ²	1,65 eurot	1,46 eurot

Sport

Sporditegevuse eesmärgiks on tagada valla elanikele võimalused kehalise (ka vaimse) vormi saavutamiseks, sportliku eluviisi harrastamiseks, sportlikuks eneseteostuseks.

Saku vallas on üldkasutatavad Kurtna Kooli staadion, Saku valgustatud suusarada, Saku koolistaadion, tenniseväljak, krossirada, jäähokiväljak, kergliiklusteede võrgustik ja rabametsa terviserajad koos suusamajaga. Eelisarendatavateks spordialadeks on võistlustants (klubi MTÜ Tantsukool Danceland), korvpall (klubi MTÜ Saku Korvpalliklubi) ja jalgpall (klubi MTÜ Saku Sporting).

Saku Valla Spordikeskus

Saku Valla Spordikeskuses asub 25m pikkune ja nelja rajaga ujula; võimla, kus on võimalik harrastada korvpalli, sulgpalli, võrkpalli, jalgpalli, tennist; võimlemis-, aeroobika- ja jõusaal.

Spordikeskuse haldamisel on täismõõtmelises kunstmuruga staadion, rabametsa terviserada, jäähokiväljak (suvisel ajal kasutatakse petanque väljakuna), rannavõrkpalli- ja rannajalgpalliväljak. Spordirajatistest on rendile antud Saku Tenniseväljakud Saku Tenniseklubile ning naturaalmuruga jalgpalliväljak MTÜ-le Saku Sporting.

Eelisarendatavad spordialad Saku vallas on jalgpall, korvpall ning võistlustants. Eelisarendatavate spordialade toetamiseks on spordikeskuses loodud vastava ala treeningrühmad. Vastavalt võistlusplaanidele ning võimalustele on treeninggruppid esindanud nii Saku valda kui ka vastava ala spordiklubi.

¹ Hölve näitab lugejate % teeninduspiirkonna elanike arvust.

² Arvestatud on tegelikke kulusid kogude täiendamiseks, s.h. ka kulusid digiteerimisele.

Spordikeskuse näitajad 2014-2018

		2014	2015	2016	2017	2018
1	Ujula kasutus					
	perepilet	165	242	330	385	262
	ujula külastus	16 731	17 389	13 769	13078	10864
	vesiaeroobika	1 041	1 419	1 120	1270	2037
	komplekspilet: ujula + jõusaal	558	630	183	225	23
	Kokku	18 495	19 680	15 402	14958	13186
2	Jõusaali kasutus	3 602	3 596	8 712	8987	5921
	sh noored ja pensionärid					1816
3	Suusamaja kasutus				241	2311
4	Uisumaja kasutus				306	484
	Kõik kokku (1+2+3+4)	22 097	23 300	24 133	24 492	21893
5	Treeninggruppide arv	27	27	28	28	27
	tennis	2	2	2	0	0
	võrkpall	0	1	1	1	1
	frisbee	0	0	0	0	1
	korvpall	3	4	4	5	4
	kergejõustik	3	3	3	4	4
	jalgpall	9	9	10	10	11
	jalgratas	2	3	3	3	3
	võistlustants	3	3	3	3	3
	maadlus	0	2	2	2	0
6	Treeningutel aktiivseid osalejaid	480	432	457	460	512

Olulisemad tegevused

- Valmis madalseiklusrada;
- Renoveeriti koolistaadioni kunstmurukate;
- Alustati uue spordihoone ehitusega;
- Ujulasse soetati võistlusstardipukid;
- Uuendati spordikeskuse läbipääsusüsteemi;
- Suusabaasi uuendati 15 komplekti suuskadega;
- Soetati tänavapuhastushari ATV-le kergliiklusteede puhastuseks;
- Alustati Frisbee treeningute läbiviimisega.

Noorsootöö

Saku Valla Noortekeskus pakub noorsootöö teenust ja tegevust noortele vanuses 7-26-eluaastat. Noortekeskust külastavad igapäevaselt 7-20-aastased noored, kes saavad osa igapäevastest tegevustest. Vanemad noored osalevad konkreetsetes projektides, mille teemad on neile huvipakkuvad ja arendavad. Noortekeskust külastavad tihti huviringides mitteosalevad noored. Keskus võimaldab noortel korraldada neile meelepäraseid üritusi ja projekte, mis annab organiseerimis- ja meeskonnatöö oskuse/kogemuse. Koolides korraldavad noorsootööd huvijuhid. Lisaks tegutsevad vallas noorkotkaste ja kodutütarde rühmad, skaudiüksus ja Saku Toomase koguduse noortegrupp.

Saku Valla Noortekeskus

2018. aastal oli Saku Valla Noortekeskuse külastuste arv 6496 (615 erinevat noort).

Kiisa keskuses oli 2919 külastust (282 erinevat noort). Peamiselt külastavad Kiisa noortekeskust 7-16-aastased noored, kes moodustasid külastuste arvust 90%. Sooline jaotuvus vastavalt 63% poisid ja 37% tüdrukud.

Saku keskuses oli 3577 külastust (397 erinevat noort). Peamine sihtgrupp samuti 7–16-aastased noored, kes moodustasid külastuste arvust 90%. Sooline jaotuvus vastavalt 65% poisid ja 35% tüdrukuid.

2018. aastal toimusid noortekeskuses järgmised huviringid: tõukeratta treeningud, Leidurlab (insenerialane huviring), looduskosmeetika klubi, käsitööklubi, tänavakunsti klubi ja kokanduse ring Kööginurk.

Olulisemad tegevused

2018. aastal toimus kolmandat korda ülavallaline üritus „Koolialguspidu“, mis tõi 7. septembril Kiisa Vabaaja Keskusesse erinevad noortebändid. Osalejaid oli kokku veidi üle 200. Teist korda toimus ülevallaline noortepidu „Kevadrock“, mis toimus noorte omaalgatusel ja mis tõi Kiisa Vabaaja Keskusesse erinevad noortebändid. Osalejaid oli kokku umbes 50.

Neljandat korda toimus üle Eestilise ekstreemspordivõistluse Saku Skate 2018, mis tõi 2. juunil Saku skateparki 61 ekstreemspordilast.

Noortemaleva projekti raames toimus õpilasmalev, kus osales 25 noort. Töötati viis tundi päevas. Pärast tööpäeva toimusid harivad vabaaja tegevused.

Juunikuus toimus koostöös Saku sõprusvalla Ylöjärvigagi ühine noortelaager, mis 2018. a. toimus Eestis, Paunkülas. Viie päeva jooksul toimusid Soome ja Eesti kultuuridevahelised töötoad, kus osales kokku 20 noort.

Jaapani-Eesti sõpruslinnade vaheline noortevahetuse projekt toimus suvel Eestis ja sügisel Jaapanis. Projektist sai osa ca 30 noort, kellest 8 käis Jaapanis, 15 suvises laagris Eestis ja osad osalesid vaid Jaapanikultuuri tundides kevadel.

Lisarahastust saadi 2018. aastal neljale projektile:

- Veeredes õue (rulluisude soetamine ja rulluisu koolitused Kiisa noortekeskuses);
- Kultuur tupp (kultuuridevahelise õppe nädal Kiisa noortekeskuses);
- Noorte loovdisain (fotograafia ja video huviring);
- Saku õpilasmalev (tegevustoetus tööpäevajärgsetele tegevustele).

1.6.5. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

• Vallas on toimiv hoolekandevõrgustik.

- Toimused haridusasutuste tugisüsteemide ümarlaual. Juhtumipõhiselt toimusid need ka väljaspool valda asuvates haridusasutustes, teistes omavalitsustes, rajaleidja keskuses ja SKA-s. Esimest korda tähistati sotsiaaltöötajate päeva sotsiaalvaldkonna tugispetsialistide koolituspäevaga.
- Toimib hea ja regulaarne koostöö MTÜga Tugi ja Tegu laste ja perede valdkonnas (sotsiaalse võrdsuse edendamine läbi heategevuse). Sotsiaalvaldkonna tegevust tutvustati külade ümarlaual. Aktiivne oli koostöö eraisikutega. Saku Tervisekeskusega on koostöö juhtumipõhine.
- Piirkonna politseiniku ja noorsoopolitseinikuga toimub regulaarne võrgustikutöö üldiste probleemide osas, päevakeskuses toimuvad regulaarsed koostöökohtumised. Edenenud on koostöö Saku apteegi, Tallinna Psühhiaatria haigla ja Laste Vaimse Tervise Keskusega, toimuvad juhtumipõhised kohtumised kriminaalhooldusametnikega.

- **Sotsiaalhoolekandekandlane info on vallaelanikele kättesaadav ja sotsiaalhoolekande sihtgruppidele suunatud ennetustöö tulemuslik.**
 - Valdkonna infot jagati valla veebilehel, ajalehes Saku Sõnumid ning Saku Päevakeskuse *facebooki* leheküljel. Infot levitati seltside ja ühenduste koosolekutel ning tugistruktuuride kohtumistel. 2018. a. osalesid sotsiaalhoolekande valdkonna töötajad valla kevadlaadal, kus andsid elanikele informatsiooni sotsiaaltoetuste ja -teenuste kohta. Osaleti Saku Päevakeskuse korraldatud infopäevadel, kus jagati sotsiaalhoolekandekandlast infot ja vastati vallaelanike küsimustele.
 - Riskilastele toimus kaks laagrit ning osaleti töömalevas.
 - Toimus regulaarne infovahetus ja kohtumised piirkondliku konstaabli ja noorsoopolitseinikuga.
 - 2018. aastal jätkus osalemine projektis „Puhas tulevik“.
- **Puuetega inimestele on tagatud võrdsed võimalused teenuste saamiseks ja ühiskonnaelus osalemiseks.**
 - Planeerimisel on uued avalikud hooned (vallavalitsuse hoone, tervisekeskus, sotsiaalmaja), mille projekteerimisel on arvestatud ligipääsetavuse nõudeid.
 - Projektitaotlus üürielamu ehitamiseks sotsiaal-majanduslikult vähekindlustatud peredele Saku vallas sai positiivse rahastusotsuse. Uus hoone valmib 2020. aastal.
- **Toimetulekuraskustes olevatele isikutele on tagatud esmavajadused ning turvalisus.**
 - Toetati hoolekande- või sotsiaalprobleemidega vallaelanike toimetulekut kodudes ja kogukonnas, pakkudes erinevaid toetavaid teenuseid.
 - Jätakuvalt võimaldati toimetulekuraskustes isikutele võla-, juriidilist ja psühholoogilist nõustamist.
 - Töötutele toimus tööturule naasmiseks sotsiaalnõustamine, info vahendamine ja edastamine võimalike hooajatööde kohta. Töötukassaga on hea koostöö.
- **Eakatele on tagatud võimalused teenuste saamiseks ja ühiskonnaelus osalemiseks.**
 - Eakate seltsinguid toetati tegevustoetusega. Võimaldati tasuta ruume ühistevõimeks.
 - Saku Päevakeskuses oli eakatel võimalus saada igapäevaselt erinevaid hoolekandeteenuseid ning sotsiaalnõustamist, mida pakub Kiisal vallavalitsuse sotsiaalhoolekandespetsialist. Eakatel oli võimalik osaleda tasuta päevakeskuse igapäevategevustes ja ringides (võimlemisgrupid, käsitööringid, muusikaringid jm) ning aastaringiselt toimuvatel üritustel ja väljasõitudel (v.a riikliku erihoolekandeteenuse raames toimuvad). Eakad said kasutada valla invatransporti. Päevakeskus korraldas vallaelanikele teabeüritused väljaspool Saku alevikku.
- **Laste sotsiaalne turvalisus ning lastega perede toimetulek on tagatud.**
 - Riskiperede lapsed osalesid suvelaagris. Lastele osutati tugiisiku teenust ning eraldati vajaduspõhiseid sotsiaaltoetusi (sõidutoetus, huviringitoetus, toidusoodustus).
 - Laste sotsiaalse turvalisuse tagamiseks suunati pere psühholoogi, psühhiaatri, pereterapeudi vm spetsialisti juurde.
- **Valla elanikele on tagatud esmatasandi arstiabi teenus.**
 - Jätakuvalt toetati Saku Tervisekeskuse tegevust – võimaldati tasuta ruume ja valla eelarvest tasuti osa kommunaalmaksetest.
- **Valla elanikel on kõrge teadlikkus terviseedendusest.**
 - Valla hallatavates asutustes korraldati Südamenädalal erinevaid tervise- ja liikumisüritusi. MTÜ-de terviseedenduslikke projekte toetati MTT fondist.

Olulisemad tegevused

2018. aastal loodi sotsiaalhoolekandeteenistuse struktuuri juhtumikorraldaja ametikoht, kelle ülesandeks on erivajadusega täisealiste isikute nõustamine, nende abivajaduse hindamine ja neile sotsiaalteenuste ja muu abi korraldamine. 2018. aastal anti kohalikule omavalitsusele

korraldamiseks 2 uut sotsiaalteenust – asendushooldusteenus ja järelhooldusteenus. 2018. aastast lõpetati vajaduspõhise peretoetuse määramine, eelmise aasta avalduste alusel maksti viimased toetused peredele välja märtsis 2018. Seadusemuudatusest tulenevalt lõpetas 2018. aastast tegevuse valla alaealiste komisjon ja seadust rikkunud alaealistega tegelevad nüüd lastekaitse spetsialistid koostöös politseiga.

Sotsiaalteenused

Vallavalitsuse sotsiaalhoolekandeteenistus osutab sotsiaalnõustamise teenust erinevatele sihtrühmadele sh toimetulekuraskustes isikutele ja peredele, puuetega inimestele, lastega peredele ja eakatele.

Korraldati 13 kohaliku omavalitsuse sotsiaalteenuse osutamist – koduteenus, tugiisikuteenus, täisealise isiku hooldus, isikliku abistaja teenus, sotsiaaltransporditeenus, eluruumi tagamise teenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, lapsehoiuteenus, turvakoduteenus, varjupaigateenus, võlanõustamisteenus, asendushooldusteenus, järelhooldusteenus. Vähekindlustatud isikutele osutatakse Saku Päevakeskuses täiendavaid vajaduspõhiseid sotsiaalteenuseid nagu duši kasutamise teenus, pesu pesemise ja kuivatamise teenus, toidu vahendamise teenus. Psühholoogilise nõustamise, pereteraapia, jms teenuseid ostetakse teenusepakkujatelt.

Toimetulekuraskustes olevate isikute hoolekanne

Saku valla eelarvest makstavaid sotsiaaltoetusi on õigus taotleda isikul, kes on madala sissetulekuga (netosissetulek ühe pereliikme kohta on alla 225 euro).

2018. aastal maksti madala sissetulekuga peredele muudel põhjendatud juhtumitel makstavat toetust 12-l korral. Toetust madala sissetulekuga perede eluasemekulude katmiseks maksti 52-l korral. Kooli toidusoodustust ning lasteaia kohatasu ja toidusoodustust maksti 4-le perele, 4 toimetulekuraskustes peret sai toetust õppeaasta alguse puhul.

Riigieelarvest makstavat toimetulekutoetust on õigus taotleda isikul, kelle sissetulek peale eluasemekulude tasumist on alla 140 euro (iga järgnev täiskasvanu 112 eurot, laps 140 eurot). Toimetulekutoetust maksti 2018. aastal 21-le perele. Vajaduspõhist peretoetust maksti 9-le perele (perioodil jaanuar-märts).

Puuetega inimeste hoolekanne

Puuetega inimestele osutab teenuseid üldjuhul Saku Päevakeskus. Sotsiaalhoolekandeteenistuse ülesandeks on erivajadusega isikute nõustamine, nende teenusevajaduse hindamine, neile vajaliku abi korraldamine, arvamuste andmine kohtus eestkostet puudutavates menetlustes, puudega inimese parkimiskaardi väljastamine. Parkimiskaarte väljastati 2018. aastal keskmise, raske või sügava liikumis- või nägemispuudega inimestele 73. Valla eestkostele ei võetud ühtegi täisealist isikut. Arvamusi kohtule eestkostet puudutavates küsimustes anti 6 korral. Sotsiaaltransporditeenus määrati 90 inimesele ja koduteenus 30 inimesele. 35-le raske või sügava puudega täiskasvanule oli määratud hooldaja, kes aitas kodustes tingimustes kõrvalise abiga toime tulla. Kaks puudega isikut viibis ööpäevaringsel erihooldusteenusel ja kaks päevahoiuteenusel. Lisaks isiku omaosalusele ja riigi osalusele tasus nende teenuste eest ka Saku vald. Puudega või töövõimekaotusega isikutele maksti 217 korral (84 inimest) sotsiaaltoetust ravimite, abivahendite ja tasulise ravi osaliseks kompenseerimiseks.

Puudega lapse kooli toiduraha ja lasteaia toiduraha ning kohatasu kaetakse valla eelarvest, samuti ühe vaba aja tegevuse kulu (kuni 450 euro ulatuses ühes kalendriaastas). Juhul, kui Saku vallas ei osutata puudega isiku vajadustele vastavat haridusteenust ja puudega isik ei ole suuteline iseseisvalt kasutama ühistransporti, kompenseeritakse isikliku sõiduauto kasutamise kulud. Ühistransporti kasutab puudega isik sel juhul koos saatjaga.

Eakate hoolekanne

Eakate hoolekandes on eesmärgiks, et iga eakas saaks võimalikult kaua ja turvaliselt oma kodus elada ja selleks osutab eakatele teenuseid Saku Päevakeskus. Seadusjärgsete ülalpidajateta vanurid, kes vajavad ööpäevaringset hooldust, on paigutatud hoolekandeesutusse ja nende teenuse eest tasub Saku vald. Vald toetab osaliselt ka neid lähedasi, kes on ise majanduslikes raskustes (töötud, töövõimetud jm). 2018. aastal viibis hoolekandeesutustes 4 eakat, kelle ülalpidamiskulud tasus osaliselt vald. Matusetoetus tõusis 250 eurole. Matusetoetust maksti 63 korral.

Laste hoolekanne

Vallavalitsuse sotsiaalhoolekandeteenistusel on ülevaade valla lasterikastest peredest, puuetega lastest, koolikohustuse mittetäitjatest ning lastega peredest, kes vajavad abi ning toetust igapäevaeluga toime tulemisel.

Kohtumenetluses osaleti avalduse esitajana või arvamuse andjana 29 lapse osas. Valla eestkostel oli 2018. aasta lõpu seisuga 6 last ja füüsilise isiku eestkostel 3 last. Turvakoduteenust vajas 1 laps. Asenduskoduteenusel oli 6 last. 8 last õppis õpilaskoduga koolis (vallapoolse toetusega).

Saku vallas on 13 keskmise puudega, 48 raske ja 4 sügava puudega last. 2018. aastal oli vallas lasterikkaid peresid 26, nendest 2 peret viie lapsega ja 24 peret nelja lapsega. Kooliaasta alguse puhul maksti toetust 162-le kolme- ja enamalapselisele perele. 13-le madala sissetulekuga pere lapsele ja 22-le erivajadusega lapsele maksti toetust laste vaba aja tegevuste kulude katmiseks.

Koostööd tehti Eesti Toidupangaga, kellelt kord kuus sai toidupaki 10 majanduslikult raskes olukorras elavat peret või üksikisikut. Koostööd tehti MTÜ-ga Perede ja Laste Nõuandekeskus, kellelt osteti psühholoogilise nõustamise ja pereteraapia teenust. Jätkus vanemaharidusprogramm „Imelised aastad“, kus osales 16 lapsevanemat.

Saku Päevakeskus

Saku Vallavalitsuse hallatava hoolekandeesutusena on päevakeskuse tegevuste eesmärgiks inimeste kaasamine ühiskonnaellu vastavalt nende võimetele, vajadustele ja soovidele ning toimetuleku toetamine ja sotsiaalse aktiivsuse säilitamine. Selle eesmärgi saavutamiseks osutatakse päevakeskuses sotsiaalhoolekande seaduse mõttes mitmeid kohaliku omavalituse üksuse sotsiaalteenuseid (kodu-, tugiisiku-, isikliku abistaja- ja sotsiaaltransporditeenust), riiklikke erihoolekandeteenuseid ning vajaduspõhiseid sotsiaalteenuseid (duši-, pesu pesemise ja kuivatamise ning toidu vahendamise teenus). Sotsiaalse aktiivsuse tõstmiseks toimuvad ringitegevused (lauluring, eakate võimlemisring, nobenäputamine) ning muud tugigrupid või suhtlemisvõimalusi pakkuvad tegevused.

2018. a korraldati mitmeid info ja teavitussüritusi vallarahvale ning vallas töötavatele spetsialistidele. Kord kvartalis toimusid infoüritused väljaspool Saku alevikku. Jätkus tihe koostöö Saku Diabeetikute Seltsi, politsei jt. Koostöökohtumisi ja infovahetamist jätkati teiste sarnaste ettevõtetega (Käo Keskus, Tallinna Vaimse Tervise Keskus, Haabersti Sotsiaalkeskus jne). Toimus väljasõit ja tutvumine Paide Linnavalitsuse sotsiaaltöoga ning Paide linna sarnaseid teenuseid pakkuvate asutustega. Lastega töötavatele spetsialistidele korraldati regulaarselt kvisioone ning toetusgrupe.

Osaleti Saku Diabeetikute Seltsi projektis „Laulame helisema maa“, mille eesmärgiks oli parandada ja arendada erivajadustega inimeste toimetulekuvõimekust ja ühiskonnaelus osalemist läbi aktiveerivate tegevuste. Projektis osales 50 erivajadusega inimest. Osaleti erivajadustega inimeste laulupeol Viljandis.

Aasta jooksul on Saku Päevakeskuse poolt teenindatud hinnanguliselt üle 300–350 klienti, regulaarselt keskust külastavad inimesi oli 186. Regulaarselt kajastatakse tegevusi asutuse *facebooki* leheküljel, koduleheküljel ning asutuse infostendidel. 2018. a oli päevakeskuses 14,7 töökohta (2017. aastal 15,2 töökohta).

Olulisemad tegevused

Osutati:

- 1) Sotsiaalteenuseid: tugiisikuteenus haridusasutuses 9-le erivajadusega lapsele ja 4-le last kasvatavale isikule (pereteenus), isikliku abistaja teenus 2-le isikule, koduteenus 28-le inimesele ja sotsiaaltransporditeenust hinnanguliselt 89-le inimesele;
- 2) kolme riiklikku erihooletandeteenust: igapäevaelu toetamine (10 inimesele), toetatud elamine (4 inimesele). Teenusele saabus aasta jooksul 6 isikut ja lahkus 8 isikut (elukoha vahetumine).
- 3) vajaduspõhiseid sotsiaalteenuseid: toidu vahendamise teenust 47-le inimesele, duši kasutamise teenust 50-le inimesele ning pesu pesemise teenust 51-le inimesele.

Investeeringud

Päevakeskuses vahetati saali põrand ning söögisaalis ja kahes kabinetis põrandakate. Saalides värviti seinad.

Saku Tervisekeskus

Kvaliteetsema tervishoiuteenuse tagamiseks toetatakse Saku Tervisekeskust. Saku alevikku on kavandatud Tiigi tn 19 uus kaasaegsetele nõuetele vastav esmatasandi tervisekeskus kuhu koondatakse kõik esmatasandi kohustuslikud põhiteenused. Alustatud on uue tervisekeskuse projekteerimisega.

1.6.6. Turvalisus

Ülevaade arengueesmärkidest ja nende täitmisest

- **Saku valla avalik ruum on turvaline.**
 - Tallinn-Saku-Laagri maantee ja Tõdva maantee ringristmiku valvakaamerate ja numbrituvastuskaamera paigaldamine ja ühendamine Politseiga.
 - Toimib Saku valla abitelefon 1345 ja e-posti aadress, 1345@112.ee.
 - 2012.-2017. aastal toetati Saku Priitahtlikud Pritsimehed tegevust. Alates 2018. aastast jagatakse toetus võrdselt Saku Priitahtlikud Pritsimehed ja Mittetulundusühingu Tõdva Vabatahtlik Pääste vahel. Toetuse suurus kahele seltsile kokku on 1 eurot elaniku kohta aastas.

Olulisemad tegevused

Avalik kord ja julgeolek

Valla turvalisuse tagamiseks on sõlmitud abitelefoni leping Häirekeskusega, abipolitseinike kaasamiseks on sõlmitud leping Põhja prefektuuriga, toetati Saku Priitahtlikud Pritsimehed ja Mittetulundusühing Tõdva Vabatahtlik Pääste tegevust. Valla tähtsamaid asutusi ning Saku aleviku sissesõiduteed valvav kaameratevõrk on ühendatud politsei serveriga. Alates 2018. aasta algusest on sisse seatud igakuised kohtumised piirkonna- ja noorsoopolitsei ning vallajuhtide vahel.

1.7. Konsolideeritud üksus AS Saku Maja

100% valla osalusega tütarettevõtte põhitegevusalaks on soojusenergia tootmine, elektrienergia edasimüük ja võrguteenuse osutamine, vee tootmine ja müük, heitvee ja kanalisatsiooniteenuste osutamine, haldus- ja hooldusteenuste osutamine ning kinnisvara haldamine. AS Saku Maja osutab teenuseid põhiliselt Saku valla elanikele ning valla territooriumil asuvatele ettevõtetele, sh Saku Vallavalitsusele ja vallavalitsuse hallatavatele asutusele.

2018. aastal oli AS Saku Maja müügikäive 3 446 065 eurot. Müügitulu kahanes aastaga 2,6%. Soojusenergia müügikäive oli 909 325 eurot, kahanedes võrreldes 2017. aastaga 2,6% ehk 24 377 eurot. Soojusenergia koguseline müük kahanes 5,2%. Keskmine soojusenergia müügihind oli 54,61 eurot MWh eest.

Elektrienergia müügikäive oli 537 383 eurot, mis on 2017. aastaga võrreldes 2,9 % väiksem. Elektrienergia koguseline tarbimine kasvas 0,6 %.

Veemajanduse müügikäive oli 1 398 673 eurot, kasvades aasta jooksul 2,3%. Heitvee teenuse tarbimine kasvas 3,9 % ning veetarbimine kasvas 8%.

Kinnisvara haldus- ja hooldusteenuste müügikäive oli 264 739 eurot, kahanedes aastaga 20,5%. Saku mõisas osutavate majutus- ja toitlustusteenuste käive oli 348 737 eurot, kahanedes võrreldes eelmise aastaga 1,2%.

Mitte arvestades tulu vara sihtfinantseerimisest ning sihtfinantseerimisega seotud varade kulumit lõpetas AS Saku Maja 2018. aasta 322 705 euro suuruse kasumiga, võrreldes eelmise aasta 312 357 euro suuruse kasumiga on kasumi kasvuks 3,3%.

Investeeringud

2018. aastal lõpetati Tehnika katlamaja rekonstrueerimine ning hakkepuidule üleviimine. 2018. aastal alustati Teaduse 1 hoone rekonstrueerimisega Saku Gümnaasiumi tarbeks ning Keila jõe reoveekogumisala ÜVK arendusprojektiga. Investeeringute mahuks on 2019. aastal planeeritud 9 546 769 eurot. Suurimad investeeringud 2019. aastal Teaduse 1 hoone rekonstrueerimine ning Keila jõe reoveekogumisalal ÜVK arendamine.

AS Saku Maja kasuminäitajad (tuh. euro) 2014-2018

Jrk	Näitaja	2014	2015	2016	2017	2018	Muutus (%)
1	Kaupade ja teenuste müük	3 326	3 223	3 315	3 539	3 446	-3%
2	Saadud toetused	12	716	46	758	1597	111%
3	Muud tulud	10	0	11	18	17	-6%
4	Kokku tegevustulud (1 + 2 + 3)	3 348	3 939	3 371	4 315	5 060	17%
5	Tööjõu kulud (koos riigimaksudega)	719	714	786	810	858	6%
6	Toodangu valmistamiseks kasutatud kütus, tooraine, materjal jm tootmiskulud	954	729	824	706	584	-17%
7	Muud majandamiskulud kokku	1 161	1214	1 132	1 383	1 362	-2%
8	Muud tegevuskulud (koos amortisatsiooniga)	807	823	846	829	824	-1%
10	Kokku tegevuskulud (5 + 6 + 7 + 8)	3 641	3 479	3 588	3 728	3 627	-3%
11	Aruandeperioodi tegevustulem (4 - 10)	-293	460	217	588	1433	144%
12	Tulem finantstuludest ja -kuludest	-11	-8	-6	-4	-4	0%
13	Aruandeperioodi tulem (11 + 12)	-303	452	-223	583	1429	145%
14	Tulud varade sihtfinantseerimisest	5	706	36	749	1585	98%
15	Sihtfinantseerimisega kaetud varade kulum ja väärtuse langus	448	467	474	478	479	0%
16	Aruandeaasta kasum (kahjum) sihtfinantseerimise netomeetodi korral	140	213	216	312	323	4%

1.8. Ülevaade finantsriskide juhtimisest

Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (edaspidi KOFS) §-le 20 on kinnitatud eelarvestrateegia arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Eelarvestrateegias prognoositud netovõlakooormuse arvestamine on aluseks finantsriskide juhtimisel. Eelarvepoliitika elluviimisel ja finantsriskide haldamisel on valla konsolideerimisgrupis lähtutud KOFS § 34 toodud järgmistest investeerimise- ja finantseerimis põhimõtetest:

- § 34 lg 3: Netovõlakooormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat.
- § 34 lg 4: Kui käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel arvutatud põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordne vahe on väiksem kui 60 % vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakooormus ulatuda kuni 60 % vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

Saku vald on olnud laenude võtmisel konservatiivne, laene on võetud vaid investeringute katteks ja lubatud laenukoormuse piires.

31.12.2018. aasta seisuga on Saku vallal võetud laen SA-lt Keskkonnainvesteeringute Keskus Saku aleviku ühisveevärgi ja kanalisatsiooni ehituseks ja rekonstrueerimiseks, laenu tagasimakse algas 2014. aastal ja lõpeb 2021. aastal. Danske Pangalt on võetud laenu investeringute katteks, ühe laenu tagasimakse algas 2015. aastal ning lõpeb 2024. aastal, teise laenu tähtaeg on 2025. aastal. 2017. aastal sõlmiti laenuleping Swedbank AS-ga, lepingu järgne laenu tagastamise tähtaeg on 2027. aastal. 2018. aastal laenu ei võetud.

Saku valla laenukoormus on 2018. aasta lõpuks 4 203 833 eurot (2017. aasta lõpus 5 175 493 eurot), laenude intressikulude katmiseks kasutati 2018. aastal 35 262 eurot (2017. aastal 39 655 eurot).

Netovõlakooormus 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Saku vald, laenukohustised	4 078 240	5 775 626	5 387 898	5 109 231	4 169 536
Saku vald, likviidsed varad	515 470	111 522	943 934	309 023	2 139 841
Saku vald, netovõlakooormus	3 569 682	5 671 016	4 546 191	4 866 471	2 063 992
AS Saku Maja, netovõlakooormus	-179 486	-495 030	-796 551	-424 464	-635 978

1.9. Ülevaade sisekontrollisüsteemist

Kontrollikeskkonna põhjal ja töökorralduse alusel moodustub sisekontrolli süsteem, mis on juhtkonna poolt kujundatud ja rakendatud protsess tagamaks organisatsiooni eesmärkide saavutamist, ressursside sihipärasest kasutamist, informatsiooni usaldusväärsust, tegevuste kooskõla õigusaktidega ja varade kaitset. Kontrolli teostatakse pidevalt ning kõikides organisatsiooni protsessides ja valdkondades.

Sisekontrollisüsteemi eesmärk on maandada riske ning seeläbi toetada asutuse eesmärkide saavutamist. Rakendatavad sisekontrollimeetmed, mis moodustavad sisekontrollisüsteemi on riskijuhtimise osad. Riskijuhtimine tuvastab ja haldab riske, mis võivad asutust ebasoodsalt mõjutada või takistada eesmärkide saavutamist. Riskide juhtimiseks on Saku vallas välja töötatud vajalike kontrollimeetmete liigid ja ulatus lähtudes tegevusalast, kontrollikeskkonnast, organisatsiooni kultuurist, eesmärkidest jms.

Lisaks sisekontrolli süsteemile viivad kontrolle läbi revisjonikomisjoni liikmed vastavalt volikogu kinnitatud tööplaanile. Vajadusel teostavad teenistuslikku järelevalvet vallavanema määratud teenistujad.

Sisekontrollisüsteemi rakendamine

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 48¹ lõigetele 1 ja 2 tagab volikogu sisekontrollisüsteemi rakendamise ja siseaudiitori kutsetegevuse korraldamise kohalikus omavalitsuses ning valla- või linnavalitsus rakendab sisekontrollisüsteemi ja vastutab selle tulemuslikkuse eest. Sellest tulenevalt võttis Saku Vallavolikogu 19. septembril 2013. a. vastu otsuse nr 73 „Sisekontrolli toimemudeli kinnitamine“. Otsuses on kirjeldatud sisekontrolli toimemudel ning määratud kontrolli sisu, sagedus ja aruandlus.

Sisekontrollisüsteemid on fikseeritud kirjalikult raamatupidamise sise-eeskirjas ja asjaajamiskorras, need hõlmavad kõiki olulisi protsesse ning need on teatavaks tehtud kõigile teenistujatele. Sisekontrollisüsteemid on igasugused tegevused, protsessid, protseduurid, korrad, harjumused jms, mis tagavad juhile, et kõik on kontrolli all ja ükski riskantne aspekt ei jää kahe silma vahele.

Saku Vallavalitsuses töötavad ausameelsed ja kompetentsed teenistujad, kelle tegevus on avalikustatud.

2018. aastal teenistuslikku järelevalvet läbi ei viidud. Revisjonikomisjon töötas vastavalt volikogu kinnitatud tööplaanile, mis oli järgmine:

- AS Saku Maja tegevus.
- Sporditegevus Saku vallas.
- Majandusaasta aruande läbivaatamine ja kirjaliku arvamuse koostamine.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele on kehtestatud eeskirjad ja nõuded eelarve koostamiseks, vastuvõtmiseks, täitmiseks, toetuste eraldamiseks, vallavara kasutamiseks, omandamiseks, võõrandamiseks ja mahakandmiseks.

Kõik tööülesannete täitmisel loodud ja saadud dokumendid registreeritakse dokumendiregistris.

Eelarve täitmist, arvete põhjendatust ja vastavust lepingutele ning vahendite olemasolu eelarves kontrollivad vastava valdkonna eelarve täitmise ja vara kasutamise eest vastutavad isikud, kes on toodud raamatupidamise sise-eeskirjas ja kinnitatud vallavanema käskkirjaga.

Sise-eeskirja kohaselt kontrollib ning viseerib kuludokumendi esimesena tehingu teinud isik ning kirjutab dokumendile kuluartikli ja kulu sisust tuleneva tegevusala. Seejärel kinnitab kuludokumendi valdkonna eelarve eest vastutav isik, kas vallavanem, vallavalitsuse teenistuse juht või hallatava asutuse juht.

Varade inventuur viidi läbi 1. novembri 2018. aasta seisuga. Inventuuri viis läbi inventeerimiskomisjon, mille koosseisu kinnitas enne inventuuri algust vallavalitsuses vallavanem ja hallatavates asutustes vastava asutuse juht oma käskkirjaga. Inventuuri käigus kontrolliti valla põhi- ja väikevahendeid vastutajate lõikes.

Kasutuskõlbmatu vara kanti maha vastutajate koostatud põhjendatud esildise ja vallavanema või vallavalitsuse poolt kinnitatud akti alusel. Vallavalitsuse korralduse alusel kanti 2018. aastal maha bilansivälist vara 79 513,89 euro väärtuses, põhivara kanti maha 21 761,44 euro väärtuses. Vallavalitsuse finantsteenistuse juhi määratud isikud viisid 2018. aastal sularaha pistelise kontrolli läbi kaks korda Saku Valla Spordikeskuses, Saku Päevakeskuses, ja vallavalitsuses ning korralise inventuuri aasta lõpus, Saku Päevakeskuse kassas aasta lõpul sularaha ei olnud. 2018. aastal loodi vallavalitsuse struktuuri toitlustusteenistus, sellega seoses toimus aasta lõpus toitlustusteenistuse kassa inventuur.

Hankeid korraldatakse lähtuvalt riigihangete seadusest ja piirmääradest ning Saku valla hankekorrast. 2018. aastal viis vallavalitsus riigihangete registris läbi 24 hanget, lisaks

mitmeid väiksemamahulisi hankeid hanketeate avaldamisega valla kodulehel. Hankelepingu valmistab ette selle valdkonna spetsialist, kuhu vastav toode või teenus hangitakse. Lepingu vaatab rahaliste kohustiste aspektist üle finantsteenistuse juht, jurist hindab vastavust õigusaktidele ning seejärel kirjutab lepingule alla asutuse juht.

Õigusakti eelnõu kooskõlastab koostaja vastavalt asjaajamise korrale enne vallavalitsusele või volikogule vastuvõtmiseks esitamist ametnikuga või vallavalitsuse hallatava asutusega, kellele on eelnõus ette nähtud kohustisi või keda esitatav eelnõu puudutab. Õigusakti eelnõu, millega kaasneb vallale rahaliste kohustiste võtmine, tuleb enne vastuvõtmiseks esitamist kooskõlastada finantsteenistuse juhiga. Kõigi vallavalitsuse ja volikogu istungile arutamiseks esitatud õigusaktide eelnõude vastavust nõuetele kontrollib vallakantselei.

Ülevaade 2018. aasta sisekontrolli tulemustest

Sisekontroll viiakse läbi vastavalt Saku Vallavolikogu 19. septembril 2013. aasta otsusele nr 73 „Sisekontrolli toimemudeli kinnitamine“.

Sisekontrolli tulemused on dokumenteeritud ja säilitatud vastavalt asjaajamiskorrale. Kord aastas annab vallavanem volikogule ülevaate sisekontrolli tegevustest ja tulemustest.

Teenistuslikku järelevalvet 2018. aastal läbi ei viidud. Igapäevase töö käigus toimus pidev kontroll vallavalitsuse ja hallatavate asutuste õigusaktidest kinnipidamise, vallavara sihipärase ja otstarbeka kasutamise üle. Vallavara inventuur viidi läbi vastavalt raamatupidamise siseeeskirjale. Olulise mõjuga rikkumisi aasta jooksul ei tuvastatud ning varalist kahju vallale ei põhjustatud. Juhiti vallavalitsuse teenistujate ja hallatavate asutuste tähelepanu õigusaktide korrektsele täitmisele.

2. Konsolideerimisgrupi 2018. a. raamatupidamise aastaaruanne

2.1. Konsolideeritud bilanss

	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Käibevara		4 895 719	2 993 644
Raha ja pangakontod	2	2 979 263	1 016 417
Maksu-, lõivu ja trahvinõuded	3	1 171 051	1 002 501
Muud nõuded ja ettemaksud	4	718 500	938 551
Nõuded ostjate vastu	4	453 729	488 656
Nõuded toetuste eest	4,12	53 994	375 587
Muud lühiajalised nõuded	4	210 777	74 308
Varud	5	26 905	36 175
Põhivara		46 637 014	46 003 797
Materiaalne põhivara	7	46 494 234	45 822 572
Maa	7	1 780 160	1 502 457
Hooned ja rajatised	7	39 852 197	40 895 441
Masinad ja seadmed	7	2 159 204	1 070 745
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia seadmed	7	15 144	20 821
Muu materiaalne põhivara	7	271 760	249 837
Lõpetamata ehitised ja ettemaksed	7	2 415 769	2 083 271
Immateriaalne põhivara	8	142 780	181 225
AKTIVA (VARAD) KOKKU		51 532 733	48 997 441
Kohustised		6 789 384	7 654 922
Lühiajalised kohustised		3 439 194	3 282 024
Lühiajalised kohustised	10	2 416 406	2 262 761
Saadud maksude ettemaksed	3,11	2 979	3 107
Võlad tarnijatele	10	999 273	888 751
Võlad töövõtjatele	10	511 682	431 397
Maksuvõlad	11	505 647	398 311
Viitvõlad	10	25 497	57 291
Saadud ettemaksed ja muud kohustised	10	350 414	471 592
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed ja toetuste kohustised	10,12	20 914	12 312
Laenukohustused	9	1 022 788	1 019 263
Pikaajalised kohustised		3 350 190	4 372 898
Laenukohustised	9	3 350 190	4 372 898
Netovara		44 743 349	41 342 519
Aruandekohustuslase omanikele kuuluv netovara		44 743 349	41 342 519
Akumuleeritud ülejääk		41 473 006	38 027 053
Aruandeperioodi tuleml		3 270 343	3 315 466
PASSIVA (KOHUSTUSED JA NETOVARA) KOKKU		51 532 733	48 997 441

2.2. Konsolideeritud tulemiaruanne

	Lisa	2018	2017
Tegevustulud		21 722 185	20 539 882
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	3	11 285 056	10 025 301
Tulumaks	3	10 883 338	9 618 732
Maamaks	3	387 367	391 815
Maksud kaupadelt ja teenustelt	3	14 351	14 754
Kaupade ja teenuste müük	13	4 192 750	4 119 655
Riigilõivud	13	32 779	41 381
Tulud majandustegevusest	13	4 159 971	4 078 274
Saadud toetused	12	5 143 228	5 359 011
Muud tulud	14	1 101 151	1 035 915
Kasum/kahjum põhivarade ja varude müügist	14	61 085	62 644
Muud tulud varadelt	14	997 563	932 272
Võlalt arvestatud intressitulu	14	1 891	2 201
Trahvid	14	5 746	28 116
Eespool nimetatata muud tulud	14	34 866	10 682
Tegevuskulud	19	-18 414 490	-17 183 047
Antud toetused	15,19	-337 443	-288 925
Sotsiaaltoetused	15	-168 549	-174 344
Muud toetused	15	-168 894	-114 581
Tööjõukulud	16,19	-9 334 811	-7 850 340
Töötasu	16	-6 959 910	-5 851 098
Erisoodustused	16	-19 859	-17 412
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	16	-2 355 042	-1 981 830
Majandamiskulud	17,19	-5 590 529	-5 375 409
Maksu-, lõivu- ja muud kulud	18,19	-723 417	-1 457 853
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	19	-2 428 290	-2 210 520
Aruandeperioodi tegevustulem		3 307 695	3 356 835
Finantstulud ja -kulud		-37 352	-41 369
Intressikulud	9	-37 606	-41 732
Tulu hoiustelt ja väärtpaperitelt	2	254	241
Muud finantstulud ja -kulud		0	122
Aruandeperioodi tulem		3 270 343	3 315 466

2.3. Konsolideeritud rahavoogude aruanne

	Lisa	2018	2017
Aruandeperioodi tegevustulem		3 307 695	3 356 835
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	7,8,19	2 428 290	2 210 520
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	18	79 732	850 641
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	12	-1 417 872	-2 488 642
Kasum/kahjum põhivara müügist	14	-53 528	-50 974
Korrigeeritud tegevustulem		4 344 317	3 878 380
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus		-261 667	-258 095
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuete muutus	3	-168 550	-226 565
Muutus nõuetes ostjate vastu	4	34 927	-45 964
Muutus nõuetes toetuste ja siirete eest	4	-845	-2 786
Muutus muudes nõuetes	4	4 792	-2 199
Muutus maksude, lõivude, trahvide ettemaksetes	4	-143 754	60 177
Muutus muudes ettemaksetes	4	2 493	-29 225
Muutus varudes	5	9 270	-11 533
Põhitegevusega seotud kohustiste netomuutus		81 993	108 821
Muutus saadud maksude, lõivude, trahvide ettemaksetes	11	-128	-1 290
Muutus võlgades tarnijatele toodete ja teenuste eest	10	37 362	-6 891
Muutus võlgades töövõtjatele	10	80 285	43 081
Muutus maksu-, lõivu- ja trahvikohustustes	10	107 336	53 283
Muutus viitvõlgades	10	-30 286	51 178
Muutus toetuste ja siirete kohustistes	10	-532	532
Muutus muudes kohustustes	10	5 769	-1 695
Muutus saadud toetuste ettemaksetes	10	9 134	-47 216
Muutus muudes saadud ettemaksetes	10	-126 947	17 839
RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU		4 164 643	3 729 106
Tasutud põhivara eest (v.a. finantsinvesteeringud ja osalused)		-2 807 412	-6 615 518
Materiaalse põhivara soetus	7,10	-2 807 412	-6 615 518
Laekunud põhivara müügist (v.a. finantsinvesteeringud ja osalused)		69 000	69 425
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	12, 4	1 594 658	2 132 395
Laekunud intressid ja muu finantstulu	2	254	244
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU		-1 143 500	-4 413 454
Laekunud laenud	9	0	600 000
Tagasi makstud laenud	9	-1 019 183	-957 057
Makstud intressid	9, 10	-39 114	-44 101
Makstud muud finantskulud		0	119
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST KOKKU		-1 058 297	-401 158
Puhas rahavoog		1 962 846	-1 085 506
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	2	1 016 417	2 101 804
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	2	2 979 263	1 016 417
Raha ja selle ekvivalentide muutus		1 962 846	-1 085 387

2.4. Konsolideeritud netovara muutuste aruanne

	Akumuleeritud ülejääk
Saldo seisuga 31.12.2016	37 990 495
Akumuleeritud ülejäägi muutus	36 558
Aruandeperioodi tulem	3 315 466
Saldo seisuga 31.12.2017	41 342 519
Saldo seisuga 31.12.2017	41 342 519
Akumuleeritud ülejäägi muutus	130 487
Aruandeperioodi tulem	3 270 343
Saldo seisuga 31.12.2018	44 743 349

Aruandeaastal võeti ümberhindlusena arvele munitsipaliseeritud maad summas 130 487 eurot, mis hinnati maa maksustamishinnas (2017. aastal 36 558 eurot).

2.5. Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud Saku valla kohta ja on konsolideerimata aruanne. Saku valla eelarve on kassapõhine ja seega ei ole see võrreldav konsolideerimata finantsaruannetega (lisa 23). Eelarve täitmise aruannet selgitab lisa 24.

		Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018	Täitmise %
I	PÕHITEGEVUSE TULUD	15 832 919	16 380 612	16 997 671	103,77
30	Maksud	10 587 150	10 837 150	11 164 501	103,02
32	Kaupade ja teenuste müük	1 105 060	1 105 060	1 194 547	108,10
35	Toetused	3 509 709	3 632 402	3 645 750	100,37
38	Muud tulud	631 000	806 000	992 874	123,19
30	Maksud	10 587 150	10 837 150	11 164 501	103,02
	Tulumaks	10 181 150	10 431 150	10 764 078	103,19
	Maamaks	390 000	390 000	387 239	99,29
	Reklaamimaks	16 000	16 000	13 184	82,40
32	Kaupade ja teenuste müük	1 105 060	1 105 060	1 194 547	108,10
	Riigilõivud	35 000	35 000	33 174	94,78
	Lasteaedade kohatasu	380 000	380 000	389 874	102,60
	Tasu tootlustamiskuludeks	165 000	165 000	222 870	135,07
	Muusikakooli omatulu	52 200	52 200	56 835	108,88
	Muud haridusasutuste omatulu	25 000	25 000	30 949	123,80
	Haridusteenuse tulu	100 000	100 000	99 186	99,19
	Ajalehe Saku Sõnumid müügitulu	15 000	15 000	14 971	99,81
	Kultuuriasutuste omatulu	42 800	42 800	43 192	100,91
	Saku Valla Spordikeskuse omatulu	184 000	184 000	191 030	103,82
	Saku Päevakeskuse omatulu	37 960	37 960	37 245	98,12
	Kommunaalteenuste müügitulu	55 000	55 000	57 080	103,78
	Vallavalitsuse omatulu	100	100	26	25,67
	Üüri- ja renditulud	13 000	13 000	18 116	139,35
35	Toetused	3 509 709	3 632 402	3 645 750	100,37
	Sihtotstarbeline toetus jooksvateks kuludeks	8 115	92 351	105 699	114,45
	Toetusfondist, sh:	3 501 594	3 540 051	3 540 051	100,00
	Üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus	2 756 312	2 756 312	2 756 312	100,00
	Koolilõuna toetus	259 875	259 875	259 875	100,00
	Koolieelsete lasteasutuste toetus	47 434	47 434	47 434	100,00
	Huvitegevuse toetus	121 920	121 920	121 920	100,00
	Toimetulekutoetus	7 377	7 377	7 377	100,00
	Raske ja sügava puudega lastele abi osutamise toetus	9 763	9 763	9 763	100,00
	Vajaduspõhine peretoetus ja sotsiaalteenuste osutamise toetus	9 619	9 619	9 619	100,00
	Asendus ja järelhooldusteenuse toetus	81 320	94 771	94 771	100,00
	Matusetoetus	21 642	21 642	21 642	100,00
	Muude üldiste teenuste korraldamine, sh jäätmehoolduse arendamise toetus	1 329	26 335	26 335	100,00
	Kohalike teede hoiu toetus	185 003	185 003	185 003	100,00
38	Muud tulud	631 000	806 000	992 874	123,19
	Maavara kaevandamisõiguse tasu	588 000	763 000	918 966	120,44
	Vee erikasutuse tasu	35 000	35 000	35 227	100,65
	Trahvid	8 000	8 000	3 520	44,00
	Muud tulud	0	0	35 161	

		Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018	Täitmise %
II	PÕHITEGEVUSE KULUD	13 848 504	14 047 277	13 163 135	93,71
	Antud toetused	451 976	462 579	335 927	72,62
	Tegevuskulud	13 396 528	13 584 698	12 827 208	94,42
01	Üldised valitsemissektori teenused	1 540 570	1 500 863	1 427 917	95,14
	Vallavolikogu	115 485	115 485	103 198	89,36
	Vallavalitsus	1 316 885	1 333 330	1 304 758	97,86
	sh. toetus	120	120	80	66,67
	Eelarve reservfond	80 000	23 848	0	0,00
	HOL , ELVL liikmemaks	28 200	28 200	19 961	70,78
	sh. toetus	28 200	28 200	19 961	70,78
	Avalik kord ja julgeolek	33 600	33 600	21 576	64,22
	sh toetus	9 900	9 900	9 864	99,64
04 05 06	Majandus	1 635 370	1 618 666	1 426 563	88,13
	sh toetus	19 730	19 730	19 726	99,98
	Majandus	1 071 585	1 045 948	950 968	90,92
	Keskkonnakaitse	205 745	179 795	138 712	77,15
	Elamu- ja kommunaalmajandus	358 040	392 923	336 883	85,74
07	Tervishoid (OÜ Saku Tervisekeskus)	11 000	11 000	10 914	99,22
08	Vaba aeg, kultuur	1 559 434	1 605 581	1 473 380	91,77
	Saku Valla Spordikeskus	523 470	541 455	495 923	91,59
	Saku Valla Noortekeskus	169 697	175 978	150 567	85,56
	sh toetus	175	175	150	85,71
	Saku Vallaraamatukogu	233 400	233 400	213 619	91,52
	Saku Huvikeskus	280 844	288 338	270 842	93,93
	Kiisa Rahvamaja	173 518	175 155	164 379	93,85
	sh toetus	30	30	20	66,67
	Mittetulundussektori ja kodanikualgatuse toetus	75 000	75 000	74 221	98,96
	Saku Gümnaasiumi puhvet	0	12 000	12 160	101,33
	Ajaleht Saku Sõnumid	24 400	24 400	23 176	94,99
	Huvitegevuse toetus	54 105	54 105	42 768	79,05
	Valla sündmused	25 000	25 750	25 726	99,91
09	Haridus	8 403 989	8 588 471	8 270 109	1 083,94
	Lasteaed Päikesekild	1 268 485	1 264 661	1 235 221	97,67
	Lasteaed Terake	890 198	866 397	854 077	98,58
	Kurtina Kool	1 189 285	1 178 033	1 133 489	96,22
	Kajamaa Kool	457 675	466 606	449 285	96,29
	Saku Gümnaasium	2 972 065	3 018 754	2 904 711	96,22
	Saku Muusikakool	486 316	487 656	472 899	96,97
	Koolitransport	238 490	247 990	238 491	96,17
	sh. toetus	8 000	8 000	4 344	54,30
	Koolitoit	299 875	169 544	169 544	100,00
	Haridusasutuste toitlustus	0	292 031	286 116	97,97
	Huvihariduse toetus	6 800	6 800	5 365	78,89
	Haridusteenuse ost, sh	594 800	590 000	520 912	88,29
	lasteaiateenuse ost	400 000	395 200	339 124	85,81
	kooliteenuse ost	194 800	194 800	181 788	93,32
10	Sotsiaalhoolekanne	664 541	689 095	532 675	77,30
	Saku Päevakeskus	279 755	280 255	242 566	86,55
	Sotsiaalhoolekanne	384 786	408 840	290 109	70,96
	sh. toetus	256 716	267 319	164 794	61,65

		Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018	Täitmise %
III	INVESTEERIMISTEGEVUS	-3 363 025	-2 719 094	-1 064 021	39,13
	Põhivara müük	25 000	69 000	69 000	100,00
	Põhivara soetus	-5 819 359	-4 855 379	-2 257 701	46,50
	Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks	2 564 569	2 110 625	1 159 770	54,95
	Finantskulud	-133 385	-43 490	-35 262	81,08
	Finantstulud	150	150	172	114,49
04 05 06	Majandus	-2 966 290	-1 943 800	-957 580	49,26
	Põhivara soetus	-5 400 159	-3 900 169	-1 872 393	48,01
	Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks	2 433 869	1 956 369	914 814	46,76
4	Majandus				
	Põhivara soetus	-346 755	-614 255	-265 325	43,19
	Teede ehitus ja remont	-326 755	-614 255	-265 325	43,19
	Ülase terviseradade heakorrastamine	-20 000	0	0	
	Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks	936 763	921 763	910 512	98,78
	Ülase terviseradade heakorrastamine	15 000	0	0	
	Teede ehitus ja remont	921 763	921 763	910 512	98,78
5	Keskkonnakaitse				
	Põhivara soetus	-32 000	-47 840	-75 320	157,44
	Jäätme punkti rajamine Kiisa alevikku	-32 000	-47 840	-75 320	157,44
6	Kommunaalmajandus				
	Põhivara soetus	-5 021 404	-3 238 074	-1 531 748	47,30
	Teaduse 1 hoone rekonstrueerimine	-1 000 000	-1 266 670	-1 266 670	100,00
	Tänavavalgustuse ehitus ja rekonstrueerimine	-750 000	0	0	
	Esmatasandi tervisekeskuse rajamine	-1 343 404	-1 343 404	-39 420	2,93
	Mänguväljakute rajamine ja rekonstrueerimine	-48 000	-48 000	0	0,00
	Vallavalitsusele uute tööruumide rajamine	-1 800 000	-500 000	-185 581	37,12
	Sotsiaaleluruumide rajamine	-80 000	-80 000	-40 077	
	Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks	1 497 106	1 034 606	4 302	0,42
	Tänavavalgustuse ehitus ja rekonstrueerimine	462 500	0	0	
	Esmatasandi tervisekeskuse rajamine	1 034 606	1 034 606	4 302	0,42
8	Vaba aeg	-200 000	-700 000	-200 936	28,71
	Põhivara soetus	-200 000	-723 556	-224 492	31,03
	Saku koolistaadioni kunstmurukatte vahetus	-200 000	-223 556	-223 555	100,00
	Uue spordihoone ehitus		-500 000	-937	0,19
	Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks	0	23 556	23 555	100,00
	Saku koolistaadioni kunstmurukatte vahetus		23 556	23 555	100,00
9	Haridus	-88 500	-100 954	60 585	-60,01
	Põhivara soetus	-219 200	-231 654	-160 816	69,42
	Saku Lasteaia Päikesekild juurdeehitus	-145 500	-145 500	-148 362	101,97
	Kajamaa Kooli maakütte rajamine	-73 700	-73 700	0	0,00
	Tunnelnõudepesumasina soetus		-12 454	-12 454	100,00
	Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks	130 700	130 700	221 401	169,40
	Saku Lasteaia Päikesekild juurdeehitus	130 700	130 700	221 401	169,40

		Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018	Täitmise %
IV	FINANTSEERIMISTEHINGUD	1 357 502	157 502	-939 695	-596,62
	Laenu võtmine	2 422 423	1 122 423	0	
	Võetud laenude tagasimaksmine (-)	-1 064 921	-964 921	-939 695	97,39

		Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018
V	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-21 108	-228 257	1 830 819
	Muutus sularahas ja hoiustes	-21 108	-228 257	1 830 819

Reservfondi kasutamise aruanne

Eelarve tegevuskulude koosseisus on planeeritud erakorraliste kulutuste katmiseks reservfond. 2018. aasta eelarve koostamisel kavandati reservfondi vahendeid 80 000 eurot. Reservfondist eraldati vahendeid kokku 56 152 eurot.

Tegevusala		Esiagne eelarve	Lõplik eelarve	Eraldised reservfondist	Tegelikud kulud
01	Eelarve reservfond	80 000	0	-56 152	
01	Vallavalitsus			-5 145	
04	Majandus			-30 623	
06	Elamu- ja kommunaalmajandus			-2 518	
08	Vaba aeg, kultuur			-5 412	
09	Haridus			-12 454	
Korralduse nr	Põhitegevuse kulude eelarve			-56152	56152
01	Vallavalitsus				
5. juuni 2018 nr 286	Saku Vallavalitsuse uue koopiamasina soetamiseks				5 145
04	Majandus				
31. juuli 2018 nr 437	ohtlikele kaevudele kaante ehitamiseks ning kaevude katmiseks				2 758
4. september 2018 nr 503	Kiisa alevikus Kurtina tee 21 asuva hoone veevarustuse taastamiseks				895
7. november 2018 nr 665	Saku valla arengukava uuendamiseks				10 320
27. november 2018 nr 689	Saku vallale kuuluva tänavavalgustusvõrgu ekspluatatsioonikulude katteks				16 650
06	Elamu- ja kommunaalmajandus				
23. oktoober 2018 nr 626	invakaldee valmistamiseks ja paigaldamiseks Saku Vallavalitsuse hoone ette Teaduse tn 13, Saku alevik				2 518
08	Vaba aeg, kultuur				
6. märts 2018 nr 98	Saku Valla Spordikeskus, koolistaadioni läbi põlenud nelja valgusti vahetuseks				2 155
26. juuni 2018 nr 370	Kiisa Rahvamaja, Kiisa Vabaajakeskuse saali purunenud aknapaketi vahetamiseks				1 217
25. september 2018 nr 539	Saku Valla Spordikeskus, spordikeskuse kunstmurustaadionile FIFA poolt läbiviidava kontrolli teostamiseks				2 040
09	Haridus				
14. august 2018 nr 455	Koolitoidu eelarve, gümnaasiumi kööki uue tunnelnõudepesumasina soetuseks				12 454

2.6. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Üldpõhimõtted

Saku valla 2018. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Standardi põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ning seda täiendavad rahandusministri poolt kinnitatud ja 01.01.2017 jõustunud „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend“ ning Raamatupidamise Toimkonna juhendid.

Põhitegevuse rahavood on kajastatud kaudmeetodil, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavood on kajastatud otsemeetodil.

Majandusaasta algas 01.01.2018 ja lõppes 31.12.2018. Raamatupidamise aastaaruande ja 2018. aasta eelarve täitmise aruande arvnäitajad on esitatud eurodes ning euro täpsusega.

Raamatupidamise aastaaruande põhjaruanded on kõik esitatud konsolideerituna välja arvatud aruande lisas 23 toodud Saku Vallavalitsuse raamatupidamise aruanded ja Saku valla konsolideerimata eelarve täitmise aruanne.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud rida-realt konsolideerituna koos Saku valla valitseva mõju all oleva AS-ga Saku Maja. Omavahelised nõuded, kohustised, tulud ja kulud on elimineeritud.

AS Saku Maja on Saku valla tütarettevõtte, mis on moodustatud Saku Vallavolikogu 08.08.1996. aasta otsusega nr 45. AS Saku Maja asukoht on Saku, Harjumaa, Eesti Vabariik.

100% AS Saku Maja aktsiaid kuulub Saku vallale ning AS Saku Maja nõukogu liikmed määrab Saku Vallavalitsus.

Arvestuspõhimõtted

Raha ja selle ekvivalendid

Bilansikirjel raha ja pangakontod kajastatakse kassa ja arveldusarvete saldosisid. Arveldusarved on avatud SEB Pangas, Swedbankis ning Danske Pangas.

Maksu-, lõivu-, trahvi- ja muud nõuded ning tulud

Maksu-, lõivu-, trahvi- ja muud nõuded on bilansis kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Nõuded on bilansis kajastatud ja hinnatud lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest.

Nõue kajastatakse hetkel, kui on võimalik usaldusväärselt hinnata nõude suurust. Nõue loetakse ebatõenäoliselt laekuvaks, kui nõue ei laeku kuue kuu jooksul; muul põhjusel kui on teada, et nõue ei laeku või nõude kohtu korras või kohtuvälise sissenõude algatamisel. Nõuete laekumise tunnistamine ebatõenäoliseks vormistatakse raamatupidamise õiendiga.

Maksudeklaratsioonide alusel kogutavate maksude (reklaamimaks) nõuded kajastatakse deklaratsioonide laekumisel, näidates maksutulu selles perioodis, mille kohta antud deklaratsioon esitati. Kui vastava tekkepõhise perioodi saldoandmik on juba suletud ja perioodi raamatupidamisaruanne on koostatud, kajastatakse tulu esimeses avatud perioodis. Maksutulud kajastatakse tekkepõhiselt.

Loodusressursside kasutamise eest laekuvad tulud kajastatakse tuludes vastavalt tegelikule laekumisele ja loodusressursside kasutamise tasude edasiandja esitatud teatisele.

Tulu lõivudest võetakse kassapõhiselt arvele raha laekumise kuupäeval. Trahvid võetakse kassapõhiselt arvele laekumise kuupäeval.

Toodete, kaupade ja põhivara müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, lähtudes

valmidusastme meetodist. Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt sisemise intressimäära alusel.

Varud

Varud võetakse arvele soetusmaksumuses ja kantakse AS-is Saku Maja kuludesse kaalutud keskmise maksumuse meetodil ning Saku Vallavalitsuses individuaalmaksumuse meetodil. Varud hinnatakse bilansis lähtuvalt sellest, mis on madalam -kas nende soetusmaksumus või neto realiseerimismaksumus.

Finantsinvesteeringud

Kajastatakse tuletatud soetusmaksumuses, korrigeerides seda vajadusel allahindlusega. Tuletatud soetusmaksumuseks loetakse osalust nende üksuste netovaras seisuga 31.12.2003.

Valitseva ja olulise mõju all olevad üksused

Valitseva mõju korral omab konsolideerimisgrupp üldreeglina üle 50% hääleõigusest vastava üksuse nõukogus või muus kõrgemas juhtorganis. Olulise mõju all olevaks loetakse üksusi, mille nõukogus või muus kõrgemas juhtorganis omab konsolideerimisgrupp 20 kuni 50% hääleõigusest.

Osalused konsolideerimata aruannetes

Aruandekohustustlase bilansis kajastatakse tuletatud soetusmaksumuses neid osalusi sihtasutustes, mittetulundusühingutes ja äriühingutes, mille üle aruandekohustustlasel on valitsev mõju. Tuletatud soetusmaksumuses kajastatakse konsolideerimata aruannetes ka osalusi olulise mõju all olevates äriühingutes (sidusettevõtjad). Alla 50%-lisi osalusi sihtasutustes ja mittetulundusühingutes ei kajastata bilansis, vaid need on soetamisel kajastatud kuluna.

Tuletatud soetusmaksumuseks loetakse kuni 31.12.2003 soetatud osaluste korral nende väärtus kapitaliosaluse meetodil ning peale 31.12.2003 soetatud osaluste korral nende soetusmaksumus. Tuletatud soetusmaksumus hinnatakse alla, kui osaluse objekti omakapitalist aruandekohustistlasele kuuluv osa (valitseva mõju all olevate sihtasutuste ja mittetulundusühingute korral nende omakapital tervikuna) on langenud allapoole osaluse bilansilisest väärtusest. Kajastatud allahindlusi taastatakse järgmistel perioodidel, kuid mitte kõrgemale tuletatud soetusmaksumusest.

Konsolideerimine

Valitseva mõju all olevate üksuste ja olulise mõju all olevate äriühingute tegevus kajastub konsolideeritud aruandes alates valitseva või olulise mõju tekkimisest kuni selle katkemiseni. Valitseva mõju all olevate üksuste ja olulise mõju all olevate äriühingute soetamist kajastatakse ostumeetodil, mille korral hinnatakse omandatud osaluste varad ja kohustised nende õiglasest väärtusest (v.a ühise kontrolli all toimuvad soetused, mida kajastatakse nende raamatupidamisväärtuses).

Valitseva mõju all olevate üksuste finantsnäitajad on konsolideeritud aruannetes liidetud ridarealt meetodil, kusjuures konsolideerimisel hõlmatud üksuste omavahelised nõuded, kohustised, tulud, kulud ning realiseerumata kasumid ja kahjumid on elimineeritud.

Osalusi olulise mõju all olevates äriühingutes kajastatakse konsolideeritud aruannetes kapitaliosaluse meetodil.

Materiaalne ja immateriaalne põhivara

Immateriaalse põhivarana kajastatakse tarkvara.

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid, mida kasutatakse hinnanguliselt pikema perioodi jooksul kui üks aasta ja mille soetusmaksumus on alates 5 000 eurost (kuni 31.12. 2016 oli põhivara piiriks 2 000 eurot).

Materiaalne ja immateriaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses ja amortiseeritakse lineaarsel meetodil lähtudes kasulikust tööeast. Maa maksumuselt amortisatsiooni ei arvestata. Saku Vallavalitsus kasutab järgmisi amortisatsiooni norme:

elamud (korterid) 5%

hooned	3%
rajatised	8%
tänavavalgustus	20%
sõidukid	20%
masinad ja seadmed	20%
inventar	20%
arvutustehnika	25%
immateriaalne põhivara	25%
muu põhivara	20%

Ümberhindlus

Aastatel 2003 kuni 2005 viidi läbi kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara ühekordne ümberhindlus, mis tulenes vajadusest võtta arvesse enne 1996. a toimunud hüperinflatsiooni ja korrigeerida varasemaid puudujääke raamatupidamises.

Seoses maareformi kestmisega on ümberhindluste kajastamist jätkatud ka peale 2005. a, võttes arvele aruandeperioodil mõõdistatud ja maakatastrisse kantud maad. Samuti võetakse ümberhindlusena jätkuvalt arvele aruandeperioodil omandatud peremehetut vara, mis on saadud seoses pärijate puudumisega.

Varade ümberhindamiseks kasutatakse eelisjärjekorras turuväärtust. Objektide korral, millel turuväärtus puudub, kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks jääkasendusmaksumuse meetodit. Turuväärtusest lähtutakse, kui varale eksisteerib aktiivne turg, ning jääkasendusmaksumusest, kui varale ei eksisteeri aktiivset turgu. Maa arvele võtmiseks kasutatakse maksustamishinda, kui turuväärtus pole teada. Maad on lubatud hinnata ümber ümberhindluse läbiviimise ajal kehtinud maa maksustamishinna alusel. (vt Avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhend § 45 lg 3).

Rendiarvestus

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

(a) Aruandekohustuslane on rentnik

Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustisena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksede miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Kapitalirendi tingimustel renditud varasid amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, välja arvatud juhul, kui ei eksisteeri piisavat kindlust, kas rentnik omandab rendiperioodi lõpuks vara omandiõiguse – sellisel juhul amortiseeritakse vara kas rendiperioodi jooksul või kasuliku eluea jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirendi maksed jagatakse kohustist vähendavateks põhiosa tagasimakseteks ning intressikuluks.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

(b) Aruandekohustuslane on rendileandja

Kapitalirendi alusel väljarenditud vara kajastatakse bilansis nõudena kapitalirenti tehtud netoinvesteeringu summas. Rentnikult saadavad rendimaksed jagatakse kapitalirendinõude põhiosa tagasimakseteks ja intressituluks.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muu põhivaraga. Kasutusrendimaksed kajastatakse tuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

Laenukohustised

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast. Lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

Maksude arvestus

Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud on kajastatud soetamishetkel kuluna ning neid ei kajastata varade soetusmaksumuse koosseisus.

Saadud ja antud toetused

Toetustena käsitletakse avaliku sektori üksuse poolt saadud vahendeid (saadud toetused), mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid, ning avaliku sektori poolt antud vahendeid (antud toetused), mille eest ei saada otseselt vastu kaupu ega teenuseid.

Toetust kajastatakse bilansis esmakordselt raha ülekandmisel või laekumisel või sihtfinantseerimisega seotud nõuete, kohustiste, tulude ja kulude arvele võtmise kuupäeval.

Sihtfinantseerimist kajastatakse lähtudes Eesti finantsaruandluse standardist, järgmiselt: sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivara soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk; kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel.

Kui toetuse andja või saaja on samuti avaliku sektori üksus, siis kajastatakse seda tekkepõhiselt, leppides kokku toetuse liik, kannete tegemisel kasutatavad kontod ja kuupäevad.

Toetust kajastatakse raamatupidamises esmakordselt raha ülekandmisel või laekumisel või toetuse tekkepõhisel kuupäeval. Tuludes ja kuludes kajastatakse toetusi, jälgides tekkepõhisuse printsiipi.

Juhul, kui vahendid on küll laekunud, kuid vastavad kulutused on veel tegemata, kajastatakse saadud vahendid sihtfinantseerimise kohustistega seotud kontrol. Avalikult sektorilt saadud sihtfinantseerimist põhivara soetamiseks kajastatakse tuluna põhivara soetamisega samas perioodis.

Tegevustoetuste ja sihtfinantseerimiste kajastamisel lähtutakse avaliku sektori finantsarvestuse- ja aruandluse juhendist. Sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses ja vara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ja sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Saadud summasid kajastatakse tuluna, kui aktsepteeritakse finantseerimisega kaasnevaid tingimusi ja kavatakse neid täita ning finantseerimise summa on usaldusväärselt määratav ja selle laekumine on tõenäoline.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse Saku vallavolikogu ja vallavalitsuse liikmed ning hallatavate asutuste juhid, kellele on antud õigus iseseisvalt lepinguid sõlmida, konsolideerimisgruppi kuuluvate sihtasutuste, mittetulundusühingute ja äriühingute nõukogude ja juhatuste liikmed, kõigi eelpool loetletud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete lähedased pereliikmed, samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmsid bilansikuupäeva ja aruande koostamispäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruandeaasta tulemust, avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades.

Eelarve täitmise aruande ja tulemiaruaruande vahe tuleneb erinevatest arvestuspõhimõtetest: eelarve täitmise aruanne on kassapõhine, raamatupidamist peetakse tekkepõhiselt. Eelarve täitmise aruanne on Saku valla konsolideerimata aruanne.

Lisaks kassapõhisest printsiibist tulenevatele ajalistele erinevustele on kasutusel veel järgmised olulised erinevad arvestuspõhimõtted:

- 1) põhivara soetamisel tasutud summad kajastatakse eelarve täitmisel kuluna ning põhivara müügist laekunud summad tuluna, amortisatsiooni ja muid põhivaradega tehtud mitterahalisi tehinguid eelarve täitmise aruandes ei kajastata;
- 2) kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate kaupade, teenuste ja põhivara soetamise kuluna (tekkepõhises aruandes eraldi tulemiarunde real Muud tegevuskulud).

Lisa 2 Raha ja pangakontod

	31.12.2018	31.12.2017
Raha ja selle ekvivalendid kokku	2 979 263	1 016 417
Sularaha kassas	4 611	3 481
Raha teel	0	673
Raha arvelduskontodel pangas	2 974 652	1 012 263

Aruandeperioodil saadi arvelduskontodelt ja deposiitidelt 254 eurot intressitulu, 2017. aastal 241 eurot.

Lisa 3 Maksunõuded ja maksutulud

	Lühiajalised nõuded seisuga 31.12.2018	Lühiajalised kohustised seisuga 31.12.2018	Aruande- perioodil arvestatud tulu	Aruande- perioodi laekumised	Lühiajalised nõuded seisuga 31.12.2017	Lühiajalised kohustised seisuga 31.12.2017
Tulumaks	914 065	0	10 883 338	10 764 078	794 805	0
Maamaks	0	2 979	387 367	387 239	0	3 107
Kohalikud maksud (reklaamimaks)	2 153	0	14 351	13 184	986	0
Maksud kokku	916 218	2 979	11 285 056	11 164 501	795 791	3 107
Tulud loodusressursside kasutamisest ja saastetasud	254 833	6 866	997 562	954 193	206 710	2 112
Kokku	1 171 051	9 845	12 282 618	12 118 694	1 002 501	5 219

Tulu- ja maamaksu kogub ja kannab edasi Maksu- ja Tolliamet. Aruandeperioodi lõpuks deklareeritud, kuid üle kandmata maksutulu on kajastatud vastavalt Maksu- ja Tolliametist saadud teatistele.

Aruandeperioodil arvestatud tulu loodusressursside kasutamisest saadi järgmiselt: maavara kaevandamise õiguse tasu 962 058 eurot (2017. aastal 593 671 eurot), vee erikasutuse tasu 35 505 eurot (2017. aastal 338 601 eurot), Saastetasu ja keskkonnale tekitatud kahju hüvitist 2018. aastal ei laekunud (2017. aastal ei laekunud), (lisa 14). Tulu loodusressursside kasutamisest kogub ja kannab edasi Keskkonnaministeerium. Reklaamimaksu kogub vallavalitsus.

Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksud

	31.12.2018	31.12.2017
Nõuded ostjate vastu kokku	453 729	488 656
Nõuded ostjate vastu (v.a. põhivara müük)	466 000	511 390
Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuded ostjate vastu	-12 271	-22 734
Nõuded toetuste ja siirete eest kokku (vt. lisa 14)	53 994	375 587
Saamata sihtfinantseerimine	4 331	3 475
Saamata põhivara sihtfinantseerimine	49 390	371 828
Saamata seadusandlusest tulenevad toetused	273	284
Muud lühiajalised nõuded kokku	210 777	74 308
Muud nõuded	1 051	5 843
Maksude ja lõivude ettemaksed	170 742	28 617
Ettemaksukontode jäägid	2 348	719
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	36 636	39 129
Muud nõuded ja ettemaksed kokku	718 500	938 551

Lisa 5 Varud

	31.12.2018	31.12.2017
Varud kokku	26 905	36 175
Tooraine ja materjal	26 905	36 175

Lisa 6 Osalus tütarettevõtjas ning teistes juriidilistes isikutes

Käesolevas aastaaruandes on rida-realt konsolideeritud järgmised üksused:

Nimetus, aasta	Osaluse määr (%)	Tulemiaruaruande näitajad				Bilansi näitajad	
		Tegevustulud	Tegevuskulud	Finantstulud ja kulud	Tulem	Varad	Netovarad
AS Saku Maja							
2018	100	5 060 018	-3 627 428	-3 737	1 428 852	24 226 744	22 851 233
AS Saku Maja							
2017	100	4 315 269	-3 727 659	-4 175	583 435	22 880 987	21 422 381

Lisaks osaleb Saku vald veel järgmiste üksuste juhtimises, omades hääleõigust. Samas ei ole need üksused kajastatud konsolideerimata aruannetes osalusena ega ole rida-realt konsolideeritud.

Nimetus	Saku valla esindajaid juhatuses	Saku valla esindajaid nõukogus	Osalus hääleõiguses (%)
MTÜ Nelja Valla Kogu	1	-	8,33
SA Saku Kiriku Ehitus	-	2	28,57
MTÜ Harjumaa Ühistranspordi Keskus	-	-	asutajaliige
MTÜ Harjumaa Omavalitsuste Liit	1	-	11,11

Lisa 7 Materiaalne põhivara

Aruandeperiood 2018. a.

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	IT seadmed	Muu põhivara	Lõpetamata tööd ja ettemaksed	Kokku
Soetusmaksumus perioodi alguses	1 502 457	55 613 324	2 537 066	27 621	777 165	2 083 271	62 540 904
Kogunenud kulum perioodi alguses	0	-14 717 883	-1 466 321	-6 800	-527 328	0	-16 718 332
Jääkväärtus perioodi alguses	1 502 457	40 895 441	1 070 745	20 821	249 837	2 083 271	45 822 572
Aruandeperioodi liikumised							
Soetused ja parendused	149 000	264 090	21 953	0	96 144	2 269 654	2 800 841
Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine	49 470	96 181	0	0	0	0	145 651
Kulum ja allahindlus	0	-2 106 862	-193 543	-5 677	-89 022	0	-2 395 104
Müüdud põhivara jääkväärtuse mahakandmine	-126	-15 345	0	0	0	0	-15 471
Ümberhindlused (tasuta saadud)	79 359	51 128	0	0	0	0	130 487
Ümberklassifitseerimine	0	667 564	1 260 050	0	14 800	-1 937 156	5 258
Kokku liikumised	277 703	-1 043 244	1 088 460	-5 677	21 923	332 498	671 663
Soetusmaksumus perioodi lõpus	1 780 160	56 504 249	3 704 796	27 621	805 601	2 415 769	65 238 196
Kogunenud kulum perioodi lõpus	0	-16 652 052	-1 545 592	-12 477	-533 841	0	-18 743 962
Jääkväärtus perioodi lõpus	1 780 160	39 852 197	2 159 204	15 144	271 760	2 415 769	46 494 234

Rahavoogude aruandes kajastatakse materiaalse põhivara eest tasutud 2 807 412 eurot, mis koosneb aruande aasta soetustest 2 800 841 eurot (lisa 7), soetustelt tasutud käibemaksuskulust 79 732 eurot (lisa 18), 2017. aasta lõpuks tarnijatele tasumata summast 501 734 eurot ning maha on arvatud 2018. aasta lõpuks tarnijatele tasumata summa 574 894 eurot (lisa 11).

Aruandeperiood 2017. a.

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	IT seadmed	Muu põhivara	Lõpetamata tööd ja ettemaksed	Kokku
Soetusmaksumus perioodi alguses	1 465 945	51 355 674	2 554 410	15 128	725 837	518 731	56 635 725
Kogunenud kulum perioodi alguses	0	-12 829 640	-1 297 143	-3 866	-448 394	0	-14 579 043
Jääkväärtus perioodi alguses	1 465 945	38 526 034	1 257 267	11 262	277 443	518 731	42 056 682
Aruandeperioodi liikumised							
Soetused ja parendused	0	12 087	9 108	0	51 328	5 974 970	6 047 493
Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine	170	0	0	0	0	0	170
Kulum ja allahindlus	0	-1 913 828	-195 630	-2 934	-78 934	0	-2 191 326
Müüdud põhivara jääkväärtuse mahakandmine	-216	-18 234	0	0	0	0	-18 450
Ümberhindlused (tasuta saadud)	36 558	0	0	0	0	0	36 558
Ümberklassifitseerimine	0	4 289 382	0	12 493	0	-4 410 430	-108 555
Kokku liikumised	36 512	2 369 407	-186 522	9 559	-27 606	1 564 540	3 765 890
Soetusmaksumus perioodi lõpus	1 502 457	55 613 324	2 537 066	27 621	777 165	2 083 271	62 540 904
Kogunenud kulum perioodi lõpus	0	-14 717 883	-1 466 321	-6 800	-527 328	0	-16 718 332
Jääkväärtus perioodi lõpus	1 502 457	40 895 441	1 070 745	20 821	249 837	2 083 271	45 822 572

Rahavoogude aruandes kajastatakse materiaalse põhivara eest tasutud 6 615 518 eurot, mis koosneb aruande aasta soetustest 6 047 493 eurot (lisa 7), soetustelt tasutud käibemaksuskulust 850 641 eurot (lisa 18), 2016. aasta lõpuks tarnijatele tasumata summast 229 118 eurot ning maha on arvatud 2017. aasta lõpuks tarnijatele tasumata summa 501 734 eurot (lisa 11), kodumaise sihtfinantseerimise arvel saadud põhivara koos käibemaksukuluga summas 10 000 eurot.

Kasutusrendile antud põhivara:
Aruandeperiood 2018. a.

	Maa	Hooned ja rajatised	Kokku
Soetusmaksumus perioodi alguses (31.12.2017)	55 582	1 325 141	1 380 723
Kogunenud kulum perioodi alguses		783 912	783 912
Jääkväärtus perioodi alguses	55 582	541 229	596 811
Aruandeperioodi liikumised			
Kasutusrendile antud varad	500	52 544	53 044
Lõpetatud kasutusrent	-289	-56 586	-56 875
Kokku liikumised	211	-4 042	-3 831
Soetusmaksumus perioodi lõpus (31.12.2018)	55 793	1 321 099	1 376 892
Kogunenud kulum perioodi lõpus	0	821 947	821 947
Jääkväärtus perioodi lõpus	55 793	499 152	554 945

Aruandeperiood 2017. a.

	Maa	Hooned ja rajatised	Kokku
Soetusmaksumus perioodi alguses (31.12.2016)	54 678	1 427 795	1 482 473
Kogunenud kulum perioodi alguses		801 695	801 695
Jääkväärtus perioodi alguses	54 678	626 100	680 778
Aruandeperioodi liikumised			
Kasutusrendile antud varad	1 500	0	1 500
Lõpetatud kasutusrent	596	102 654	103 250
Kokku liikumised	904	-102 654	-101 750
Soetusmaksumus perioodi lõpus (31.12.2017)	55 582	1 325 141	1 380 723
Kogunenud kulum perioodi lõpus	0	783 912	783 912
Jääkväärtus perioodi lõpus	55 582	541 229	596 811

Laenu tagatiseks panditud varade kohta on info lisas 9.

Lisa 8 Immateriaalne põhivara

	31.12.2018	31.12.2017
Soetusmaksumus perioodi alguses	270 459	161 903
Akumuleeritud kulum perioodi alguses	-89 234	-70 039
Jääkväärtus perioodi alguses	181 225	91 864
Aruandeperioodi liikumised:		
Likvideerimine	-47 147	0
Kulum ja allahindlus	-33 187	-19 195
Ümberliigitamine (kulum)	-5 258	108 556
Soetusmaksumus perioodi lõpus	223 312	270 459
Akumuleeritud kulum perioodi lõpus	-80 532	-89 234
Jääkväärtus perioodi lõpus	142 780	181 225

Lisa 9 Laenukohustised

Võetud laenude jaotus järelejäänud tähtaja järgi 2018. a.

Laenukohustised perioodi alguses	Tähtajaga kuni 1 aasta	Tähtajaga 1-2 aastat	Tähtajaga 2-3 aastat	Tähtajaga 3-4 aastat	Tähtajaga 4-5 aastat	Tähtajaga üle 5 aasta	Kokku pikaajaline	Kokku laenukohustis
Pangalaen SEB Pank	79 489	80 558	81 637	41 247			203 442	282 931
Pangalaen Danske Bank AS	298 310	300 577	302 831	305 164	307 485	664 441	1 880 498	2 178 808
Pangalaen Swedbank AS	58 858	59 048	59 447	59 867	60 282	302 498	541 142	600 000
Muud laenud (KIK)	582 606	582 606	582 606	582 604	0	0	1 747 816	2 330 422
Kokku	1 019 263	1 022 789	1 026 521	988 882	367 767	966 939	4 372 898	5 392 161
Laenukohustised perioodi lõpus	Tähtajaga kuni 1 aasta	Tähtajaga 1-2 aastat	Tähtajaga 2-3 aastat	Tähtajaga 3-4 aastat	Tähtajaga 4-5 aastat	Tähtajaga üle 5 aasta	Kokku pikaajaline	Kokku laenukohustis
Pangalaen SEB Pank	80 547	81 653	41 243				122 896	203 443
Pangalaen Danske Bank AS	300 587	302 812	305 200	307 494	309 830	354 653	1 579 989	1 880 576
Pangalaen Swedbank AS	59 048	59 447	59 867	60 282	60 699	241 800	482 095	541 143
Muud laenud (KIK)	582 606	582 606	582 604		0	0	1 165 210	1 747 816
Kokku	1 022 788	1 026 518	988 914	367 776	370 529	596 453	3 350 190	4 372 978

Informatsioon laenulepingute kaupa:

Laenu andja	Lõpptähtaeg	Intressimäär (%)*	Alusvaluuta	Laenu jääk		Intressikulu	
				31.12.2018	31.12.2017	2018	2017
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	2021	1,00	euro	1 747 816	2 330 422	16 133	22 090
Danske Bank AS	2025	0,62	euro	862 260	988 479	5 880	6 641
Danske Bank AS	2024	0,84	euro	1 018 316	1 190 329	9 515	10 925
Swedbank AS	2027	0,68	euro	541 143	600 000	3 735	0
SEB Pank	2021	1,55	euro	203 443	282 931	3 819	4 405
Kokku				4 372 978	5 392 161	39 082	44 061

*lisandub kuue kuu euribor

Saku aleviku ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rekonstrueerimiseks, Kiisa Vabaaja keskuse ja Saku Gümnaasiumi juurdeehituseks võetud laenu tagatiseks on Saku valla eelarve.

Saku kaugküttetorustiku rekonstrueerimiseks võetud laenu tagatiseks on hüpoteek hoonestusõigusele kinnistu Teaduse 1 soetusmaksumusega 1 184 602 eurot (amortisatsioon 415 946 eurot) ja kommertspant summas 223 691 eurot.

Võetud laenude jaotus järelejäänud tähtaja järgi 2017. a.

Laenukohustised perioodi alguses	Tähtajaga kuni 1 aasta	Tähtajaga 1-2 aastat	Tähtajaga 2-3 aastat	Tähtajaga 3-4 aastat	Tähtajaga 4-5 aastat	Tähtajaga üle 5 aasta	Kokku pikaajaline	Kokku laenukohustis
Pangalaenud	374 416	377 761	381 141	384 516	346 430	971 925	2 461 773	2 836 189
Muud laenud (KIK)	582 606	582 606	582 606	582 606	582 604	0	2 330 422	2 913 028
Kokku	957 022	960 367	963 747	967 122	929 034	971 925	4 792 195	5 749 217
Laenukohustised perioodi lõpus	Tähtajaga kuni 1 aasta	Tähtajaga 1-2 aastat	Tähtajaga 2-3 aastat	Tähtajaga 3-4 aastat	Tähtajaga 4-5 aastat	Tähtajaga üle 5 aasta	Kokku pikaajaline	Kokku laenukohustis
Pangalaen SEB Pank	79 489	80 558	81 637	41 247			203 442	282 931
Pangalaen Danske Bank AS	298 310	300 577	302 831	305 164	307 485	664 441	1 880 498	2 178 808
Pangalaen Swedbank AS	58 858	59 048	59 447	59 867	60 282	302 498	541 142	600 000
Muud laenud (KIK)	582 606	582 606	582 606	582 604	0	0	1 747 816	2 330 422
Kokku	1 019 263	1 022 789	1 026 521	988 882	367 767	966 939	4 372 898	5 392 161

Aruandeperioodil toimunud liikumised:

	2018	2017
Võetud laenukohustised		
Pangalaenu Danske Bank AS	0	0
Pangalaenu Swedbank AS	0	600 000
Kokku	0	0
Tasutud laenukohustised		
Tagasi makstud pangalaenu	-436 577	-374 451
Tagasi makstud SA KIK laenu	-582 606	-582 606
Kokku	-1 019 183	-957 057
Laenu teenindamise kulud		
Intressikulu võetud laenudelt	-37 606	-41 732
Kokku	-37 606	-41 732

Lisa 10 Lühiajalised kohustised ja saadud ettemaksed

	31.12.2018	31.12.2017
Võlad tarnijatele	999 273	888 751
Võlad tarnijatele toodete ja teenuste eest	424 379	387 017
Võlad tarnijatele põhivara eest	574 894	501 734
Võlad töövõtjatele	511 682	431 397
Töötasu võlgnevus		378
Puhkusetasude kohustis	506 681	426 851
Võlad majanduskulude eest	5 001	4 168
Viitvõlad	25 497	57 291
Intressikohustised	4 605	6 113
Muud viitvõlad	20 892	51 178
Saadud ettemaksed ja tulevaste perioodide tulud	350 414	471 592
Tagatistasud ja muud kohustised	27 770	22 001
Muud saadud ettemaksed ja tulevaste perioodide tulud	322 644	449 591
Saadud ettemaksed kaupade ja teenuste eest	12 072	9 491
Muud saadud ettemaksed	310 572	440 100
Toetuste ja siirete kohustised	20 914	12 312
Seadusandlusest tulenevad toetuste kohustised (lisa 12)	0	532
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed (lisa 12)	20 914	11 780
Maksude kohustised (lisa 12)	508 626	401 418
Lühiajalised kohustised kokku	2 416 406	2 262 761

Lisa 11 Maksude kohustised

	31.12.2018	31.12.2017
Maksuvõlad	505 647	398 311
Käibemaksu kohustis	0	2 012
Sotsiaalkindlustusmaks	294 453	232 305
Üksikisiku tulumaks	157 862	120 577
Töötuskindlustusmaks	19 202	14 984
Kogumispensioni makse	13 682	12 035
Erisoodustuse ja ettevõtja tulumaks	354	1 126
Aktiisimaksu kohustis	3 381	3 057
Lõivukohustised	0	40
Loodusressursside kasutamise ja saastetasude kohustis	16 713	12 175
Ressursitasu maavara kohustuse ettemaks (lisa 3)	6 866	2 112
Loodusressursside kasutamise ja saastetasude kohustis	9 847	10 063
Saadud maksude ettemaksed (lisa 3 maamaks)	2 979	3 107
Maksude kohustised kokku	508 626	401 418

Lisa 12 Saadud toetused

	2018 liikumised	Jääk perioodi lõpus (31.12.2018)		
	Saadud tulu	Nõuded	Saadud ettemaksed	Toetuste ja siirete kohustised
Saadud sihtfinantseerimine	1 584 435	53 721	20 914	0
Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	166 563	4 331	20 914	0
Kodumaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	53 808	3 158	12 330	0
Haridus- ja Teadusministeerium	5390	207	0	0
Eesti Kultuurkapital	1334	0	0	0
Rahandusministeerium	5079	0	7500	0
Sotsiaalministeerium	2451	2451	0	0
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	16833	0	0	0
Riigi- ja omavalitsusasutused	15984	0	0	0
Muud	6737	500	4830	0
Välismaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	103 713	1 173	8 584	0
Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus	54 568	0	0	0
Haridus- ja Teadusministeerium	0	1 173	0	0
SA Innove	9 511	0	0	0
Ettevõtluse Arendamise SA	18359	0	0	0
SA Archimedes	21275	0	8584	0
Saamata seadusandlusest tulenevad toetused	0	273	0	0
Sotsiaalministeerium	0	273	0	0
Välismaise sihtfinantseerimise kaasfinantseerimine tegevuskuludeks	11308	0	0	0
Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus	9630	0	0	0
SA Innove	1678	0	0	0
Tagasi nõutud kodumaine sihtfinantseerimine	-2266	0	0	0
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	1 417 872	49 390	0	0
Kodumaine sihtfin. põhivara soetuseks	145 651	0	0	0
Keskkonnaministeerium	42869	0	0	0
Muud	102782	0	0	0
Välismaine sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	1 272 221	49 390	0	0
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	294609	29637	0	0
Ettevõtluse Arendamise SA	34226	0	0	0
Rahandusministeerium	943386	0	0	0
Sotsiaalministeerium (Saku ETTK projekt)	0	19753	0	0
Saadud tegevustoetused	3 558 793	0	0	0
Rahandusministeerium	3540051	0	0	0
Haridus- ja Teadusministeerium	5261	0	0	0
Kaitseministeerium	2878	0	0	0
Siseministeerium	10603	0	0	0
Kokku	5 143 228	53 994	20 914	0

	2017 liikumised	Jääk perioodi lõpus (31.12.2017)		
	Saadud tulu	Nõuded	Saadud ettemaksed	Toetuste ja siirete kohustised
Saadud sihtfinantseerimine	2 684 297	375 587	11 780	532
Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	195 655	3 759	11 780	532
Kodumaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	114 359	284	7 572	532
Haridus- ja Teadusministeerium	7 770	0	0	0
Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus	41 821	0	0	0
Kaitseministeerium	2 642	0	0	0
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	250	0	0	0
Eesti Kultuurkapital	600	0	0	0
Rahandusministeerium	16 328	0	2 472	0
Sotsiaalministeerium	725	284	0	0
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	21 793	0	0	0
Riigi- ja omavalitsusasutused	13 080	0	0	0
Muud	9 350	0	5 100	532
Välismaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	81 296	3 475	4 208	0
Ettevõtluse Arendamise SA	21 091	0	0	0
SA Archimedes	60 205	3 475	4 208	0
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	2 488 642	371 828	0	0
Kodumaine sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	43 979	0	0	0
Keskkonnaministeerium	170	0	0	0
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	2 580	0	0	0
Muud	41 229	0	0	0
Välismaine sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	2 405 179	371 828	0	0
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	1 016 735	236 624	0	0
Ettevõtluse Arendamise SA	1 351 854	135 204	0	0
Saue Vallavalitsus (Raudteemeede)	36 590	0	0	0
Välismaise sihtfinantseerimise kaasfinantseerimine põhivara soetamiseks	39 484	0	0	0
Muud	39 484	0	0	0
Saadud tegevustoetused	2 674 714	0	0	0
Rahandusministeerium	2 661 210	0	0	0
Haridus- ja Teadusministeerium	13 504	0	0	0
Kokku	5 359 011	375 587	11 780	532

SA-lt Keskkonnainvesteeringute Keskus saadi seoses projektiga „Raudteepeatuse ühendamine erinevate liikumisviisidega“ EL Ühtekuuluvusfondist toetust, aasta lõpuks on seoses selle projektiga saamata EL toetust 24 793 eurot.

Ettevõtluse Arendamise SA-lt saadi seoses projektiga „Saku Lasteaed Päikesekild juurdeehitus“ EL Ühtekuuluvusfondist toetust. 2017. aasta lõpuks on Saku vallal seoses selle projektiga saamata toetust 135 204 eurot.

Saadud välismaisest sihtfinantseerimisest (797 827 eurot) on mitterahaline sihtfinantseerimine 651 770 eurot, mille toetuse andja SA Keskkonnainvesteeringute Keskus maksis otse tarnijale.

Lisa 13 Kaupade ja teenuste müügist saadud tulu

	2018	2017
Tulud majandustegevusest kokku	4 159 971	4 078 274
Tulud haridusalasest tegevusest	804 210	687 451
Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	54 435	51 697
Tulud spordialasest tegevusest	159 560	157 399
Tulud sotsiaalsuhtlusest tegevusest	39 629	36 260
Elamu- ja kommunaaltegevuse tulud	2 682 409	2 724 229
Tulud üldvalitsemisest	21	71
Tulud muudelt majandusaladelt	355 820	354 349
Renditulu	63 887	66 818
Riigilõivud	32 779	41 381
Kaupade ja teenuste müük kokku	4 192 750	4 119 655

Lisa 14 Muud tulud

	2018	2017
Kasum/kahjum põhivara ja varude müügist	61 085	62 644
Kasum/kahjum materiaalse põhivara müügist	53 528	50 974
Kasum/kahjum varude müügist	7 557	11 670
Muud tulud varadelt	999 454	934 473
Intressid maksuvõlalt	1 891	2 201
Tulud loodusressursside kasutamisest	997 563	932 272
Üleriigilise- ja kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu	962 058	593 671
Tasu maardlates väljapumbatud vee erikasutusest	35 505	338 601
Trahvid	5 746	28 116
Eespool nimetatud muud tulud	34 866	10 682
Muud tulud kokku	1 101 151	1 035 915

Lisa 15 Antud toetused

	2018	2017
Sotsiaaltoetused		
Peretoetused	-45 791	-45 422
Toimetulekutoetused	-14 741	-32 581
Puudega inimeste hooldaja toetus	-10 981	-9 250
Õppetoetused	-17 227	-24 041
Muud sotsiaaltoetused	-79 809	-63 050
Sotsiaaltoetused kokku	-168 549	-174 344
Muud toetused		
Antud sihtfinantseerimine	-121 420	-80 568
Antud sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-121 420	-80 568
Antud tegevustoetused	-10 680	-11 580
Liikmemaksud		
MTÜ Harjumaa Omavalitsuste Liit	-16 850	-14 065
Põhja Eesti Ühistranspordikeskus MTÜ	-6 711	-6 711
Eesti Linnade ja Valdade Liit	-11 536	0
MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus	-150	-150
Eesti Muusikakoolide Liit	-312	-314
MTÜ Nelja Valla Kogu	-1 000	-1 000
Eesti Puhkpillimuusika Ühing	-135	-135
Eesti Raamatupidajate Kogu	-80	-48
Harjumaa Kultuurikorraldajate Liit	-20	-10
Liikmemaksud kokku	-36 794	-22 433
Antud tegevustoetused ja liikmemaksud kokku	-47 474	-34 013
Muud toetused kokku	-168 894	-114 581
Antud toetused kokku	-337 443	-288 925

Antud toetuste jaotus tegevusalade järgi on esitatud lisas 19.

Lisa 16 Tööjõukulud

Töötasukulud 2018. aastal

	Keskmine töötajate arv	Ametipalk, põhipalk ja kokkulepitud tasud	Ergutused	Hüvitised ja toetused	Kokku
Valitavad ametnikud					
Valitavate ametnike töötasu	2,00	-127 208	-4 000	-395	-131 603
Valitavad ametnikud kokku	2,00	-127 208	-4 000	-395	-131 603
Avaliku teenistuse ametnikud					
Juhid ATS	4,94	-128 184	-7 810	-710	-136 704
Tippspetsialistid ATS	10,83	-205 034	-9 838	-1 709	-216 581
Keskastme spetsialistid ATS	7,34	-135 709	-6 846	-413	-142 968
Avaliku teenistuse ametnikud kokku	23,11	-468 927	-24 494	-2 832	-496 253
Ametnikud kokku	25,11	-596 135	-28 494	-3 227	-627 856
Töötajad					
Nõukogude ja juhatuste liikmed	2,00	-80 541	0	0	-80 541
Juhid	21,98	-430 531	-33 247	-841	-464 619
Tippspetsialistid	57,00	-759 719	-46 913	-2 679	-809 311
Keskastme spetsialistid	88,23	-859 659	-50 915	-6 481	-917 055
Nooremspetsialistid ja assistendid	3,30	-46 132	-2 585		-48 717
Õpetajad	193,45	-2 985 933	-144 030	-11 448	-3 141 411
Õpetajad võlaõiguslike lepingute alusel	0,00	-19 792	0	0	-19 792
Töölised	37,01	-365 800	-45 186	-4 660	-415 646
Tugispetsialistid	10,84	-151 070	-9 150	-1 313	-161 533
Võlaõiguslike lepingute alusel	0,00	-250 729	0	0	-250 729
Töötajad kokku	413,81	-5 949 906	-332 026	-27 422	-6 309 354
Muude isikute töötasud (volikogu)	0,00	-22 700	0	0	-22 700
Töötasukulud kokku	438,92	-6 568 741	-360 520	-30 649	-6 959 910

Tanel Ots

Abivallavanem vallavanema ülesannetes.....

Töötasukulud 2017. aastal

	Keskmine töötajate arv	Ametipalk, põhipalk ja kokkulepitud tasud	Ergutused	Hüvitised ja toetused	Kokku
Valitavad ametnikud					
Valitavate ametnike töötasu	1,00	-63 878	-9 000	-136	-73 014
Valitavad ametnikud kokku	1,00	-63 878	-9 000	-136	-73 014
Avaliku teenistuse ametnikud					
Juhid ATS	4,71	-119 968	-9 000		-128 968
Tippspetsialistid ATS	11,46	-203 736	-8 850	-506	-213 092
Keskastme spetsialistid ATS	7,37	-118 861	-5 050	-380	-124 291
Avaliku teenistuse ametnikud kokku	23,54	-442 565	-22 900	-886	-466 351
Ametnikud kokku	24,54	-506 443	-31 900	-1 022	-539 365
Töötajad					
Nõukogude ja juhatuste liikmed	2,00	-67 127	-9 500		-76 627
Juhid	21,27	-347 422	-27 873	-1 421	-376 716
Tippspetsialistid	55,48	-694 467	-32 543	-7 591	-734 601
Keskastme spetsialistid	78,51	-716 970	-32 785	-6 111	-755 866
Õpetajad	177,99	-2 467 842	-112 875	-9 611	-2 590 328
Õpetajad võlaõiguslike lepingute alusel		-55 260			-55 260
Nooremspetsialistid ja assistendid	3,30	-40 622	-1 815		-42 437
Töölised	40,81	-374 655	-38 928	-2 944	-416 527
Tugispetsialistid	9,85	-122 224	-3 890	-719	-126 833
Võlaõiguslike lepingute alusel		-132 648			-132 648
Töötajad kokku	389,21	-5 019 237	-260 209	-28 397	-5 307 843
Muude isikute töötasud (volikogu)	0,00	-3 890	0	0	-3 890
Töötasukulud kokku	413,75	-5 529 570	-292 109	-29 419	-5 851 098

Tanel Ots

Abivallavanem vallavanema ülesannetes.....

Erisoodustused

	2018	2017
Lähetuskulude hüvitamine		-250
Isikliku sõiduvahendi kasutamise hüvitis	-7 348	-5 400
Õppelaenude kustutamine	-370	-370
Kulutused töötajate tervise edendamiseks	-360	-2 807
Esindus- ja vastuvõtukulud	0	-335
Toitlustuskulud ja toiduraha hüvitised	-6 318	-5 249
Muud sõidukulud	0	-423
Muud erisoodustused	-5 463	-2 578
Erisoodustused kokku	-19 859	-17 412

Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed

Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	2 018	2 017
Sotsiaalmaks töötasudelt	-2 287 795	-1 924 249
Sotsiaalmaks erisoodustustelt	-8 085	-7 379
Tulumaks erisoodustustelt	-4 900	-4 472
Töötuskindlustusmaksed	-54 262	-45 730
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed kokku	-2 355 042	-1 981 830

Tööjõukulud kokku on aruandeperioodil 9 334 811 eurot (2017. aastal 7 850 340 eurot) ja jaotus tegevusalade järgi on esitatud lisas 19.

Saku valla konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna töötasu 2018. aastal on toodud alljärgnevas tabelis.

Saku valla konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna töötasu eurodes:

	Töötasu	Töötajate ja teenistujate keskmine arv	Liikmete arv
Vallavolikogu esimees ja liikmed	50 722	-	19
Vallavanem ja abivallavanem	80 520	2	-
Vallavalitsuse liikmed	9 600	-	2
AS Saku Maja nõukogu esimees ja liikmed	16 723	-	5
AS Saku Maja juhatuse liikmed	63 818	2	-
Kokku	221 383	4	26

Potentsiaalsed kohustised tegev- ja kõrgema juhtkonna ees on järgmised:

Vastavalt Saku Vallavolikogu 21. detsembri 2017. aasta otsusele makstakse Saku vallavanemale volituste tähtajalisel lõppemisel hüvitust kolme kuu ametipalga ulatuses.

AS Saku Maja juhatuse liikmetele või nende pärijatele makstakse hüvitist viimase kuu tasu suurusel summas:

Juhatusel liikme tagasikutsumisel nõukogu poolt;

lepingu lõppemisel seoses tähtaja möödumisega ja nõukogu ei vali juhatuse liiget uueks tähtajaks;

juhatuse liikme surma korral;

juhatuse liikme poolt tagasiastumistaotluse esitamisel põhjusel, et AS on rikkunud põhikirjast, üldkoosoleku või nõukogu otsustest või lepingust tulenevaid kohustisi juhatuse liikme suhtes.

Lisa 17 Majanduskulud

	2018	2017
Administreerimiskulud	-172 326	-140 489
Uurimis- ja arendustööde kulud	-2 303	-5 530
Lähetuskulud	-28 044	-42 198
Koolituskulud	-71 390	-62 584
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	-1 591 890	-1 549 198
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	-744 885	-652 286
Üürile ja rendile antud ruumide majandamiskulud	-847 005	-896 912
Rajatiste majandamiskulud	-617 214	-639 468
Sõidukite majandamiskulud	-177 229	-164 913
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	-260 144	-206 541
Inventari majandamiskulud	-259 410	-205 615
Töömashinade ja seadmete majandamiskulud	-69 117	-67 287
Toiduained ja toitlustusteenused	-384 204	-397 381
Meditiinikulud	-5 298	-7 572
Teavikute ja kunstiesemete kulud	-26 626	-26 429
Õppevahendite ja koolituse kulud	-670 779	-746 870
Kultuuri- ja vabaaja sisustamise kulud	-127 686	-115 549
Sotsiaalteenused	-123 208	-25 672
Tootmiskulud	-583 821	-705 714
Eri- ja vormiriietus	-4 876	-5 089
Muud materjalid	-31 529	-5 923
Mitmesugused majanduskulud	-383 435	-255 387
Majandamiskulud kokku	-5 590 529	-5 375 409

Lisa 18 Maksu-, lõivu- ja muud kulud

	31.12.2018	31.12.2017
Käibemaks	-651 622	-1 372 768
Käibemaksukulu tegevuskuludelt	-571 890	-522 127
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	-79 732	-850 641
Maamaks	-2 377	-1 301
Ettevõtte tulumaks	-82	-4
Muud maksud	-31 045	-31 219
Riigilõivud	-4 979	-3 872
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud	-41 116	-39 388
maksuvõlalt arvestatud intressid	-4	-17
Maksu- ja lõivukulud kokku (lisa 19)	-731 225	-1 448 569
Kulu ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest	8 152	-8 984
Muud tegevuskulud	-344	-300
Muud kulud kokku (lisa 19)	7 808	-9 284
Kokku maksu-, lõivu- ja muud kulud	-723 417	-1 457 853

Lisa 19 Tegevuskulude jaotus tegevusalade järgi

Aruandeperiood 2018. a.

Tegevusala	Tööjõukulud	Majandamis- kulud	Antud toetused	Maksu- ja lõivukulud	Muud tegevuskulud	Põhivara amorti- satsioon	Kokku
Haridus	-5 835 407	-2 128 483	-4 791	-356 428	-99	-536 849	-8 862 057
Vaba aeg, kultuur, religioon	-745 654	-428 381	-113 417	-70 162	0	-188 342	-1 545 956
Majandus	-1 059 612	-1 680 934	-13 699	-127 325	7 980	-1 011 577	-3 885 167
Sotsiaalne kaitse	-172 522	-179 178	-164 206	-11 606	0	0	-527 512
Üldised valitsussektori teenused	-1 208 059	-163 185	-29 466	-27 403	0	-2 959	-1 431 072
Elamu- ja kommunaalmajandus	-245 124	-388 290	0	-97 717	-73	-340 542	-1 071 746
Keskkonnakaitse	-67 949	-612 561	0	-37 907	0	-348 021	-1 066 438
Tervishoid	0	-2 182	0	-1 853	0	0	-4 035
Avalik kord ja julgeolek	-484	-7 335	-11 864	-824	0	0	-20 507
Kokku tegevuskulud	-9 334 811	-5 590 529	-337 443	-731 225	7 808	-2 428 290	-18 414 490

Aruandeperiood 2017. a.

Tegevusala	Tööjõukulud	Majandamis- kulud	Antud toetused	Maksu- ja lõivukulud	Muud tegevuskulud	Põhivara amorti- satsioon	Kokku
Haridus	-4 748 030	-1 986 604	-6 963	-766 722	-2 544	-477 376	-7 988 239
Vaba aeg, kultuur, religioon	-647 969	-388 586	-64 548	-67 111	-1 856	-183 293	-1 353 363
Majandus	-998 862	-1 773 040	-16 170	-458 567	-4 294	-865 133	-4 116 066
Sotsiaalne kaitse	-149 276	-66 083	-167 829	-8 241	-188	0	-391 617
Üldised valitsussektori teenused	-1 018 404	-124 739	-21 824	-23 251	0	-3 055	-1 191 273
Elamu- ja kommunaalmajandus	-211 852	-366 381	0	-94 509	-241	-332 958	-1 005 941
Keskkonnakaitse	-75 352	-662 704	0	-28 199	-161	-348 705	-1 115 121
Tervishoid	0	-1 838	0	-1 722	0	0	-3 560
Avalik kord ja julgeolek	-595	-5 434	-11 591	-247	0	0	-17 867
Kokku tegevuskulud	-7 850 340	-5 375 409	-288 925	-1 448 569	-9 284	-2 210 520	-17 183 047

Tanel Ots

Abivallavanem vallavanema ülesannetes

Lisa 20 Tehingud seotud osapooltega

Osapooled on seotud, kui üks osapool omab kas kontrolli teise osapoole üle või olulist mõju teise osapoole majandustegevust puudutavatele otsustele. Seotud osapooled on:

- AS Saku Maja nõukogu ja juhatuse liikmed
- Saku Vallavolikogu liikmed
- Saku Vallavalitsuse liikmed
- Saku Vallavalitsuse hallatavate asutuste juhid

Vastavalt Saku Vallavolikogu 20.02.2014 otsusele nr 16 „Majanduslike huvide deklaratsiooni esitamine, komisjoni moodustamine ja seotud isikute andmete esitamine“ ja Saku Vallavolikogu 19.06.2014 otsusele nr 57 „Saku Vallavolikogu 20.02.2014. otsuse nr 16 „Majanduslike huvide deklaratsiooni esitamine, komisjoni moodustamine ja seotud isikute andmete esitamine“ punkti 3 muutmise“ punkti 1 alusel küsitud ja saadud andmete alusel Saku vallaga seotud osapooltega aruandeaastal turuhinnast erinevaid tehinguid ei toimunud.

AS Saku Maja nõukogu ja juhatuse liikmetele makstud tasud ning vallavalitsuse ja volikogu liikmetele makstud tasud kajastuvad 2018. a tegevusaruandes ja lisas 16.

Andmeid ei esitanud üks volikogu liige.

Lisa 21 Tingimuslikud nõuded ja kohustised

Saku Vallavalitsus

Nõuded üürile antud varadelt:

Üürile antud varadelt saadav tulu on järgmistel perioodidel: tähtajaga üks aasta on 23 167 eurot ja tähtajaga kaks kuni viis aastat igal aastal 23 167 eurot, kokku 115 835 eurot.

Saamata sihtfinantseerimise nõuded:

Toetuse andja	Projekti nimi	Nõude summa
SA Archimedes	Rahvusvahelised õppimis- ja õpetamistegevused	20404,40
SA Keskonnainvesteeringute Keskus	Õppekäigud Eesti Loodusmuuseumi ja Nõmme Loodusmajja	1850,00
	Õpilaste ja Eesti ulukite vahelise suhte avastamine läbi aktiivõppe	1350,00
	Keskkond meie ümber	4293,50
Kokku		27897,90

SA-le Archimedes summas 20404,40 eurot seoses Saku Gümnaasiumi ja Kurtina Kooli õpetajate rahvusvaheliste õppimis- ja õpetamistegevuste projektiga;

SA-le Keskonnainvesteeringute Keskus summas 1850,00 eurot seoses lasteaed „Päikesekild” projektiga „Õppekäigud Eesti Loodusmuuseumi ja Nõmme Loodusmajja”, summas 1350,00 eurot seoses Kajamaa Kooli projektiga “Kajamaa Kooli õpilaste ja Eesti ulukite vahelise suhte avastamine läbi aktiivõppe” ja summas 4293,50 eurot seoses Saku Gümnaasiumi projektiga „Keskkond meie ümber”.

Võetud rendikohustised:

Saku vald võttis kasutusrendile 2016. aastal sõiduki Renault Traffic ning 2015. aastal ja 2016. aastal arvutid. Kasutusrendikulu järgmistel perioodidel: tähtajaga kuni üks aasta on 27 440,37 eurot ja tähtajaga kaks kuni viis aastat 6 856,32 eurot, kokku 34 296,69 eurot.

2018. aastal sõlmitud ehitustööde tarnelepingud ja nendest tulenevad kohustised

	Kogumaksumus	2019 aasta kohustis
Saku esmatasandi tervisekeskuse projekteerimistööd	114 000	96 900
Saku spordihoone ehitamine	4 687 552	4 687 552
Saku alevikus Raudtee tänava rekonstrueerimine	35 675	35 675
Saku alevikus Juuliku külas jalg- ja jalgrattatee ehitustöö	47 287	47 287
Saku valla Nõela tee rekonstrueerimine	133 360	120 673

Pooleliolevad kohtuvaidlused:

Perioodil 01.01.2018 kuni 30.04.2019 oli Saku vallal kolm tsiviilvaidlust juurdepääsutee küsimuses, kuhu vald oli kaasatud arvamuse andjana. Üks vaidlus on Harju maakohus, Kaks vaidlust on lõppenud, ühel kompromissiga ning teine kaebus jäeti rahuldamata. Üks vaidlus on Tallinna Ringkonnakohtus, Tallinna Halduskohtu otsus oli vallale positiivne. Lõppenud ja pooleli olevatel kohtuasjadel finantsmõju aruandele puudub.

AS Saku Maja

Võetud rendikohustised:

AS Saku Maja rentis 2018. aastal ühte transpordivahendit. Rendikulu kasutusrendi lepingutest järgmistel perioodidel: maksetähtajaga kuni üks aasta 1311 eurot.

Tingimuslikud kohustised:

	31.12.2018	31.12.2017
Võimalikud dividendid	2 798 387	1 872 167
Tulumaksukohustis võimalikelt dividendidelt	699 597	468 042
Kinnituskiri SA-le KIK projekti elluviimise kohta	2 834 738	2 941 846
Kokku tingimuslikud kohustised	6 332 722	5 282 055

Projekti „Keila jõe reoveekogumisala veemajandusinfrastruktuuri arendamine Saku vallas“ osas on KIK-i positiivne rahastus otsus ning on väljastatud kinnituskiri omaosaluse katmiseks summas 2 869 122 eurot. Antud projekti raames oli teostatud väljamakseid 34 384 euro ulatuses 2018. aasta lõpuks.

Lisa 22. Bilansipäeva järgsed sündmused

2019. aastal ehitatakse valmis uus spordihoone, mille ehitusleping sõlmiti 2018. aasta lõpus. Jätkatakse Saku esmatasandi tervisekeskuse rajamist ja lõpetatakse 2018. aastal pooleli jäänud teede ehituse objektid.

Raamatupidamise aruandes on kajastatud olulised vara ja kohustise hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansi kuupäeva 31.12.2018 ja aruande koostamise kuupäeva, 25. 04. 2019 vahemikul.

Lisa 23. Saku valla konsolideerimata aruanded

Bilanss

	31.12.2018	31.12.2017
Käibevara	3 482 025	1 618 748
Raha ja pangakontod	2 139 841	309 023
Maksu-, lõivu ja trahvinõuded	1 171 051	1 002 501
Maksu-, lõivu ja trahvinõuded	1 171 051	1 002 501
Muud nõuded ja ettemaksud	164 085	292 401
Nõuded ostjate vastu	100 918	89 716
Nõuded toetuste ja siirete eest	23 857	163 756
Maksude ettemaksud ja tagasinõuded	6 424	726
Muud lühiajalised nõuded	32 886	38 203
Varud	7 048	14 823
Tooraine ja materjal	7 048	14 823
Põhivara	29 174 721	29 856 756
Osalused tütar- ja sidusettevõtjates	5 296 339	5 296 339
Materiaalne põhivara	23 878 382	24 560 417
Maa	1 769 740	1 492 037
Hooned ja rajatised	21 447 529	22 639 269
Masinad ja seadmed	9 492	14 439
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia seadmed	8 991	12 113
Muu materiaalne põhivara	248 753	234 953
Lõpetamata ehitised ja ettemaksud	393 877	167 606
AKTIVA (VARAD) KOKKU	32 656 746	31 475 504
Kohustised	5 468 291	6 259 027
Lühiajalised kohustised	2 240 997	2 089 571
Võlad ja ettemaksud	1 298 756	1 149 797
Saadud maksude ettemaksud	2 979	3 107
Võlad tarnijatele	314 098	360 395
Võlad tarnijatele toodete ja teenuste eest	238 131	220 069
Võlad tarnijatele põhivara eest	75 967	140 326
Võlad töövõtjatele	493 320	414 142
Muud kohustised ja saadud ettemaksud	488 359	372 153
Maksuvõlad	458 552	348 575
Viitvõlad	4 513	5 989
Muud kohustised	4 380	5 277
Toetuste kohustis	20 914	532
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksud	0	11 780
Laenukohustised	942 241	939 774
Pikaajalised kohustised	3 227 294	4 169 456
Laenukohustised	3 227 294	4 169 456
Netovara	27 188 455	25 216 477
Aruandekohustuslase omanikele kuuluv netovara	27 188 455	25 216 477
Akumuleeritud ülejääk	25 346 964	22 484 446
Aruandeperioodi tulem	1 841 491	2 732 031
PASSIVA (KOHUSTUSED JA NETOVARA) KOKKU	32 656 746	31 475 504

Tulemiaruanne

	2 018	2 017
Tegevustulud	18 373 738	16 697 043
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	11 285 057	10 025 301
Tulumaks	10 883 339	9 618 732
Maamaks	387 367	391 815
Maksud kaupadelt ja teenustelt	14 351	14 754
Kaupade ja teenuste müük	1 156 113	1 042 561
Riigilõivud	33 174	41 906
Tulud majandustegevusest	1 122 939	1 000 655
Saadud toetused	4 847 157	4 610 261
Muud tulud	1 085 411	1 018 920
Kasum põhivara ja varude müügist	54 033	50 549
Muud tulud varadelt	997 562	932 272
Trahvid	5 746	28 116
Saastetasud ja hüvitised	0	0
Eespool nimetatud muud tulud	28 070	7 983
Tegevuskulud	-16 498 632	-13 927 818
Antud toetused	-1 667 951	-298 622
Sotsiaaltoetused	-168 549	-174 344
Muud toetused	-1 469 539	-124 278
Tööjõukulud	-8 476 849	-7 040 334
Majandamiskulud	-4 055 309	-3 749 190
Muud kulud	-652 575	-1 378 129
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	-1 675 811	-1 461 543
Aruandeperioodi tegevustulem	1 875 106	2 769 225
Finantstulud ja -kulud	-33 615	-37 194
Intressikulud	-33 787	-37 327
Tulu hoiustelt ja väärtpaberitelt	172	133
Aruandeperioodi tulem	1 841 491	2 732 031

Rahavoogude aruanne

	2018	2017
Aruandeperioodi tegevustulem	1 875 106	2 769 225
Korrigeerimised:		
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	1 675 811	1 461 543
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	79 732	850 641
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-1 123 263	-1 739 892
Kasum/kahjum põhivara müügist	-53 528	-50 549
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	1 290 130	0
Korrigeeritud tegevustulem	3 743 988	3 290 968
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus	-172 703	-218 564
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuete muutus	-168 550	-226 565
Muutus nõuetes ostjate vastu	-11 202	-38 338
Muutus nõuetes toetuste ja siirete eest	-345	-2 786
Muutus muudes nõuetes	4 533	-1 809
Muutus maksude, lõivude, trahvide ettemaksetes	-5 698	88 786
Muutus muudes ettemaksetes	784	-29 000
Muutus varudes	7 775	-8 852
Põhitegevusega seotud kohustiste netomuutus	214 793	41 143
Muutus saadud maksude, lõivude, trahvide ettemaksetes	-128	-1 290
Muutus võlgades tarnijatele	18 062	6 711
Muutus võlgades töövõtjatele	79 178	37 301
Muutus maksu-, lõivu- ja trahvikohustustes	109 977	61 092
Muutus toetuste kohustistes	-532	532
Muutus muudes kohustistes	-991	-7 439
Muutus saadud toetuste ettemaksetes	9 134	-47 216
Muutus muudes saadud ettemaksetes	93	-8 548
RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU	3 786 078	3 113 547
Tasutud põhivara eest (v.a. finantsinvesteeringud ja osalused)	-877 199	-5 094 745
Materiaalse põhivara soetus	-877 199	-5 094 745
Laekunud põhivara müügist	69 000	69 000
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	1 117 855	1 595 476
Makstud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-1 290 131	0
Laekunud intressid ja muu finantstulu	172	133
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU	-980 303	-3 430 136
Laekunud laenud	0	600 000
Tagasi makstud laenud	-939 695	-878 667
Makstud intressid	-35 262	-39 655
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST KOKKU	-974 957	-318 322
Puhas rahavoog	1 830 818	-634 911
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	309 023	943 934
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	2 139 841	309 023
Raha ja selle ekvivalentide muutus	1 830 818	-634 911

Netovara muutuste aruanne

	Akumuleeritud ülejääk
Saldo seisuga 31.12.2016	22 447 888
Akumuleeritud ülejäägi muutus	36 558
Aruandeperioodi tulem	2 732 031
Saldo seisuga 31.12.2017	25 216 477

Saldo seisuga 31.12.2017	25 216 477
Akumuleeritud ülejäägi muutus	130 487
Aruandeperioodi tulem	1 841 491
Saldo seisuga 31.12.2018	27 188 455

Aruandeaastal võeti ümberhindlusena arvele munitsipaliseeritud maad summas 130 486,85 eurot, mis hinnati maa maksustamishinnas (2017. aastal 36 558 eurot).

Lisa 24. Selgitused Saku valla konsolideerimata eelarve täitmise aruandele

Saku valla 2018. aasta eelarve võeti vastu Saku Vallavolikogu 15.03.2018. aasta määrusega nr 5. 2018. aastal võeti vastu kaks lisaeelarvet (21. juuni 2018 volikogu määrus nr 8 ja 18. oktoobri 2018 volikogu määrus nr 15). Lisaks muudeti eelarveaasta jooksul eelarvet vallavalitsuse korraldustega aasta jooksul laekunud sihtotstarbeliste vahendite lisamise ja reservfondi kasutamise kohta. Eelnimetatud vallavolikogu määruste ja vallavalitsuste korralduste tulemusena kujunes 2018. aasta lõplik eelarve.

Selgitused oluliste muutuste kohta esialgse eelarve ja lõpliku eelarve vahel

Alljärgnevalt on toodud 2018. aasta esialgse eelarve muudatused tulenevalt lisaeelarvetest, sihtotstarbeliselt eraldatud vahenditest ja reservfondi eraldistest.

Tulude ja kulude muutus kokku oli -955 102,39 eurot, sh tulenevalt esimesest lisaeelarvest -130 345 eurot ja teisest lisaeelarvest -908 993 eurot. Sihtotstarbelisi eraldisi lisati tulu- ja kulueelarvesse kokku 84 235,61 eurot. Reservfondist ja mittetulundusliku tegevuse toetusfondist vahendite eraldamine eelarve kogumahule mõju ei avalda.

		I Lisaeelarve	II Lisaeelarve	Siht- otstarbelised vahendid
I	PÕHITEGEVUSE TULUD	125 006	338 451	84 236
30	Maksud	100 000	150 000	0
32	Kaupade ja teenuste müük	0	0	0
35	Toetused	25 006	13 451	84 236
38	Muud tulud	0	175 000	0
30	Maksud	100 000	150 000	0
	Tulumaks	100 000	150 000	0
35	Toetused	25 006	13 451	84 236
	Sihtotstarbeline toetus jooksvateks kuludeks	0	0	84 236
	Toetusfondist, sh:	25 006	13 451	0
	Asendus ja järelhooldusteenuse toetus	0	13 451	0
	Muude üldiste teenuste korraldamine, sh jäätmehoolduse arendamise toetus	25 006	0	0
38	Muud tulud	0	175 000	0
	Maavara kaevandamisõiguse tasu	0	175 000	0

		I Lisaelarve	II Lisaelarve	Siht- otstarbelised vahendid
II	PÕHITEGEVUSE KULUD	65 485	61 506	84 236
	Antud toetused	0	0	10 603
	Tegevuskulud	65 485	61 506	73 633
01	Üldised valitsemissektori teenused	0	11 300	0
	Vallavalitsus	0	11 300	0
04				
05	Majandus	-20 565	-29 280	0
06				
	Majandus	5 385	-44 100	0
	Ühistranspordi korraldus	0	6 000	0
	Majanduse haldus	5 385	-50 100	0
	Keskkonnakaitse	-25 950	0	0
	Haljastus ja heakord	-25 950	0	0
	Elamu- ja kommunaalmajandus	0	14 820	0
	Mänguväljakute rajamine ja korrashoid	0	6 320	0
	Hulkuvate loomadega seotud tegevus	0	7 000	0
	Mitteeluruumide kommunaalteenused, haldamine	0	1 500	0
08	Vaba aeg, kultuur	16 890	12 000	11 845
	Saku Valla Spordikeskus	13 290	0	500
	Saku Valla Noortekeskus	0	0	6 281
	Saku Huvikeskus	3 600	0	3 894
	Kiisa Rahvamaja	0	0	420
	Saku Gümnaasiumi puhvet	0	12 000	0
	Valla sündmused	0	0	750
09	Haridus	68 660	54 035	61 787
	Lasteaed Päikesekild	6 500	-17 200	6 876
	Lasteaed Terake	0	-24 900	1 099
	Kurtna Kool	0	-26 385	15 133
	Kajamaa Kool	0	0	8 931
	Saku Gümnaasium	12 000	5 620	29 069
	Saku Muusikakool	660	0	680
	Koolitransport	9 500	0	0
	Koolitoit	40 000	-170 331	0
	Haridusasutuste toitlustamine	0	292 031	0
	Haridusteenuse ost, sh	0	-4 800	0
	lasteaiateenuse ost	0	-4 800	0
10	Sotsiaalhoolekanne	500	13 451	10 603
	Saku Päevakeskus	500	0	0
	Sotsiaalhoolekanne, sh	0	13 451	10 603
	Asendus- ja järelhooldusteenuse osutamine	0	13 451	0
	Eluruumi kohandamise toetus	0	0	10 603

		I Lisaelarve	II Lisaelarve
III	INVESTEERIMISTEGEVUS	-266 670	923 055
	Põhivara müük	0	44 000
	Põhivara soetus	195 830	780 604
	Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks	-462 500	8 556
	Finantskulud	0	89 895
04	Majandus	-266 670	1 289 160
05			
06			
	Põhivara soetus	195 830	1 304 160
	Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks	-462 500	-15 000
04	Majandus	-287 500	5 000
	Põhivara soetus	-287 500	20 000
	Teede ehitus ja rekonstrueerimine	-287 500	0
	Ülase terviseradade heakorrastamine	0	20 000
	Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks	0	-15 000
	Ülase terviseradade heakorrastamine	0	-15 000
05	Keskkonnakaitse	0	-15 840
	Põhivara soetus	0	-15 840
	Jäätme punkti rajamine Kiisa alevikku	0	-15 840
06	Kommunaalmajandus	20 830	1 300 000
	Põhivara soetus	483 330	1 300 000
	Teaduse 1 hoone rekonstrueerimine	-266 670	0
	Tänavavalgustuse ehitus ja rekonstrueerimine	750 000	0
	Vallavalitsusele uute tööruumide rajamine	0	1 300 000
	Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks	-462 500	0
	Tänavavalgustuse omaosalus	-462 500	0
08	Vaba aeg	0	-500 000
	Põhivara soetus	0	-523 555
	Saku koolistaadioni kunstmurukatte vahetus		-23 555
	Saku Spordikeskuse investeeringud		-500 000
	Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks	0	23 555
	Saku koolistaadioni kunstmurukatte vahetus		23 555

		I Lisaelarve	II Lisaelarve
IV	FINANTSEERIMISTEHINGUD	0	-1 200 000
	Laenu võtmine	0	-1 300 000
	Võetud laenude tagasimaksmine	0	100 000

		I Lisaelarve	II Lisaelarve
V	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-207 149	0
	Muutus sularahas ja hoiustes	-207 149	0

Selgitused lõpliku eelarve ja eelarve täitmise kohta

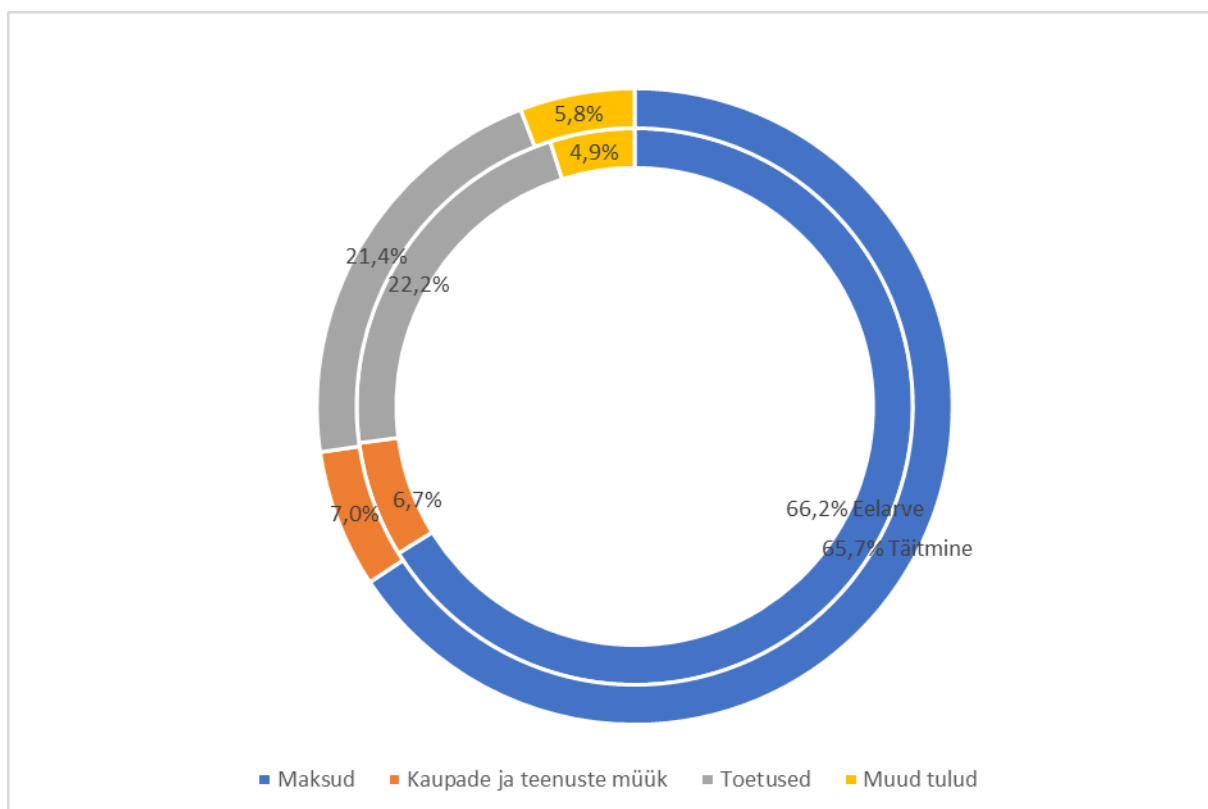
- 2018. aastal laekus tulu põhitegevusest 16 997 671 eurot. Eelarve täitmine moodustas 103,8%.
- 2018. aasta põhitegevuse kulud olid 13 163 135 eurot, eelarve täideti 93,7%.
- Investeeringuid tehti aruandeaastal 2 257 701 euro ulatuses ning põhivara soetuseks saadud sihtfinantseering oli 1 159 770 eurot. Investeeringutegevuse eelarve täideti 39,1%.
- Aruandeaastal laenu ei võetud. Laenude tagasimakse oli 939 695 eurot.

- Raha jääk 2018. aasta alguses moodustas 309 023 eurot. Aasta lõpu raha jääk 2 139 841 eurot suunati 2019. aasta eelarve kulude katteks, sh olid seotud vahendid 2018. aastal tegemata jäänud ning 2019. aasta eelarvesse üle kantud kulude katteks.

I Põhitegevuse tulude eelarve täitmine

Põhitegevuse tulude eelarve täideti 103,8%

Tulude eelarvet ja täitmist liigiti osaprotsentide lõikes iseloomustab järgnev joonis.

30 Maksutulud

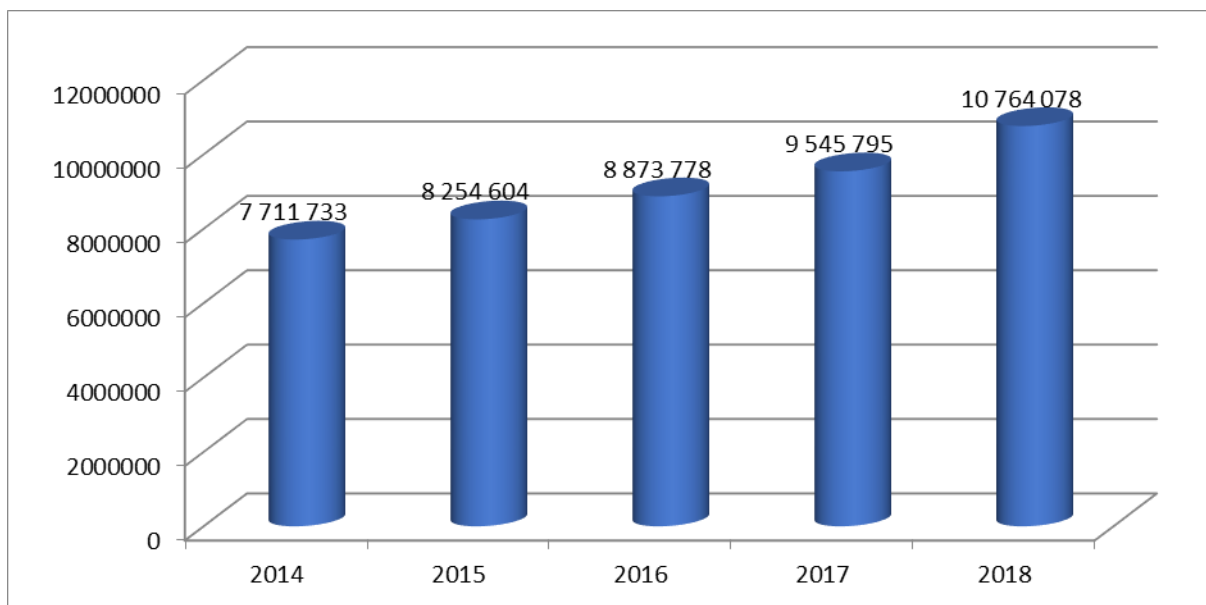
Kõige suurema osa tuludest ehk 65,7% moodustasid maksutulud. Riiklikud maksud moodustasid maksutuludest 99,9% ja kohalik maks (reklaamimaks) 0,1%. Kokku saadi 2018. aastal maksutulu 11 164 501 eurot, mis oli 3,0% ehk 327 351 eurot kavandatud rohkem.

Tulumaksu eelarve koostamisel lähtuti 2017. aasta eelarvest ja kasvuks planeeriti 7,0% (laekumine 2017. aastal 9 545 795 eurot, lõplik eelarve 2018. aastal 10 431 150 eurot).

Saku valda iseloomustasid järgnevad näitajad:

- elanike arv suurenes 3,5% (2017. aasta lõpus oli 9 864 elanikku ja 2018. aasta lõpus 10 206 elanikku, lisandus 342 elanikku);
- tulumaksu eelarve täideti 103,2% ehk rohkem laekus 332 928 eurot.

Tulumaksu laekumist möödunud viiel aastal Saku vallas iseloomustab alljärgnev joonis.

Maamaksu laekus 387 239 eurot, eelarve täideti 99,3%. Maamaksuseaduse alusel võib kohalik omavalitsus kehtestada maksumääraks 0,1 kuni 2,5% maa maksustamishinnast. Saku vallas oli 2018. aastal maamaksumäär 2,5% maa maksustamishinnast aastas, välja arvatud põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava maa ja loodusliku rohumaa osas, mille maamaksumäär on 2,0% maa maksustamishinnast aastas.

Maamaksuga maksustatud maaüksusi on 7916. Maamaksu maksjaid oli 8192, kellest füüsilisi isikuid 7715 ja juriidilisi isikuid 477. Koduomanikusoodustust sai 3785 ja represseeritu soodustust 13. Soodustuste kogusumma oli 130 934 eurot, millest koduomanikusoodustus oli 130 414 eurot ja represseeritute soodustus 520 eurot.

Reklaamimaksu laekus 13 184 eurot ehk eelarve täideti 82,4%. Reklaamimaksuga maksustatakse valla haldusterritooriumil asuvatele hoonetele, rajatistele ja reklaamikandjatele ning ühissõidukitele paigaldatud reklaam.

32 Kaupade ja teenuste müügitulud

Kaupade ja teenuste müük moodustas tuludest 7,0%. Kokku saadi aruandeaastal kaupade ja teenuste müügist tulu 1 194 547 eurot, mis oli kavandatud 8,1% ehk 89 487 eurot rohkem.

Riigilõivusid laekus 33 174 eurot, sh lõivud ehitus ja kasutuslubade ning kirjalike nõusolekute läbivaatamise eest ning majandustegevuse registri registreeringu tasu. Eelarve täideti 94,8%.

Muust majandustegevusest laekus 1 161 373 eurot, eelarve täideti 108,5% ehk eelarvega võrreldes laekus rohkem 91 313 eurot.

Suuremad ülelaekumised olid haridusasutuste toitlustuskulude eest saadava tasu osas, aruandeaastal lisandus Saku Gümnaasiumi puhveti ja gümnaasiumiõpilaste toitlustamise eest saadav tulu (kavandatud laekus rohkem 57 870 eurot, ehk 35,0%), spordikeskuse omatulu (laekus kavandatud rohkem 7 030 eurot ehk 3,8%), muu haridusasutuste omatulu (5 949 eurot, ehk 23,8%).

35 Toetused jooksvateks kuludeks

Toetuste osakaal tulust moodustas 21,4% ehk toetusi laekus 3 645 750 eurot.

Sihtotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks (kokku 105 698,52 eurot):

- 615,38 eurot õppelaenu kustutamine, 1992,06 eurot aadressiandmete korrastamine;
- 7 500 eurot hajaasustuse programmi läbi viimiseks;
- 6 976,43 eurot lapsepuhkuse toetus;
- Muud toetused jooksvateks kuludeks 4 379,04 eurot;
- aasta jooksul taotletud ja saadud sihtotstarbelised toetused kokku 84 235,61 eurot, jaotus on toodud alljärgnevas tabelis.

Toetuse andja	Toetuse kasutaja	Projekti/tegevuse nimetus	Summa
Saku Vallavalitsuse 24. aprilli 2018. aasta korraldus nr 203			
Kaitseressursside Amet	Saku Gümnaasium	Riigikaitseõpetuse õppekäikude ja laagri korraldamine	3 450
Siseministeerium	Sotsiaalne kaitse	„500 kodu korda“	10 602,77
Eesti Kultuurkapital	Saku Huvikeskus	Hageri kihelkonna rahvariiete põlled valmistamine	294
Eesti Kultuurkapital	Saku Valla Spordikeskus	Laste III mitmevõistlus	500
Saku Vallavalitsuse 12. juuni 2018. aasta korraldus nr 303			
Eesti Noorsootöö Keskus	Saku Valla Noortekeskus	„Veeredes õue“	1 500
Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing	Saku Valla Noortekeskus	„Kultuur tupp“	800
Eesti Muusikakoolide Liit	Kiisa Rahvamaja	Pillide soetamine	420
Eesti Muusikakoolide Liit	Kajamaa Kool	Pillide soetamine	335
MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus	Saku Valla Noortekeskus	Euroopa vabatahtliku teenistuse vabatahtlike vastuvõtmine	400
Saku Vallavalitsuse 26. juuni 2018. aasta korraldus nr 369			
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	Saku Gümnaasium	Keskkonnahariduse aktiivtundide läbiviimine	3 265
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	Saku Lasteaed Päikesekild	Õppekäigud Nõmme Loodusmajja ja Pääsküla rabasse	1 525
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	Kurtna Kool	„Mesilased ja maailm“	3 398
Eesti Noorsootöö Keskus	Saku Valla Noortekeskus	Noortemaleva korraldamine	1 260
Saku Vallavalitsuse 25. septembri 2018. aasta korraldused nr 534, 535			
Eesti Noorsootöö Keskus	Saku Valla Noortekeskus	„Noorte loovdisain“	2 400
SA Archimedes	Saku Gümnaasium	Erasmus+ projekti läbiviimine	9 143,20
Kaitseressursside Amet	Saku Gümnaasium	Riigikaitseõpetuse õppekäikude ja laagri korraldamine	-571,49
Saku Vallavalitsuse 13. novembri 2018. aasta korraldus nr 666			
SA Innove	Kajamaa Kool	„Kajamaa Kooli arendusprojekt uueneva õpikäsitlusega seotud organisatsioonikultuuri muutmiseks ning piirkondliku kaasava haridusega seotud koostöö alustamiseks Kajamaa ja Kurtna Kooli õpetajate õpikogukondades“	4 780
SA Innove	Saku Lasteaed Päikesekild	„HLÕM X „Lood loodi...““	1 212,93

SA Archimedes	Kurtna Kool	„Innovating by Doing Experiments About Leonardo“	10 288,80
Eesti Noorteühenduste Liit	Valla sündmused	Noorte kaasamiseks omavalitsuse otsustusprotsessidesse osalusvõimaluste loomine	750
Eesti Kultuurkapital	Saku Huvikeskus	Anseküla tanude soetamine	540
Saku Vallavalitsuse 4. detsembri 2018. aasta korraldus nr 710			
Eesti Noorsootöö Keskus	Saku Valla Noortekeskus	Noortemaleva korraldamine	315
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	Saku Lasteaed Päikesekild	Õppekäigud Nõmme Loodusmajja ja Pääsküla rabasse	538
SA Innove	Kajamaa Kool	„Kajamaa Kooli arendusprojekt uueneva õpikäsitlusega seotud organisatsioonikultuuri nuutmiseks ning piirkondliku kaasava haridusega seotud koostöö alustamiseks Kajamaa ja Kurtna Kooli õpetajate õpikogukondades“	3 816
SA Archimedes	Saku Gümnaasium	Rahvusvaheliste õppimis- ja õpetamistegevuste toetus	6 219
Haridus- ja Teadusministeerium	Saku Lasteaed Päikesekild, Kurtna Kool	Eesti keele õppe korraldamine	5 261
Saku Vallavalitsuse 8. jaanuari 2018. aasta korraldus nr 11, 12			
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	Saku Gümnaasium	„Keskkond meie ümber“	7 563
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	Saku Lasteaed Terake	Keskkonnateadlikkuse projekt	544
Eesti Kooriühing	Saku Muusikakool, Saku Huvikeskus,	Laulu- ja tantsupeo protsessis osalevate kollektiivide toetus	680
Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts	Kurtna Kool, Saku Muusikakool, Saku Huvikeskus,	Laulu- ja tantsupeo protsessis osalevate kollektiivide toetus	3 400
Eesti Noorsootöö Keskus	Saku Valla Noortekeskus	„Noorte loovdisain“	-75,90
Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing	Saku Valla Noortekeskus	„Kultuur tuppa“	-317,70
Kokku			84 235,61

Toetusfondist saadud eraldised:

Toetusfondist eraldati vahendeid 3 540 051 eurot järgnevate kulude katteks:

- 2 756 312 eurot üldhariduskoolide pidamiseks antud toetus;
- 259 875 eurot koolilõuna toetuseks;
- 47 434 eurot koolieelsete lasteasutuste toetus;
- 9 763 eurot raske ja sügava puudega laste hoiu teenuse toetus;
- 121 920 eurot huvitegevuse toetus;
- 7 377 eurot toimetulekutoetus;
- 9 619 eurot vajaduspõhise peretoetuse maksmise hüvitis ning sotsiaalteenuste osutamise toetus;
- 94 771 eurot asendus- ja järelhooldusteenuse osutamise toetus;
- 21 642 eurot matusetoetus;
- 26 335 eurot muude üldiste teenuste korraldamine, sh jäätmehoolduse arendamise toetus;
- 185 003 eurot kohalike teede hoiu toetus.

38 Muud tulud

Muud tulud moodustasid kogutulust 5,8%. Muid tulusid laekus 992 874 eurot, mis oli kavandatud 23,2% ehk 186 874 eurot rohkem.

Maavara kaevandamise õiguse tasu laekus 918 966 eurot, eelarve täideti 120,4%.

Vee erikasutuse tasu laekus 35 227 eurot, eelarve täideti 100,6%. Vee erikasutuse tasu arvestatakse ja makstakse vastavalt veeseadusele ja keskkonnatasude seadusele.

Trahve väärteo eest ehitusseaduse alusel laekus kokku 3 520 eurot, eelarve täideti 44,0%

II Põhitegevuse kulude eelarve täitmine

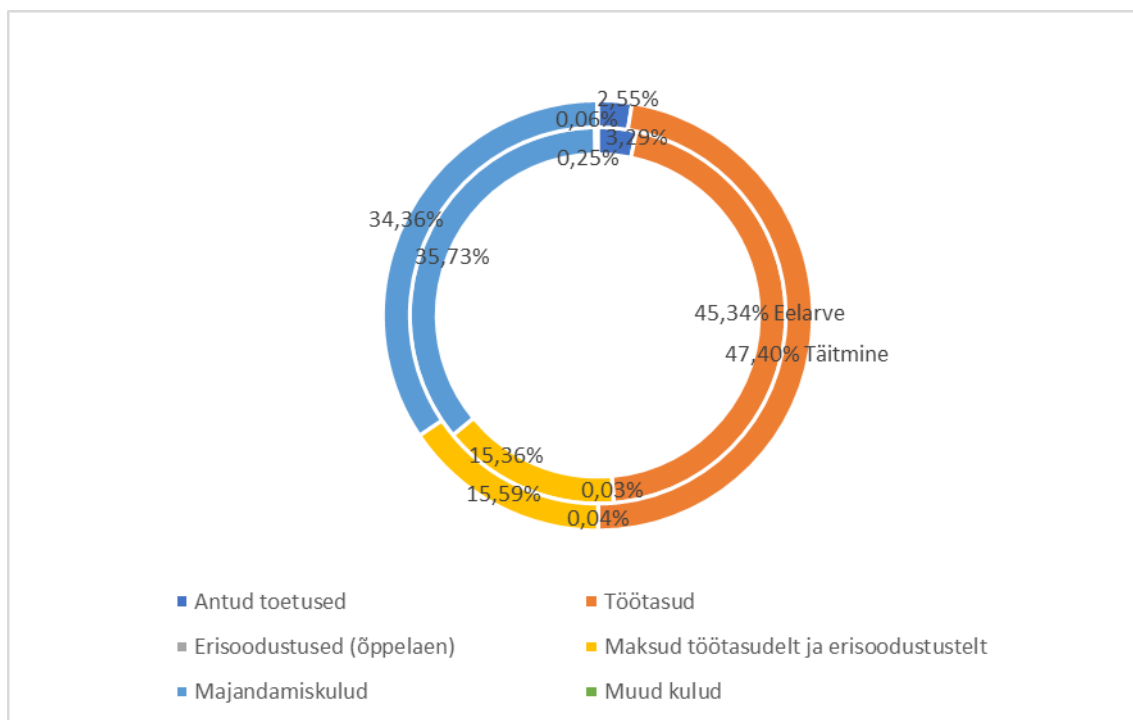
2018. a põhitegevuse kulud moodustasid 13 163 135 eurot eelarve täideti 93,7%.

2018. aasta tegevuskulud kasvasid võrreldes 2017. a kuludega 15,4%. 2018. aasta eelarvet koostades lähtus vallavalitsus eesmärgist tagada kõigile vallaelanikele nende teenuste hea kättesaadavus, mida vald on eelnevatel aastatel pakkunud, ning jätkata sihikindlalt ka valla arengut. 2018. aastal teostamata, kuid tegevuskulude eelarves kajastatud kulud viidi üle 2019. aasta eelarvesse

Järgnevas tabelis on toodud põhitegevuskulude eelarve täitmine majandusliku sisu järgi 2018. aastal:

	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018	Täitmise %
Antud toetused	451 976	462 579	335 927	72,62
Töötasud	6 311 613	6 368 479	6 238 798	97,96
Erisoodustused	4 751	4 751	5 617	118,22
Maksud töötasudelt ja erisoodustustelt	2 138 555	2 158 128	2 052 280	95,10
Majandamiskulud	4 861 009	5 018 892	4 523 166	90,12
Muud kulud	80 600	34 448	7 347	21,33
Kokku	13 848 504	14 047 277	13 163 135	93,71

Kulude eelarvet ja täitmist liigiti osaprotsentide lõikes iseloomustab järgnev joonis.

Suurima osakaaluga valla tegevuskulude eelarves majandusliku sisu järgi on tööjõukulud (63,0%), millele järgnevad majandamiskulud (34,4%) ning antud toetused ja muud kulud (2,6%).

Antud toetuste hulgas on kajastatud ülekanded teistele institutsioonidele ja eraisikutele, sh mittetulundussektori ja kodanikualgatusete toetus (2018. aastal 74 221 eurot) ning sotsiaalhoolekande toetused.

Tööjõukulude (töötasud ja erisoodustused koos riigile makstavate sotsiaalmaksude ja tööandja töötukindlustusmaksudega) eelarve täideti 97,2%.

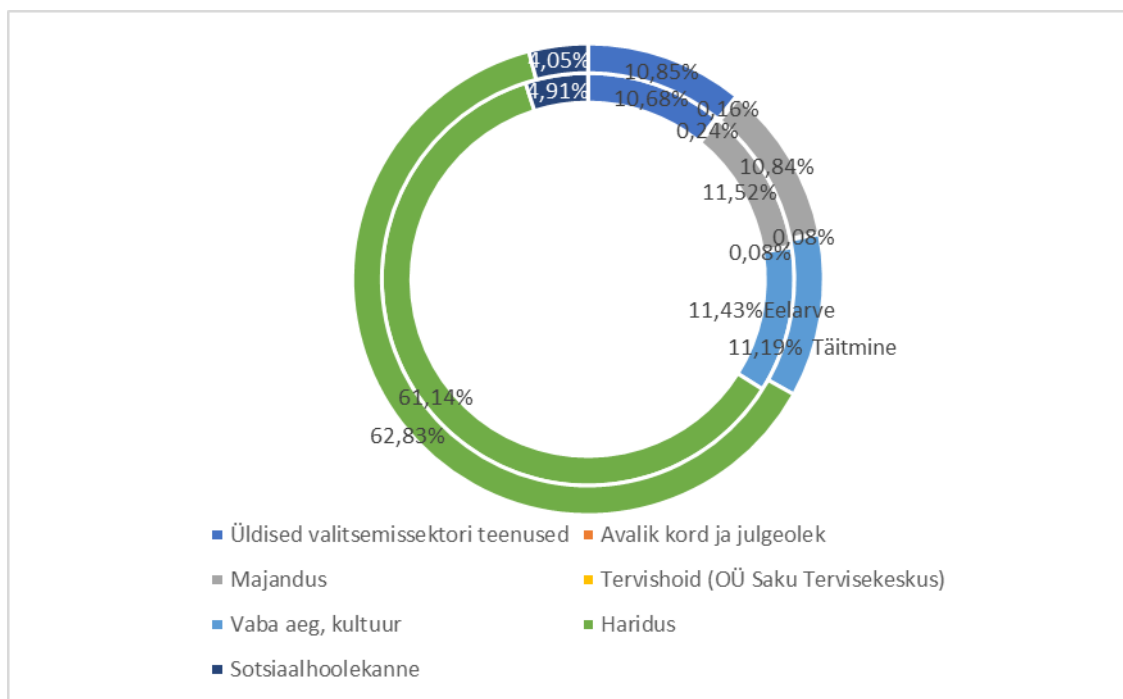
Majandamiskulude eelarve täideti 90,1%.

Muude kulude hulgas on kajastatud riigilõivud ja eelarve reservfond. Eelarve reservfondi kasutamata jääk oli aasta lõpus 23 848 eurot. Andmed reservfondi kasutamise kohta on esitatud täpsemalt 2018. aasta eelarve reservfondi kasutamise aruandes.

Põhitegevuskulude eelarve täitmine tegevusalade järgi 2018. aastal:

	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018	Täitmise %
Üldised valitsemissektori teenused	1 540 570	1 500 863	1 427 917	95,14
Avalik kord ja julgeolek	33 600	33 600	21 576	64,22
Majandus	1 635 370	1 618 666	1 426 563	88,13
Tervishoid (OÜ Saku Tervisekeskus)	11 000	11 000	10 914	99,22
Vaba aeg, kultuur	1 559 434	1 605 581	1 473 380	91,77
Haridus	8 403 989	8 588 471	8 270 109	96,29
Sotsiaalhoolekanne	664 541	689 095	532 675	77,30
Kokku	13 848 504	14 047 277	13 163 135	93,71

Kulueelarve täitmist tegevusalade lõikes osaprotsentide lõikes iseloomustab järgnev joonis.

Suurima osakaaluga valla tegevuskuludes on haridusvaldkond 62,8%, millele järgnevad vaba aja ja kultuuri valdkond (11,2%) ja majanduse valdkond (10,8%).

01 Üldised valitsemissektori teenused (põhitegevuskuludest 10,9%)

Üldiste valitsemissektori teenuste hulgas on kajastatud vallavolikogu ja vallavalitsuse, eelarve reservfondi kasutamise, maakondlike ürituste ning Harjumaa Omavalitsuste Liidu liikmemaksu kulud. Võrreldes eelarvega jäi kasutama kokku 72 946 eurot ehk eelarve täideti 95,1%. Erisoodustuste hulgas on vallavanema isikliku sõiduauto kasutamise hüvitus.

Üldiste valitsussektori teenuste kulude eelarve täitmine majandusliku sisu järgi 2018. aastal

	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018	Täitmise %
Antud toetused	28 320	28 320	20 041	70,77
Töötasud	906 200	906 200	889 985	98,21
Erisoodustused	4 380	4 380	5 247	119,79
Maksud töötasudelt ja erisoodustustelt	309 197	309 197	298 994	96,70
Majandamiskulud	211 973	228 418	213 302	93,38
Muud kulud	80 500	24 348	349	
Kokku	1 540 570	1 500 863	1 427 917	95,14

03 Avalik kord (põhitegevuskuludest 0,2%)

Turvalisuse tegevuskulude eelarve täideti 64,2%, vahendeid kasutati kokku 21 576 eurot, sellest 4 932 eurot MTÜ Saku Priitahklikud Pritsimehed ning 4 932 eurot MTÜ Tõdva Vabatahtlik Pääste toetamiseks antud vahendid.

04, 05, 06 Majandus (põhitegevuskuludest 10,8%)

Majandusvaldkonna hulgas on kajastatud valla teede hoolduse ja remondi, liikluskorralduse, ühistranspordi korralduse, projektide-planeeringute, majanduse halduse, jäätmekäitluse, haljastuse ja heakorra, mõisapargi hoolduse, tänavavalgustuse hoolduse, valla elamu- ja

kommunaalmajanduse haldamise, hulkuvate loomadega seotud tegevuse, sauna ning mänguväljakute hooldusega seotud tegevuskulude eelarvete täitmist. Eelarve täitmine oli 88,1%. Majanduse eelarve vähenes seoses vallavalitsuse toitlustusteenistuse loomisega 2018. aastal. Toitlustusteenuse pakkumisega seotud kulud kajastuvad haridusasutuste toitlustuskulude eelarve real.

	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018	Täitmise %
Antud toetused	19 730	19 730	19 726	99,98
Töötasud	426 930	392 440	388 880	99,09
Maksud töötasudelt ja erisoodustustelt	144 300	132 675	127 855	96,37
Majandamiskulud	1 044 410	1 073 821	890 094	82,89
Kokku	1 635 370	1 618 666	1 426 563	88,13

07 Tervishoid (põhitegevuskuludest 0,08%)

Saku Tervisekeskuse ruumide kulude katteks oli kavandatud 11 000 eurot. Tegevuskulude eelarve täideti 99,2%.

08 Vaba aeg, kultuur (põhitegevuskuludest 11,2%)

Vaba aja ja kultuuri tegevusvaldkonna hulgas on kajastatud Saku Valla Spordikeskuse, Saku Valla Noortekeskuse, Saku Vallaraamatukogu, Saku Huvikeskuse, Kiisa Rahvamaja, mittetulundussektori ja kodanikualgatuse toetusfondi, ajalehe Saku Sõnumid, valla sündmuste ning gümnaasiumi puhveti tegevuskulude eelarvete täitmist. Võrreldes eelarvega jäi kasutamata kokku 132 201 eurot ehk eelarve täideti 91,8%.

Mittetulundustegevuse ja kodanikualgatuse toetusfondist toetati sporditegevust 2018. aastal 26 613 euroga (2017. aastal 22 869 eurot). Kultuuriprojekte toetati 9 057 euroga (2017. aastal 7 521 eurot) ja muudele projektidele eraldati toetust 25 801 eurot (2017. aastal 17 168 eurot). Tegevustoetus moodustas 10 680 eurot, kaasfinantseerimiseks toetus 1 745 eurot ning projektitoetuse reservist eraldati 325 eurot.

	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018	Täitmise %
Antud toetused	129 310	129 310	117 159	90,60
Töötasud	576 933	576 933	549 763	95,29
Maksud töötasudelt ja erisoodustustelt	195 004	195 004	181 001	92,82
Majandamiskulud	658 187	694 334	618 587	89,09
Muud kulud	0	10 000	6 870	68,70
Kokku	1 559 434	1 605 581	1 473 380	91,77

09 Haridus (tegevuskuludest 62,8%)

Hariduse valdkonnas on kajastatud Saku Lasteaia Päikesekild, Saku Lasteaia Terake, Kurtna Kooli, Kajamaa Kooli, Saku Gümnaasiumi, Saku Muusikakooli, õpilasveo liinide, haridusasutuste toitlustuskulude ning teistelt omavalitsustelt haridusteenuse ostu tegevuskulude eelarvete täitmist. Võrreldes eelarvega jäi kasutamata kokku 318 362 eurot ehk eelarve täideti 96,3%. Hariduse eelarve suurenes seoses vallavalitsuse toitlustusteenistuse loomisega 2018. aastal. Toitlustusteenuse pakkumisega seotud kulud kajastuvad haridusasutuste toitlustuskulude eelarve real.

	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018	Täitmise %
Antud toetused	8 000	8 000	4 344	54,30
Töötasud	4 251 954	4 343 310	4 280 304	98,55
Erisoodustused	371	371	370	99,77
Maksud töötasudelt ja erisoodustustelt	1 439 490	1 470 688	1 400 774	95,25
Majandamiskulud	2 704 174	2 766 102	2 584 317	93,43
Kokku	8 403 989	8 588 471	8 270 109	96,29

10 Sotsiaalhoolekanne (tegevuskuludest 4,0%)

Sotsiaalhoolekande valdkonnas on kajastatud Saku Päevakeskuse ning muu sotsiaalse kaitse kulueelarvete täitmine. Eelarve täideti 77,3%, kasutamata jäi 156 420 eurot. Sellest 37 689 eurot Saku Päevakeskusel. Sotsiaalhoolekande toetusteks riigi poolt eraldatud vahendeid jäi kasutamata 55 967 eurot.

	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018	Täitmise %
Antud toetused	256 716	267 319	164 794	61,65
Töötasud	149 596	149 596	129 866	86,81
Maksud töötasudelt ja erisoodustustelt	50 564	50 564	43 656	86,34
Majandamiskulud	207 565	221 516	194 240	87,69
Muud kulud	100	100	120	120
Kokku	664 541	689 095	532 675	77,30

III Investeermistegevuse eelarve täitmine

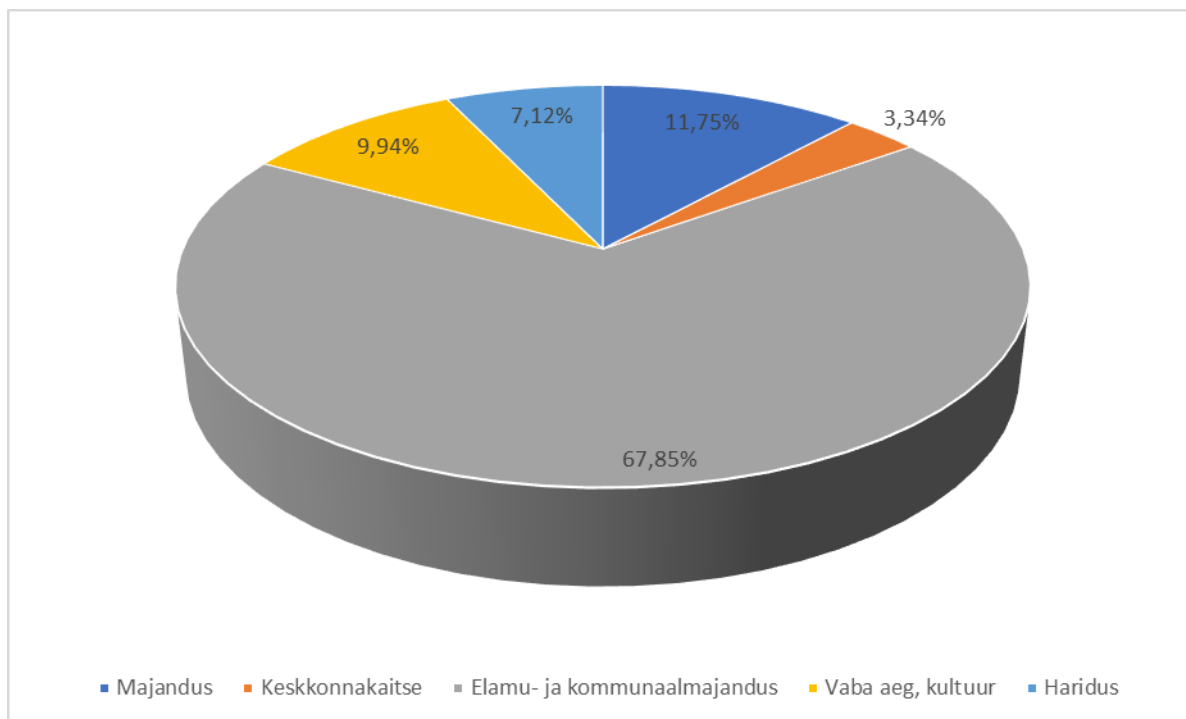
2018. aasta investeermistegevuse kulud moodustasid 1 064 021 eurot, eelarve täideti 39,13%. Aruandeaastal tegemata jäänud investeeringud lülitati 2019. aasta eelarvesse kogumaksumusega 2 579 870. Sealhulgas esmatasandi tervisekeskuse ehituseks kavandatud vahendite jääk 1 303 984 eurot, uue spordikeskuse ehitamiseks kavandatud vahendite jääk 499 064 eurot, teede ehituse vahendid summas 348 780 eurot ning vallavalitsusele uute ruumide rajamiseks kavandatud vahendite jääk 314 419 eurot.

2018. aasta olulisemad investeeringud olid:

- Alustati Teaduse 1, Saku alevik asuva hoone rekonstrueerimist. Pärast tööde teostamist alustab 1. septembril 2019. aastal hoones tööd Saku Gümnaasiumi gümnaasiumiosa. 2018. aastal kasutati vahendeid 1 266 670 eurot, 2019. aasta eelarves on ette nähtud 2 100 000 eurot.
- Teede ehituseks ja rekonstrueerimiseks kasutati vahendeid 265 325 eurot.
- Vahetati välja Saku koolistaadioni amortiseerunud kunstmurukate, kogumaksumusega 223 555 eurot.
- Vallavalitsusele uute tööruumide rajamiseks omandati Juubelitammede tee 15 kinnistu. Investeeringu kogumaksumuseks on kavandatud 1 875 000 eurot, millest 2018. aastal kasutati vahendeid 185 581 eurot ja 2019. aasta eelarves on 1 689 419 eurot.
- Kiisa alevikku rajati jäätmepepunkt (75 320 eurot).

Põhivara soetamist kululiigiti iseloomustab järgnev tabel ning osakaalusid alljärgnev joonis.

	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018	Täitmise %
Majandus	-346 755	-614 255	-265 325	43,19
Keskkonnakaitse	-32 000	-47 840	-75 320	157,44
Elamu- ja kommunaalmajandus	-5 021 404	-3 238 074	-1 531 748	47,30
Vaba aeg, kultuur	-200 000	-723 556	-224 492	31,03
Haridus	-219 200	-231 654	-160 816	69,42
Kokku	-5 819 359	-4 855 379	-2 257 701	46,50

Saadav sihtfinantseering põhivara soetuseks oli 2018. aastal 1 159 770 eurot:

- 2017. aastal läbiviidud kergliiklusteede projektide sihtfinantseerimiseks saadi 910 512 eurot.
- Saku Lasteaia Päikesekild juurdeehituse rajamiseks saadud toetus 221 401 eurot.
- Saku koolistaadioni kunstmurukatte vahetuseks saadud toetus 23 555 eurot.
- Esmatasandi tervisekeskuse rajamiseks saadud toetus 4 302 eurot.

Võetud laenude intressikulu oli 35 262 eurot Saku aleviku ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rekonstrueerimise kulude katteks SA-lt Keskkonnainvesteeringute Keskus võetud laenult ja investeeringute kulude katmiseks Danske Bank AS-lt ja Swedbank AS-lt võetud laenudelt.

IV Finantseerimistehingute eelarve täitmine

Finantseerimistehingud 2018. aastal olid järgnevad:

Näitaja	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018
Laenu võtmine	2 422 423	1 122 423	0
Laenu põhiosa tagasimaksmine	-1 064 921	-964 921	-939 695

Saku valla netovõlakoormus oli 2018. aasta lõpuks 12,14%.

V Likviidsete varade muutus

Näitaja	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine 31.12.2018
Raha jääk aasta algul	309 023	309 023	309 023
Muutus sularahas ja hoiustes	-21 108	-228 257	1 830 819
Raha jääk aasta lõpul	287 915	80 766	2 139 842

2018. aasta algul oli raha jääk 309 023 eurot. Esimese lisaeelarvega suunati kulude katteks 21 108 eurot ja teise lisaeelarvega 228 257 eurot. 2018. aasta tegelikuks raha jäägiks kujunes 2 139 842 eurot.

Konsolideerimisgrupi 2018. a. majandusaasta aruande allkiri

Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande on koostanud Saku Vallavalitsus.

Saku valla konsolideerimisgrupi 2018. aasta majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest, konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruandest ja sõltumatu vandeaudiitori aruandest.

Aruande juurde kuulub Saku Vallavolikogu otsus majandusaasta aruande kinnitamise kohta.

	Kuupäev	Allkiri
Tanel Ots		
Abivallavanem vallavanema ülesannetes		